

Bruxelles, 5 iulie 2023
(OR. en)

**Dosar interinstituțional:
2023/0258(NLE)**

**11505/23
ADD 3**

**POLCOM 151
SERVICES 29
FDI 17
COLAC 83**

PROPUNERE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	5 iulie 2023
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 434 final - ANNEX 1 - PART 3/3
Subiect:	ANEXĂ la Propunerea de decizie a Consiliului privind semnarea, în numele Uniunii Europene, a Acordului interimar privind comerțul între Uniunea Europeană și Republica Chile

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2023) 434 final - ANNEX 1 - PART 3/3.

Anexă: COM(2023) 434 final - ANNEX 1 - PART 3/3

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 5.7.2023
COM(2023) 434 final

ANNEX 1 – PART 3/3

ANEXĂ

la

Propunerea de decizie a Consiliului

**privind semnarea, în numele Uniunii Europene, a Acordului interimar privind comerțul
între Uniunea Europeană și Republica Chile**

CAPITOLUL 22

ÎNȚEPRINDERILE DEȚINUTE DE STAT, ÎNȚEPRINDERILE CĂRORA LI S-AU CONFERIT DREPTURI SAU PRIVILEGII SPECIALE ȘI MONOPOLURILE DESEMNAȚE

ARTICOLUL 22.1

Domeniu de aplicare

- (1) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul articolului XVII alineatele (1)-(3) din GATT 1994, al Înțelegerii privind interpretarea articolului XVII din GATT 1994, precum și în temeiul articolului VIII alineatele (1), (2) și (5) din GATS.
- (2) Prezentul capitol se aplică în cazul unei întreprinderi deținute de stat, al unei întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și al unui monopol desemnat („entitate”) care desfășoară activități comerciale. În cazul în care o entitate desfășoară atât activități comerciale, cât și activități necomerciale¹, numai activitățile comerciale sunt reglementate de prezentul capitol.
- (3) Prezentul capitol se aplică întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor căroră li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate de la toate nivelurile de guvernare.

¹ Activitățile necomerciale pot include îndeplinirea unui mandat legitim de serviciu public sau orice activitate direct legată de furnizarea apărării naționale sau a siguranței publice.

- (4) Prezentul capitolul nu se aplică achiziției publice de către o parte a unui bun sau a unui serviciu achiziționat în scopuri guvernamentale, și nu în vederea revânzării comerciale sau a furnizării unui bun sau serviciu destinat vânzării comerciale, indiferent dacă achiziția respectivă este o „achiziție reglementată” în sensul articolului 21.2.
- (5) Prezentul capitol nu se aplică niciunui serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale.
- (6) Prezentul capitol nu se aplică unei întreprinderi de stat, unei întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau unui monopol desemnat dacă, în oricare dintre ultimele trei exerciții financiare consecutive, veniturile anuale provenite din activitățile comerciale ale entității respective au fost mai mici de 100 de milioane de drepturi speciale de tragere (DST)¹.
- (7) Articolul 22.4 nu se aplică sectoarelor de servicii care nu intră în domeniul de aplicare al prezentului acord.
- (8) Articolul 22.4 nu se aplică în cazul în care o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat al unei părți efectuează achiziții și vânzări de bunuri sau servicii în temeiul:
- (a) unei măsuri neconforme existente pe care partea respectivă o menține, o continuă, o reînnoiește sau o modifică în conformitate cu articolul 10.11, 11.8 sau 18.10, astfel cum este prevăzută în lista sa din anexa 10-A sau

¹ În primii cinci ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord, pragul va fi de mai puțin de 200 de milioane DST.

- (b) unei măsuri neconforme pe care partea respectivă o adoptă sau o menține în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile în conformitate cu articolul 10.11, 11.8 sau 18.10, astfel cum este prevăzută în lista sa din anexa 10-B.

ARTICOLUL 22.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexei 22:

- (a) „activități comerciale” înseamnă activități desfășurate de o întreprindere al căror rezultat final este producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu care urmează să fie vândut pe piața relevantă în cantități și la prețuri stabilite de întreprinderea respectivă și care sunt întreprinse cu orientare spre profit¹;
- (b) „considerente de ordin comercial” înseamnă considerente legate de preț, calitate, disponibilitate, vandabilitate, transport și alte termene și condiții de achiziționare sau de vânzare ori alți factori care ar fi luați în considerare, în mod normal, în deciziile comerciale ale unei întreprinderi private care își desfășoară activitatea în conformitate cu principiile economiei de piață în ramura de activitate relevantă sau sectorul relevant;

¹ Pentru mai multă certitudine, „activitățile comerciale” exclud activitățile desfășurate de o întreprindere care funcționează fără scop lucrativ sau pe principiul recuperării costurilor.

- (c) „a desemna” înseamnă a stabili sau a autoriza un monopol sau a extinde domeniul de aplicare al unui monopol astfel încât să acopere un bun sau un serviciu suplimentar;
- (d) „monopol desemnat” înseamnă o entitate, inclusiv un grup de entități sau o agenție guvernamentală, care, pe o piață relevantă de pe teritoriul unei părți, este desemnată ca unic furnizor sau cumpărător al unui bun sau serviciu, dar nu include o entitate căreia i s-a conferit un drept exclusiv de proprietate intelectuală, acest drept exclusiv nefiind în sine suficient ca entitatea să fie considerată drept monopol desemnat;
- (e) „întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale”¹ înseamnă o întreprindere, publică sau privată, căreia una dintre părți i-a conferit drepturi sau privilegii speciale, în drept sau în fapt; o parte conferă drepturi sau privilegii speciale atunci când desemnează sau limitează la două sau mai multe numărul întreprinderilor autorizate să furnizeze un bun sau un serviciu, ținând seama de reglementarea sectorială specifică în temeiul căreia a fost conferit dreptul sau privilegiul respectiv, altfel decât în funcție de criterii obiective, proporționale și nediscriminatorii, ceea ce afectează în mod semnificativ capacitatea oricărei alte întreprinderi de a furniza același bun sau serviciu în aceeași zonă geografică în condiții în mod semnificativ echivalente;
- (f) „serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă un serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale conform definiției prevăzute la articolul 1 alineatul (3) litera (b) din GATS, inclusiv conform definiției prevăzute în anexa privind serviciile financiare la GATS, după caz și

¹ Pentru mai multă certitudine, acordarea unei licențe unui număr limitat de întreprinderi pentru alocarea unei resurse rare în funcție de criterii obiective, proporționale și nediscriminatorii nu este în sine un privilegiu exclusiv sau special.

- (g) „întreprindere deținută de stat” înseamnă o întreprindere deținută sau controlată de una dintre părți¹.

ARTICOLUL 22.3

Dispoziții generale

Fără a se aduce atingere drepturilor și obligațiilor care îi revin unei părți în temeiul prezentului capitol, nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să înființeze sau să mențină întreprinderi deținute de stat, să desemneze sau să mențină monopoluri ori să confere întreprinderilor drepturi sau privilegii speciale.

ARTICOLUL 22.4

Tratamentul nediscriminatoriu și considerentele de ordin comercial

- (1) Fiecare parte se asigură că întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate, atunci când desfășoară activități comerciale:
- (a) acționează în conformitate cu considerentele de ordin comercial la cumpărarea sau vânzarea unui bun sau a unui serviciu, cu excepția cazului în care îndeplinește condiții ale mandatului său de serviciu public care nu sunt incompatibile cu litera (b) sau (c);

¹ Pentru stabilirea dreptului de proprietate sau a controlului, toate elementele de drept și de fapt relevante trebuie să fie examinate de la caz la caz.

(b) atunci când achiziționează un bun sau un serviciu:

- (i) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă bunurilor sau serviciilor similare furnizate de întreprinderi ale părții respective și
- (ii) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere care este o întreprindere vizată conform definiției de la articolul 10.2 alineatul (1) litera (d) de pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă bunurilor sau serviciilor similare furnizate de întreprinderi de pe piața relevantă de pe teritoriul părții în cauză care sunt investiții ale unor investitori ai părții respective și

(c) atunci când vinde un bun sau un serviciu:

- (i) acordă unei întreprinderi a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor părții respective și
- (ii) acordă unei întreprinderi care este o întreprindere vizată conform definiției de la articolul 10.2 alineatul (1) litera (d) de pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor de pe piața relevantă de pe teritoriul părții în cauză care sunt investiții ale unor investitori ai părții respective.

(2) Alineatul (1) nu împiedică întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au acordat drepturi sau privilegii speciale ori monopolurile desemnate:

- (a) să achiziționeze sau să furnizeze bunuri ori servicii în termene sau condiții diferite, inclusiv privind prețul, cu condiția ca aceste termene sau condiții diferite să fie în conformitate cu considerentele de ordin comercial sau
- (b) să refuze să achiziționeze sau să furnizeze bunuri ori servicii, cu condiția ca acest refuz să fie în conformitate cu considerentele de ordin comercial.

ARTICOLUL 22.5

Cadrul de reglementare

- (1) Părțile utilizează în mod optim standardele internaționale aplicabile, inclusiv Orientările OCDE privind governanța corporativă a întreprinderilor deținute de stat, după caz.
- (2) Fiecare parte se asigură că orice organism de reglementare sau orice alt organism care exercită o funcție de reglementare și care este înființat sau menținut de partea respectivă:
 - (a) este independent de oricare dintre întreprinderile pe care le reglementează și nu răspunde în fața acestora, astfel încât să se asigure eficacitatea funcției de reglementare și

(b) în circumstanțe similare acționează imparțial¹ cu privire la toate întreprinderile pe care le reglementează, inclusiv întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate².

(3) Fiecare parte aplică în mod consecvent și nediscriminatoriu actele cu putere de lege și normele sale administrative întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate.

ARTICOLUL 22.6

Transparență

(1) O parte („partea solicitantă”) care are un motiv să creadă că interesele sale în temeiul prezentului capitol sunt afectate de activitățile comerciale ale unei întreprinderi deținute de stat, ale unei întreprinderi căreia i s-au acordat drepturi și privilegii speciale sau ale unui monopol desemnat al celeilalte părți poate solicita celeilalte părți („partea solicitată”) să furnizeze în scris informații cu privire la activitățile comerciale ale entității respective legate de punerea în aplicare a prezentului capitol.

¹ Pentru mai multă certitudine, imparțialitatea cu care organismul de reglementare își exercită funcțiile de reglementare trebuie să fie evaluată în funcție de metoda sau practica generală a organismului de reglementare respectiv.

² Pentru mai multă certitudine, în cazul sectoarelor în privința cărora părțile au convenit, în alte capitole ale prezentului acord, asupra unor obligații specifice referitoare la organismul de reglementare respectiv, prevalează dispozițiile relevante din celelalte capitole.

(2) Partea solicitantă include, într-o cerere formulată în temeiul alineatului (1), o explicație cu privire la modul în care consideră că activitățile entității respective pot afecta interesele sale în temeiul prezentului capitol și specifică informațiile pe care le solicită dintre cele enumerate la alineatul (3).

(3) Partea solicitată furnizează următoarele informații, astfel cum se specifică în conformitate cu alineatul (1):

- (a) proprietatea și structura de vot a entității, indicând procentul de acțiuni pe care partea respectivă, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia îl dețin cumulativ și procentul drepturilor de vot pe care îl dețin cumulativ în cadrul entității respective;
- (b) descrierea oricăror acțiuni speciale, drepturi de vot speciale sau alte drepturi speciale pe care le dețin partea respectivă, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia, dacă aceste drepturi sunt diferite de cele aferente acțiunilor ordinare ale entității în cauză;
- (c) structura organizatorică a entității și componența consiliului său de administrație sau a unui organ echivalent;

- (d) descrierea departamentelor guvernamentale sau a organismelor publice care reglementează sau monitorizează entitatea; descrierea obligațiilor de raportare care îi sunt impuse de departamentele sau organismele publice respective și drepturile și practicile acestor departamente guvernamentale sau ale oricăror organisme publice în ceea ce privește numirea, revocarea sau remunerarea cadrelor superioare de conducere și a membrilor consiliului său de administrație sau ai oricărui alt organ de conducere echivalent;
 - (e) venitul anual al entității și activele totale din cea mai recentă perioadă de trei ani pentru care există informații disponibile;
 - (f) orice derogare, imunitate și măsură conexă de care beneficiază entitatea în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative ale părții solicitate și
 - (g) orice informații suplimentare cu privire la entitate care sunt puse la dispoziția publicului, inclusiv rapoartele financiare anuale și auditurile efectuate de părți terțe.
- (4) Alineatele (1), (2) și (3) nu obligă o parte să divulge informații confidențiale a căror divulgare nu ar fi conformă cu actele cu putere de lege și cu normele sale administrative, ar împiedica asigurarea respectării legii sau ar contraveni în alt mod interesului public ori ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale anumitor întreprinderi.
- (5) În cazul în care partea solicitată nu dispune de informațiile solicitate, partea respectivă comunică motivele în scris părții solicitante.

ARTICOLUL 22.7

Anexa specifică fiecărei părți

- (1) Articolul 22.4 nu se aplică în ceea ce privește activitățile neconforme ale întreprinderilor deținute de stat sau ale monopolurilor desemnate pe care o parte le enumeră în lista sa din anexa 22 în conformitate cu termenii din lista părții respective.
- (2) La cererea oricăreia dintre părți, Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de modificare a anexei 22 în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) și, în orice caz, ia în considerare modificarea anexei 22 în termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

CAPITOLUL 23

POLITICA ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI

ARTICOLUL 23.1

Principii

Părțile recunosc importanța unei concurențe libere și nedenaturate în cadrul comerțului și al investițiilor. Părțile recunosc faptul că practicile anticoncurențiale sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului.

ARTICOLUL 23.2

Cadrul de reglementare

- (1) Fiecare parte menține sau adoptă o legislație a concurenței care se aplică tuturor sectoarelor economiei¹ și abordează în mod eficace următoarele practici:
- (a) acordurile dintre întreprinderi, deciziile asociațiilor de întreprinderi și practicile concertate care au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restricționarea sau denaturarea concurenței;
 - (b) abuzurile de poziție dominantă ale uneia sau mai multor întreprinderi și
 - (c) concentrările între întreprinderi care împiedică în mod semnificativ concurența efectivă, în special ca urmare a creării sau a consolidării unei poziții dominante.
- (2) Fiecare parte se asigură că toate întreprinderile, private sau publice, fac obiectul legislației concurenței menționate la alineatul (1).

¹ Pentru mai multă certitudine, la nivelul Uniunii Europene, legislația concurenței se aplică sectorului agricol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului (JO UE L 347, 20.12.2013, p. 671).

(3) Aplicarea legislației concurenței a fiecărei părți nu ar trebui să împiedice, în drept sau în fapt, îndeplinirea vreunei sarcini specifice de interes public atribuite întreprinderilor în cauză. Derogările de la legislația concurenței a unei părți ar trebui să fie limitate la sarcinile de interes public, să fie limitate la ceea ce este strict necesar pentru îndeplinirea obiectivului de politică publică urmărit și să fie transparente.

ARTICOLUL 23.3

Punerea în aplicare

(1) Fiecare parte menține o autoritate independentă din punctul de vedere al funcționării care este responsabilă cu punerea în aplicare deplină și asigurarea respectării efective a legislației concurenței menționate la articolul 23.2 și care este dotată în mod corespunzător cu competențele și resursele necesare în acest scop.

(2) Fiecare parte aplică legislația concurenței într-un mod transparent și nediscriminatoriu, respectând principiul echității procedurale și principiul dreptului la apărare al întreprinderilor în cauză, indiferent de cetățenia lor și de modul de deținere în proprietate.

ARTICOLUL 23.4

Cooperare

(1) Părțile recunosc că este în interesul lor comun să promoveze cooperarea cu privire la chestiunile legate de politica în domeniul concurenței și la asigurarea respectării acesteia.

(2) Pentru a facilita cooperarea, autoritățile de concurență ale părților pot face schimb de informații, sub rezerva normelor de confidențialitate prevăzute în actele cu putere de lege și normele lor administrative.

(3) Autoritățile de concurență ale părților depun eforturi pentru a-și coordona, în măsura posibilului și dacă este cazul, activitățile de asigurare a respectării legislației în cazul unor comportamente sau situații similare sau conexe.

ARTICOLUL 23.5

Consultări

(1) Pentru a încuraja înțelegerea reciprocă între părți¹ sau pentru a aborda chestiuni specifice privind interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, părțile inițiază cu promptitudine, la cererea oricăreia dintre ele, consultări cu privire la orice chestiune referitoare la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol. Partea care solicită consultări indică, dacă este cazul, impactul pe care îl are chestiunea respectivă asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți.

(2) Pentru a facilita consultările menționate la alineatul (1), fiecare parte face eforturi pentru a-i furniza celeilalte părți informații neconfidențiale relevante.

¹ Pentru Uniunea Europeană, interlocutorul este DG Concurență din cadrul Comisiei Europene.

ARTICOLUL 23.6

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică prezentului capitol.

CAPITOLUL 24

SUBVENȚII

ARTICOLUL 24.1

Principii

Părțile recunosc că se pot acorda subvenții dacă sunt necesare pentru realizarea unor obiective de politică publică. Cu toate acestea, părțile recunosc faptul că anumite subvenții sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului și ale concurenței. Prin urmare, în principiu, o parte nu acordă subvenții dacă acestea afectează sau sunt susceptibile să afecteze comerțul și concurența dintre părți.

ARTICOLUL 24.2

Definiție și domeniu de aplicare

- (1) În sensul prezentului capitol, „subvenție” înseamnă o măsură care îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 1.1 din Acordul SMC, indiferent dacă este acordată unei întreprinderi care furnizează bunuri sau unei întreprinderi care furnizează servicii¹.
- (2) Prezentul capitol se aplică subvențiilor care sunt specifice în conformitate cu articolul 2 din Acordul SMC.
- (3) Prezentul capitol se aplică subvențiilor acordate oricărei întreprinderi, inclusiv întreprinderilor private și publice.
- (4) Fiecare parte se asigură că subvențiile acordate întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea de servicii de interes economic general fac obiectul normelor prevăzute în prezentul capitol, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea sarcinilor specifice atribuite întreprinderilor respective. Sarcinile atribuite trebuie să fie transparente, iar orice limitare sau abatere de la aplicarea normelor prevăzute în prezentul capitol nu trebuie să depășească ceea ce este strict necesar pentru îndeplinirea sarcinilor respective.

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere rezultatului discuțiilor ulterioare purtate în cadrul OMC sau al forurilor plurilaterale conexe cu privire la definirea subvențiilor pentru servicii.

- (5) Articolul 24.5 nu se aplică subvențiilor legate de comerțul cu mărfuri care fac obiectul anexei 1 la Acordul privind agricultura.
- (6) Articolele 24.5 și 24.6 nu se aplică sectorului audiovizual.
- (7) Articolele 24.5 și 24.6 nu se aplică subvențiilor acordate pentru a sprijini populațiile indigene și comunitățile acestora în dezvoltarea lor economică¹. Aceste subvenții trebuie să fie specifice, proporționale și transparente.
- (8) Articolele 24.5 și 24.6 nu se aplică subvențiilor acordate pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale sau de alte evenimente excepționale.
- (9) Articolul 24.5 nu se aplică subvențiilor care sunt acordate temporar pentru a răspunde unei urgențe economice². Aceste subvenții trebuie să fie proporționale și specifice pentru a remedia urgența respectivă.

¹ În sensul prezentului alineat, populațiile indigene și comunitățile acestora sunt considerate a fi cele definite în legislația fiecărei părți. Pentru Uniunea Europeană, legislația sa cuprinde atât legislația Uniunii Europene, cât și pe cea a fiecăruia dintre statele sale membre.

² Prin „urgență economică” se înțelege un eveniment economic care cauzează o perturbare gravă a economiei unei părți. Pentru Uniunea Europeană, prin „economia unei părți” se înțelege economia Uniunii Europene sau a unuia sau mai multor state membre ale acesteia.

(10) Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de modificare a definiției „subvenției” prevăzute la alineatul (1) din prezentul articol în măsura în care aceasta se referă la întreprinderile care furnizează servicii, pentru a încorpora rezultatul discuțiilor ulterioare din cadrul OMC sau al forurilor plurilaterale conexe pe această temă, în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (a).

ARTICOLUL 24.3

Relația cu Acordul OMC

Prezentul capitol se aplică fără a se aduce atingere drepturilor și obligațiilor unei părți care decurg din articolul XV din GATS, din articolul XVI din GATT 1994, din Acordul SMC și din Acordul privind agricultura.

ARTICOLUL 24.4

Transparență

(1) În ceea ce privește orice subvenție acordată sau menținută pe teritoriul său, fiecare parte pune la dispoziție următoarele informații:

(a) temeiul juridic și scopul subvenției;

- (b) forma subvenției;
 - (c) cuantumul subvenției sau suma înscrisă în buget pentru subvenție și
 - (d) dacă este posibil, numele beneficiarului subvenției.
- (2) O parte îndeplinește cerințele prevăzute la alineatul (1) din prezentul articol prin:
- (a) notificare în temeiul articolului 25 din Acordul SMC, cu condiția ca notificarea să conțină toate informațiile menționate la alineatul (1) din prezentul articol și să fie prezentată cel puțin o dată la doi ani;
 - (b) notificare în temeiul articolului 18 din Acordul privind agricultura sau
 - (c) publicarea de către partea respectivă sau în numele acesteia pe un site accesibil publicului, până la data de 31 decembrie a anului calendaristic care urmează anului în care a fost acordată sau menținută subvenția.

ARTICOLUL 24.5

Consultări

(1) În cazul în care o parte consideră că o subvenție acordată de cealaltă parte are sau ar putea avea efecte negative asupra intereselor sale comerciale sau asupra concurenței, partea respectivă („partea solicitantă”) îi poate comunica celeilalte părți („partea solicitată”) această preocupare în scris și poate solicita consultări cu privire la chestiunea respectivă. O astfel de cerere trebuie să includă o explicație a modului în care subvenția are sau ar putea avea un efect negativ asupra intereselor comerciale ale părții solicitante sau asupra concurenței.

(2) În sensul alineatului (1), partea solicitantă poate solicita părții solicitate următoarele informații cu privire la subvenție:

- (a) temeiul juridic și obiectivul de politică sau scopul subvenției;
- (b) forma subvenției;
- (c) datele și durata subvenției și orice alte termene aferente subvenției;
- (d) cerințele privind eligibilitatea pentru subvenție;
- (e) suma totală sau suma anuală înscrisă în buget pentru subvenție;

(f) dacă este posibil, numele beneficiarului subvenției și

(g) orice alte informații care permit evaluarea efectului negativ al subvenției.

(3) Partea solicitată furnizează în scris informațiile solicitate în temeiul alineatului (2) în termen de cel mult 60 de zile de la data primirii cererii.

(4) În cazul în care partea solicitată nu furnizează, integral sau parțial, informațiile solicitate în temeiul alineatelor (2) și (3), partea solicitată explică motivele în scris.

(5) În cazul în care, după primirea informațiilor solicitate și în urma consultărilor, partea solicitantă consideră că subvenția în cauză are sau poate avea un efect negativ semnificativ asupra intereselor sale comerciale sau asupra concurenței, partea solicitată depune toate eforturile pentru a elimina sau a reduce la minimum efectele respective.

ARTICOLUL 24.6

Subvenții supuse unor condiții

- (1) La acordarea următoarelor subvenții, fiecare parte aplică următoarele condiții:
 - (a) în ceea ce privește subvențiile prin care o administrație publică, în mod direct sau indirect, își asumă răspunderea de a garanta datoriile sau pasivele anumitor întreprinderi, condiția ca acoperirea datoriilor și a pasivelor să nu fie nelimitată în privința cuantumului datoriilor și pasivelor respective sau ca durata răspunderii administrației publice respective să nu fie nelimitată și
 - (b) în ceea ce privește subvențiile acordate întreprinderilor insolabile sau aflate în dificultate (cum ar fi împrumuturile și garanțiile, granturile în numerar, injecțiile de capital, aportul de active sub prețul pieței și scutirile fiscale) cu o durată mai mare de un an, condiția să fi fost elaborat un plan de restructurare credibil, bazat pe ipoteze realiste, cu scopul de a asigura revenirea, într-un termen rezonabil, a întreprinderilor insolabile sau aflate în dificultate la viabilitatea pe termen lung și cu contribuția întreprinderii în cauză, cu excepția întreprinderilor mici și mijlocii, la costurile de restructurare.
- (2) Alineatul (1) litera (b) nu se aplică subvențiilor acordate întreprinderilor ca sprijin temporar de lichiditate sub forma garanțiilor pentru împrumuturi sau a împrumuturilor limitate la suma de care este nevoie doar pentru a menține în activitate întreprinderea aflată în dificultate pentru perioada necesară adoptării unui plan de restructurare sau de lichidare.

(3) Presentul articol se aplică numai subvențiilor care afectează sau sunt susceptibile să afecteze comerțul și concurența celeilalte părți.

(4) Presentul articol nu se aplică subvențiilor:

(a) care sunt acordate pentru a asigura ieșirea ordonată de pe piață a unei societăți sau

(b) ale căror cuantumuri sau bugete cumulate sunt mai mici de 170 000 DST per întreprindere pe o perioadă de trei ani consecutivi.

ARTICOLUL 24.7

Utilizarea subvențiilor

Fiecare parte se asigură că întreprinderile utilizează subvențiile doar pentru obiectivul de politică definit explicit pentru care au fost acordate¹.

¹ Pentru mai multă certitudine, atunci când o parte a instituit cadrele legislative și procedurile administrative adecvate în acest sens, obligația este considerată îndeplinită.

ARTICOLUL 24.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică articolului 24.5 alineatul (5).

ARTICOLUL 24.9

Confidențialitate

- (1) Atunci când fac schimb de informații în conformitate cu prezentul capitol, părțile iau în considerare limitările impuse de legislația lor privind secretul profesional și de afaceri și asigură protecția secretelor de afaceri și a altor informații confidențiale.
- (2) În cazul în care una dintre părți comunică informații în temeiul prezentului capitol, partea care le primește păstrează confidențialitatea informațiilor respective.

CAPITOLUL 25

PROPRIETATEA INTELECTUALĂ

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 25.1

Obiective

- (1) Obiectivele prezentului capitol sunt următoarele:
 - (a) facilitarea producerii și a comercializării de produse și servicii inovatoare și creative între părți, contribuind astfel la dezvoltarea unei economii mai durabile și mai favorabile incluziunii pentru părți;
 - (b) facilitarea și reglementarea comerțului dintre părți, precum și reducerea denaturărilor și a obstacolelor din calea acestui comerț și

- (c) atingerea unui nivel adecvat și eficace de protecție și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală.
- (2) Obiectivele prevăzute la articolul 7 din Acordul TRIPS se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 25.2

Domeniu de aplicare

- (1) Fiecare parte își respectă angajamentele asumate în temeiul tratatelor internaționale în domeniul proprietății intelectuale la care a aderat, inclusiv al Acordului TRIPS.
- (2) Prezentul capitol completează și precizează drepturile și obligațiile care îi revin fiecărei părți în temeiul Acordului TRIPS și al altor tratate internaționale în domeniul proprietății intelectuale.
- (3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să aplice dispoziții ale legislației sale care introduc standarde mai ridicate pentru protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, cu condiția ca acestea să fie compatibile cu prezentul capitol. Fiecare parte este liberă să stabilească metoda adecvată de punere în aplicare a prezentului capitol în cadrul propriului sistem juridic și al propriei practici juridice.

ARTICOLUL 25.3

Principii

(1) Principiile prevăzute la articolul 8 din Acordul TRIPS se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*.

(2) Având în vedere obiectivele de politică publică aflate la baza sistemelor interne, părțile recunosc necesitatea:

(a) de a promova inovarea și creativitatea și

(b) de a facilita difuzarea informațiilor, a cunoștințelor, a tehnologiei, a culturii și a artelor

prin intermediul sistemelor lor de proprietate intelectuală, respectând în același timp principiile transparenței și ținând seama de interesele părților interesate relevante, inclusiv ale titularilor de drepturi, ale utilizatorilor și ale publicului larg.

ARTICOLUL 25.4

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 25-A, 25-B și 25-C:

- (a) „Convenția de la Berna” înseamnă Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, încheiată la Berna la 9 septembrie 1886, astfel cum a fost modificată la 28 septembrie 1979;
- (b) „proprietate intelectuală” înseamnă toate categoriile de drepturi de proprietate intelectuală care intră sub incidența subsecțiunilor 1-7 din secțiunea B a prezentului capitol sau a secțiunilor 1-7 din partea II a Acordului TRIPS; protecția proprietății intelectuale include protecția împotriva concurenței neloiale în temeiul articolului 10a din Convenția de la Paris;
- (b) „Convenția de la Paris” înseamnă Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 și astfel cum a fost modificată la 28 septembrie 1979;
- (c) „Convenția de la Roma” înseamnă Convenția internațională pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, încheiată la Roma la 26 octombrie 1961 și

(d) „OMPI” înseamnă Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale.

ARTICOLUL 25.5

Tratament național

(1) Pentru toate categoriile de drepturi de proprietate intelectuală reglementate de prezentul capitol, fiecare parte acordă cetățenilor celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă propriilor cetățeni în ceea ce privește protecția¹ drepturilor de proprietate intelectuală, sub rezerva excepțiilor care sunt deja prevăzute în Convenția de la Paris, în Convenția de la Berna, în Convenția de la Roma sau în Tratatul asupra proprietății intelectuale în materie de circuite integrate încheiat la Washington la 26 mai 1989 și în Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele („WPPT”) încheiat la Geneva la 20 decembrie 1996. În privința artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, această obligație se aplică numai pentru drepturile prevăzute în prezentul capitol.

¹ În sensul prezentului alineat, termenul „protecție” include aspectele care afectează disponibilitatea, dobândirea, domeniul de aplicare, păstrarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, precum și aspectele care afectează utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală abordate în mod specific în prezentul capitol. În plus, în sensul prezentului alineat, termenul „protecție” include și măsuri de prevenire a eludării măsurilor tehnologice eficace și măsuri referitoare la informațiile privind regimul drepturilor.

(2) O parte poate să se prevaleze de exceptările permise în temeiul alineatului (1) în ceea ce privește procedurile sale judiciare și administrative, inclusiv să solicite unui cetățean al celeilalte părți să desemneze un domiciliu ales pe teritoriul său ori să numească un reprezentant pe teritoriul său, cu condiția ca această exceptare:

(a) să fie necesară pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative ale părții respective care nu sunt incompatibile cu prezentul capitol și

(b) să nu fie aplicată într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a comerțului.

(3) Alineatul (1) nu se aplică procedurilor prevăzute în acordurile multilaterale încheiate sub auspiciile OMPI referitoare la dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 25.6

Proprietatea intelectuală și sănătatea publică

(1) Părțile recunosc importanța Declarației privind Acordul TRIPS și sănătatea publică, adoptată la Doha la 14 noiembrie 2001 de Conferința ministerială a OMC (denumită în continuare „Declarația de la Doha”). În interpretarea și punerea în aplicare a drepturilor și obligațiilor care decurg din prezentul capitol, părțile asigură coerența cu Declarația de la Doha.

(2) Fiecare parte pune în aplicare articolul 31*a* din Acordul TRIPS, precum și anexa și appendicele la anexa la acesta, care au intrat în vigoare la 23 ianuarie 2017.

ARTICOLUL 25.7

Epuizare

Nicio dispoziție din prezentul acord nu împiedică o parte să stabilească dacă sau în ce condiții se aplică epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul sistemului său juridic.

SECȚIUNEA B

STANDARDELE PRIVIND DREPTURILE DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

SUBSECȚIUNEA 1

DREPTURILE DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE

ARTICOLUL 25.8

Acorduri internaționale

- (1) Fiecare parte își afirmă angajamentul față de următoarele tratate, pe care le respectă:
 - (a) Convenția de la Berna;
 - (b) Convenția de la Roma;
 - (c) Tratatul OMPI privind dreptul de autor (TDA), adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996;

- (d) Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele și
 - (e) Tratatul de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate, adoptat la Marrakesh la 27 iunie 2013.
- (2) Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a ratifica sau a adera la Tratatul de la Beijing privind interpretările și execuțiile audiovizuale, adoptat la Beijing la 24 iunie 2012.

ARTICOLUL 25.9

Autori

Fiecare parte acordă autorilor dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice:

- (a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a operelor lor;
- (b) orice formă de distribuție către public, prin vânzarea originalului sau a copiilor operelor lor ori prin alte mijloace;

- (c) orice comunicare către public a operelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual și
- (d) închirierea comercială către public a originalului sau a copiilor programelor lor informatice sau a operelor lor cinematografice.

ARTICOLUL 25.10

Artiști interpreți sau executanți

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al artiștilor interpreți sau executanți de a autoriza sau de a interzice:

- (a) fixarea¹ interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (c) distribuirea către public, prin vânzare sau prin alte mijloace, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;

¹ „Fixare” înseamnă încorporarea sunetelor sau a reprezentărilor acestora, pe un suport care permite perceperea lor, reproducerea lor sau comunicarea lor cu ajutorul unui dispozitiv.

- (d) punerea la dispoziția publicului a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual și
- (e) radiodifuzarea fără fir și comunicarea către public a interpretărilor sau execuțiilor lor, cu excepția cazului în care interpretarea sau execuția este ea însăși deja o execuție sau interpretare radiodifuzată sau efectuată pornind de la o fixare.

ARTICOLUL 25.11

Producători de fonograme

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al producătorilor de fonograme de a autoriza sau de a interzice:

- (a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a fonogramelor lor;
- (b) distribuirea către public, prin vânzare sau printr-un alt tip de transfer de proprietate, a fonogramelor lor, inclusiv a copiilor acestora;

- (c) punerea la dispoziția publicului a fonogramelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual și
- (d) închirierea comercială către public a fonogramelor lor.

ARTICOLUL 25.12

Organisme de radiodifuziune

Fiecare parte prevede pentru organismele de radiodifuziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice:

- (a) fixarea emisiunilor lor transmise prin mijloace fără fir;
- (b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor emisiunilor lor transmise prin mijloace fără fir și
- (c) redifuzarea prin mijloace fără fir a emisiunilor lor, precum și comunicarea către public¹ a emisiunilor lor, dacă respectiva comunicare este realizată în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare.

¹ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o parte să stabilească condițiile în care poate fi exercitat acest drept, în conformitate cu articolul 13 litera (d) din Convenția de la Roma.

ARTICOLUL 25.13

Radiodifuzarea și comunicarea către public a fonogramelor publicate în scopuri comerciale¹

(1) Fiecare parte prevede un drept pentru a se asigura că utilizatorul plătește o remunerație echitabilă unică artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme atunci când o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a unei astfel de fonograme este utilizată pentru radiodifuzare sau pentru comunicare către public².

(2) Fiecare parte se asigură că remunerația echitabilă unică prevăzută la alineatul (1) este repartizată între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, fiecare parte poate adopta acte legislative prin care să stabilească modalitățile de repartizare a acestei remunerații echitabile unice între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

¹ Fiecare parte poate acorda artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme drepturi mai extinse în ceea ce privește radiodifuzarea și comunicarea către public a fonogramelor publicate în scopuri comerciale.

² În sensul prezentului articol, „comunicarea către public” nu include punerea la dispoziția publicului a unei fonograme, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la aceasta din orice loc și în orice moment ales în mod individual.

ARTICOLUL 25.14

Durata protecției

- (1) Drepturile autorului unei opere se aplică pe întreaga durată a vieții autorului respectiv și timp de cel puțin 70 de ani de la decesul său, indiferent de data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului¹.
- (2) În cazul unei opere comune, durata protecției menționată la alineatul (1) se calculează de la data decesului ultimului supraviețuitor dintre autori.
- (3) În cazul operelor anonime sau publicate sub pseudonim, durata protecției este de cel puțin 70 de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului. Cu toate acestea, dacă pseudonimul adoptat de autor nu lasă nicio îndoială asupra identității autorului sau dacă autorul își dezvăluie identitatea în perioada menționată în prima teză, durata de protecție care se aplică este cea indicată la alineatul (1).
- (4) Durata de protecție a operelor cinematografice sau audiovizuale expiră la cel puțin 70 de ani de la data decesului ultimului supraviețuitor dintre autori. Persoanele care trebuie să fie considerate autori ai unei opere cinematografice sau audiovizuale sunt stabilite de actele cu putere de lege și normele administrative ale părților.

¹ Dacă o parte prevede o durată specială a protecției în cazurile în care o persoană juridică este desemnată ca titular al drepturilor, durata protecției este de cel puțin 70 de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului.

(5) Drepturile organismelor de radiodifuziune încetează după 50 de ani de la data primei difuzări a unei emisiuni.

(6) Drepturile artiștilor interpreți sau executanți încetează după cel puțin 50 de ani de la data fixării interpretării sau execuției; totuși:

- (a) dacă fixarea interpretării sau executării este publicată în mod legal sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, este comunicată în mod legal către public în perioada de 50 de ani menționată în prezentul alineat, durata protecției se calculează de la data primei astfel de publicări sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, de la prima astfel de comunicare către public. În cazul în care una dintre părți prevede ambele posibilități, durata protecției se calculează de la evenimentul care survine mai devreme și
- (b) dacă fixarea interpretării sau executării într-o fonogramă este publicată în mod legal sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, este comunicată în mod legal către public în perioada de 50 de ani menționată în prezentul alineat, durata protecției încetează la cel puțin 70 de ani de la data primei astfel de publicări sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, de la prima astfel de comunicare către public. În cazul în care una dintre părți prevede ambele posibilități, durata protecției se calculează de la evenimentul care survine mai devreme.

(7) Drepturile producătorilor de fonograme încetează la cel puțin 50 de ani de la data fixării. Totuși, dacă fonograma este publicată în mod legal sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, este comunicată în mod legal către public în această perioadă, drepturile respective încetează la cel puțin 70 de ani de la data primei astfel de publicări sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, de la prima astfel de comunicare către public. Părțile pot adopta sau menține măsuri eficace pentru a se asigura că profitul generat în cursul celor 20 de ani de protecție, ulterior perioadei de 50 de ani este repartizat în mod echitabil între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

ARTICOLUL 25.15

Drept de suită

(1) Fiecare parte prevede, în beneficiul autorului unei opere originale de artă grafică sau plastică, un „drept de suită”, care trebuie definit ca un drept inalienabil la care nu se poate renunța, nici chiar anticipat, de a încasa o redevență pe baza prețului de vânzare obținut la orice revânzare a operei, ulterioară primei înstrăinări a operei de către autor¹.

(2) Dreptul de suită la alineatul (1) se aplică tuturor actelor de revânzare care implică, în calitate de vânzători, cumpărători sau intermediari, profesioniști ai pieței obiectelor de artă, cum ar fi saloane, galerii de artă și, în general, orice comerciant de opere de artă.

¹ Fără a se aduce atingere prezentului articol, pentru Chile, articolul 36 primul paragraf din Legea nr. 17.366 din 28 august 1970, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 21.045 din 13 octombrie 2017, poate continua să se aplice în ceea ce privește calcularea redevențelor.

(3) Fiecare parte poate prevedea că dreptul de suită menționat la alineatul (1) nu se aplică actelor de revânzare în cazul în care vânzătorul a achiziționat opera direct de la autorul acesteia cu mai puțin de trei ani înainte de data revânzării în cauză și dacă prețul de revânzare nu depășește o anumită sumă minimă.

ARTICOLUL 25.16

Gestiunea colectivă a drepturilor

(1) Părțile promovează cooperarea dintre societățile lor de gestiune colectivă cu scopul de a favoriza disponibilitatea operelor și a altui obiect protejat pe teritoriul părților și transferul veniturilor provenite din drepturi între societățile lor de gestiune colectivă pentru utilizarea acestor opere sau a altui obiect protejat.

(2) Părțile promovează transparența societăților de gestiune colectivă, în special cu privire la veniturile provenite din drepturi pe care le colectează, la deducerile pe care le aplică asupra veniturilor provenite din drepturi pe care le colectează, la utilizarea veniturilor provenite din drepturi colectate, la politica de repartizare și la repertoriul lor.

(3) Fiecare parte se asigură că societățile de gestiune colectivă stabilite pe teritoriul unei părți care reprezintă o altă societate de gestiune colectivă stabilită pe teritoriul celeilalte părți prin intermediul unui acord de reprezentare sunt încurajate să achite cu exactitate, cu regularitate și cu diligență sumele datorate societății de gestiune colectivă reprezentate și să furnizeze societății de gestiune colectivă reprezentate informații privind cuantumul veniturilor provenite din drepturi pe care le colectează în numele acesteia și deducerile aplicate asupra acestor venituri provenite din drepturi.

ARTICOLUL 25.17

Limitări și excepții

Fiecare parte prevede limitări sau excepții privind drepturile stabilite la articolele 25.9-25.13 doar în anumite cazuri speciale care nu aduc atingere exploatării normale a operei sau a altui obiect protejat și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale titularului drepturilor.

ARTICOLUL 25.18

Protecția măsurilor tehnologice

- (1) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva eludării oricărei măsuri tehnologice eficace pe care persoana în cauză o efectuează cu bună știință sau având motive întemeiate să știe că urmărește acest obiectiv.
- (2) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva fabricării, importului, distribuirii, vânzării, închirierii, publicității în scopul vânzării sau închirierii ori posesiunii în scopuri comerciale a dispozitivelor, produselor sau componentelor ori împotriva furnizării de servicii care:
 - (a) fac obiectul unei promovări, publicități sau vânzări în scopul eludării oricăror măsuri tehnologice eficace;

(b) au doar un scop sau o utilizare semnificativ(ă) din punct de vedere comercial limitat(ă), în afară de eludarea unor măsuri tehnologice eficace sau

(c) sunt proiectate, produse, adaptate sau realizate în principal în scopul de a permite sau de a facilita eludarea oricăror măsuri tehnologice eficace.

(3) În sensul prezentei subsecțiuni, „măsură tehnologică” înseamnă orice tehnologie, dispozitiv sau componentă care, în cursul normal al exploatării sale, este proiectată pentru a preveni sau a limita, în ceea ce privește operele sau alte obiecte protejate¹, acte care nu sunt autorizate de titularul dreptului de autor sau al unui drept conex, conform legislației unei părți. Măsurile tehnologice sunt considerate eficace dacă utilizarea unei opere sau a unui alt obiect protejat este controlată de titularii de drepturi prin aplicarea unui procedeu de control al accesului sau de protecție, cum ar fi criptarea, bruieră sau alte transformări ale operei sau ale altui obiect protejat, sau a unui mecanism de control al copierii, care îndeplinește obiectivul de protecție.

(4) Fără a se aduce atingere protecției juridice prevăzute la alineatul (1) din prezentul articol, în absența unor măsuri voluntare luate de titularii de drepturi, fiecare parte poate lua măsuri adecvate, dacă este necesar, pentru a se asigura că protecția juridică adecvată împotriva eludării măsurilor tehnologice eficace prevăzută în conformitate cu prezentul articol nu îi împiedică pe beneficiarii excepțiilor sau limitărilor prevăzute în conformitate cu articolul 25.17 să se bucure de respectivele excepții sau limitări.

¹ Pentru mai multă certitudine, termenul „opere sau alte obiecte protejate” din această teză nu se aplică operelor sau altor obiecte protejate pentru care durata protecției a expirat.

ARTICOLUL 25.19

Obligații referitoare la informațiile privind regimul drepturilor

- (1) Fiecare parte asigură protecție juridică adecvată împotriva oricărei persoane care, în cunoștință de cauză, desfășoară fără a fi abilitată oricare dintre următoarele acte, în cazul în care persoana respectivă știe sau are motive întemeiate să știe că, procedând astfel, provoacă, permite, facilitează sau ascunde o încălcare a unui drept de autor sau a oricăror drepturi conexe prevăzute de legislația părții respective:
- (a) eliminarea sau modificarea oricăror informații în format electronic privind regimul drepturilor și
 - (b) distribuirea, importul în vederea distribuirii, radiodifuzarea, comunicarea către public sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate în temeiul prezentei subsecțiuni, din care au fost eliminate sau modificate fără autorizare informațiile în format electronic privind regimul drepturilor.
- (2) În sensul prezentului articol, „informații privind regimul drepturilor” înseamnă orice informații furnizate de titularii de drepturi care identifică opera sau alt obiect protejat menționat în prezentul articol, autorul sau orice alt titular de drepturi sau informații despre termenele și condițiile de utilizare a operei sau a altui obiect protejat, precum și orice numere sau coduri care reprezintă astfel de informații.
- (3) Alineatul (2) se aplică dacă oricare dintre aceste informații este asociată unei copii a unei opere sau a altui obiect protejat menționat în prezentul articol sau apare în legătură cu o comunicare către public a operei sau a obiectului protejat respectiv.

SUBSECȚIUNEA 2

MĂRCI

ARTICOLUL 25.20

Acorduri internaționale

Fiecare parte:

- (a) respectă Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, adoptat la Madrid la 27 iunie 1989, astfel cum a fost modificat la 12 noiembrie 2007;
- (b) respectă Tratatul privind dreptul mărcilor, încheiat la Geneva la 27 octombrie 1994, și Aranjamentul de la Nisa din 15 iunie 1957 privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979 și
- (c) depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Tratatul de la Singapore privind dreptul mărcilor, încheiat la Singapore la 27 martie 2006.

ARTICOLUL 25.21

Drepturi conferite de o marcă

Fiecare parte prevede că titularul unei mărci înregistrate deține dreptul exclusiv de a împiedica terții care nu au consimțământul titularului să utilizeze, în cursul operațiunilor lor comerciale, semne identice sau similare cu cele pentru care este înregistrată marca, în cazul în care această utilizare riscă să creeze confuzie. În cazul utilizării unui semn identic pentru produse sau servicii identice, riscul de a se crea confuzie este prezumat.

ARTICOLUL 25.22

Procedura de înregistrare

- (1) Fiecare parte prevede un sistem pentru înregistrarea mărcilor, în care fiecare decizie negativă definitivă luată de autoritatea relevantă în materie de mărci, inclusiv deciziile de refuz parțial al înregistrării, se motivează în mod corespunzător și se comunică în scris părții relevante.
- (2) Fiecare parte oferă terților posibilitatea de a se opune cererilor de înregistrare a mărcilor sau, după caz în conformitate cu legislația sa, înregistrărilor de mărci. Aceste proceduri de opoziție sunt contradictorii.

- (3) Fiecare parte prevede o bază de date electronică aflată la dispoziția publicului care conține cererile de înregistrare a mărcilor și înregistrările mărcilor.

ARTICOLUL 25.23

Mărci notorii

Pentru a pune în aplicare protecția mărcilor notorii, astfel cum este menționată la articolul 6a din Convenția de la Paris și la articolul 16 alineatele (2) și (3) din Acordul TRIPS, părțile afirmă importanța Recomandării comune referitoare la dispozițiile privind protecția mărcilor notorii, adoptată de Adunarea Uniunii de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale și de Adunarea generală a OMPI în cadrul celei de a treizeci și patra serii de sesiuni ale adunărilor statelor membre ale OMPI, care a avut loc în perioada 20-29 septembrie 1999.

ARTICOLUL 25.24

Excepții de la drepturile conferite de o marcă

- (1) Fiecare parte:
- (a) prevede utilizarea echitabilă a termenilor descriptivi ca excepție limitată de la drepturile conferite de mărci și

(b) poate să prevadă și alte excepții limitate.

(2) Alineatul (1) se aplică cu condiția ca excepțiile să țină seama de interesele legitime ale titularilor mărcilor și ale terților.

(3) Dreptul conferit de marcă nu permite titularului său să interzică unui terț utilizarea, în cadrul operațiunilor comerciale:

(a) a numelui sau a adresei sale;

(b) a indicațiilor privind felul, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea, proveniența geografică sau data fabricației produsului sau a furnizării serviciului sau a altor caracteristici ale produsului sau serviciului sau

(c) a mărcii, atunci când aceasta este necesară pentru indicarea destinației unui produs sau a unui serviciu, în special ca accesorii sau piese de schimb.

(4) Alineatul (2) se aplică numai în cazul în care utilizarea de către un terț se face în conformitate cu practicile loiale în materie industrială sau comercială¹.

¹ Ca alternativă, o parte poate supune această utilizare condiției de a nu induce în eroare sau de a nu crea confuzie în rândul părții relevante a publicului.

(5) O parte poate să prevadă că dreptul conferit de marcă nu permite titularului său să interzică unui terț utilizarea, în cadrul operațiunilor comerciale, a unui drept anterior cu aplicabilitate locală dacă acest drept este recunoscut prin legislația părții respective și în limita teritoriului pe care este recunoscut.

ARTICOLUL 25.25

Cauze de decădere

(1) Fiecare parte prevede că titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale dacă, în decursul unei perioade neîntrerupte de cinci ani, marca nu a fost utilizată efectiv pe teritoriul relevant în legătură cu produsele sau serviciile pentru care este înregistrată și dacă nu există motive întemeiate pentru neutilizare. Cu toate acestea, o parte poate să prevadă că nicio persoană nu poate reclama decăderea din drepturi a titularului unei mărci dacă, între încheierea perioadei de cinci ani și prezentarea cererii de decădere, marca a început sau a reînceput să fie utilizată efectiv. Totuși, începerea sau reluarea utilizării într-un interval de trei luni înainte de prezentarea cererii de decădere, termen care a început să curgă cel mai devreme la încheierea perioadei neîntrerupte de cinci ani de neutilizare, nu este luată în considerare dacă pregătirile pentru începerea sau reluarea utilizării intervin doar după ce titularul a luat cunoștință de eventuala depunere a cererii de decădere.

(2) Titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale și în cazul în care, ulterior datei la care a fost înregistrată marca și ca urmare a activității sau inactivității titularului, aceasta a devenit denumirea comercială obișnuită a unui produs sau serviciu pentru care este înregistrată¹.

ARTICOLUL 25.26

Cereri formulate cu rea-credință

O marcă poate fi declarată nulă în cazul în care cererea de înregistrare a mărcii a fost făcută cu rea-credință de către solicitant. Fiecare parte poate să prevadă, de asemenea, că o astfel de marcă nu se înregistrează.

¹ Titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale și în cazul în care, ulterior datei la care a fost înregistrată marca și ca urmare a utilizării ei de către titular sau cu consimțământul acestuia pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată, marca poate să inducă în eroare publicul, în special în ceea ce privește natura, calitatea sau originea geografică a produselor sau serviciilor respective.

SUBSECȚIUNEA 3

DESENE ȘI MODELE¹

ARTICOLUL 25.27

Acorduri internaționale

Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industriale, adoptat la Geneva la 2 iulie 1999.

ARTICOLUL 25.28

Protecția desenelor și modelelor înregistrate²

(1) Fiecare parte prevede protecția desenelor și modelelor create în mod independent care sunt noi sau originale³. Această protecție este furnizată prin înregistrare și conferă titularului un drept exclusiv în conformitate cu dispozițiile prezentului articol.

¹ Trimiterile la desene și modele din prezentul capitol se referă la desenele și modelele industriale înregistrate.

² Uniunea acordă protecție și unui desen sau model neînregistrat dacă acesta îndeplinește cerințele Regulamentului (CE) nr. 6/2002 al Consiliului din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele industriale comunitare (JO UE L 3, 5.1.2002, p. 1).

³ O parte poate să prevadă în legislația sa că poate fi impusă și cerința ca desenele sau modelele să aibă caracter individual. Uniunea Europeană consideră că un desen sau model are caracter individual dacă impresia globală pe care o produce asupra utilizatorului avizat este diferită de cea produsă asupra unui astfel de utilizator de orice desen sau model industrial făcut public.

(2) Titularul unui desen sau model industrial înregistrat are dreptul să împiedice terții care nu au consimțământul său cel puțin să fabrice, să vândă, să importe, să exporte produsul care conține sau încorporează desenul sau modelul protejat ori să utilizeze articole care conțin sau încorporează desenul sau modelul protejat, în cazul în care aceste acțiuni sunt întreprinse în scopuri comerciale, aduc atingere în mod nejustificat exploatarea normală a desenului sau modelului sau nu sunt compatibile cu practicile comerțului echitabil.

(3) Un desen sau un model aplicat unui produs sau încorporat într-un produs care constituie o parte componentă a unui produs complex este considerat ca fiind nou și original:

- (a) numai dacă, după încorporarea în produsul complex, partea componentă rămâne vizibilă în timpul unei utilizări normale a produsului complex și
- (b) numai în măsura în care caracteristicile vizibile ale părții componente menționate la litera (a) îndeplinesc, în sine, cerințele în materie de noutate sau de originalitate.

(4) În sensul alineatului (3) litera (a), „utilizare normală” înseamnă utilizarea de către utilizatorul final, excluzând lucrările de întreținere, de service sau de reparații.

ARTICOLUL 25.29

Durata protecției

Durata protecției disponibilă este de cel puțin 15 ani de la data depunerii cererii.

ARTICOLUL 25.30

Excepții și excluderi

- (1) Fiecare parte poate să prevadă excepții limitate de la protecția desenelor și modelelor, cu condiția ca aceste excepții să nu intre în conflict în mod nerezonabil cu exploatarea normală a desenelor sau modelelor protejate și să nu aducă prejudicii nerezonabile intereselor legitime ale titularului desenului sau modelului protejat, ținând seama de interesele legitime ale terților.
- (2) Protecția desenelor sau modelelor nu se extinde asupra desenelor sau modelelor impuse în mod esențial de considerente de ordin tehnic sau funcțional.

(3) Un desen sau un model nu trebuie să conștie în caracteristici ale aspectului unui produs care trebuie să fie reproduse obligatoriu în forma și dimensiunile lor exacte pentru ca produsul în care este încorporat sau căruia i se aplică desenul sau modelul respectiv să poată fi conectat mecanic la un alt produs, să poată fi plasat în interiorul sau în jurul unui alt produs sau atașat la un alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își îndeplinească funcția proprie.

(4) Prin derogare de la alineatul (3), un desen sau model poate să conștie într-un desen sau model care are drept obiectiv să permită asamblarea sau conectarea multiplă a unor produse interschimbabile în interiorul unui sistem modular.

ARTICOLUL 25.31

Relația cu dreptul de autor

Un desen sau model este eligibil, de asemenea, pentru a beneficia de protecția acordată în temeiul legislației privind drepturile de autor a unei părți începând cu data la care desenul sau modelul a fost creat sau a fost fixat sub orice formă. Fiecare parte stabilește măsura și condițiile în care se conferă o astfel de protecție, inclusiv gradul de originalitate necesar.

SUBSECȚIUNEA 4

INDICAȚII GEOGRAFICE

ARTICOLUL 25.32

Definiție și domeniu de aplicare

- (1) În sensul prezentului acord, „indicație geografică” înseamnă o indicație care identifică un produs ca fiind originar de pe teritoriul unei părți sau dintr-o regiune sau o localitate de pe teritoriul acesteia în cazul în care o anumită calitate, reputație sau altă caracteristică a produsului poate fi atribuită, în mod esențial, originii sale geografice.
- (2) Prezenta subsecțiune se aplică indicațiilor geografice care identifică produsele enumerate în anexa 25-C.
- (3) Părțile convin să ia în considerare, după intrarea în vigoare a prezentului acord, extinderea domeniului de aplicare al indicațiilor geografice reglementate de prezenta subsecțiune la alte tipuri de indicații geografice care nu intră sub incidența alineatului (2), în special la artizanat, ținând seama de evoluțiile legislative ale părților.

(4) O parte protejează indicațiile geografice ale celeilalte părți, în conformitate cu prezenta subsecțiune, dacă indicațiile geografice respective sunt protejate ca atare în țara de origine.

ARTICOLUL 25.33

Indicații geografice incluse în listă

Fiecare parte, după examinarea atât a legislației celeilalte părți menționate în anexa 25-A, cât și a indicațiilor geografice ale celeilalte părți enumerate în anexa 25-C și după finalizarea măsurilor de publicitate adecvate, în conformitate cu legislația și practicile sale, protejează indicațiile geografice ale celeilalte părți enumerate în anexa 25-C, în conformitate cu nivelul de protecție stabilit în prezenta subsecțiune.

ARTICOLUL 25.34

Modificarea listei indicațiilor geografice

- (1) Părțile convin asupra posibilității de a modifica lista indicațiilor geografice menționată la articolul 25.33 în temeiul articolului 25.40 alineatul (1). O adăugire la anexa 25-C efectuată de una dintre părți nu trebuie să depășească 45 de indicații geografice o dată la trei ani după data intrării în vigoare a prezentului acord. Părțile adaugă noi indicații geografice după finalizarea procedurii de opoziție în conformitate cu criteriile prevăzute în anexa 25-B și după examinarea indicațiilor geografice, într-un mod considerat satisfăcător de ambele părți.
- (2) În cazul în care modificarea indicației geografice specificate în anexa 25-C se referă la o modificare minoră legată de ortografia unei indicații geografice incluse în listă sau de menționarea denumirii zonei geografice căreia îi poate fi atribuită, se aplică procedura menționată la articolul 25.40 alineatul (4).
- (3) O indicație geografică în temeiul alineatelor (1) și (2) este inclusă pe listă de comun acord între părți.

ARTICOLUL 25.35

Domeniul de aplicare al protecției indicațiilor geografice

- (1) Indicațiile geografice enumerate în anexa 25-C, precum și cele adăugate în temeiul articolului 25.34, sunt protejate împotriva:
- (a) oricărei utilizări comerciale a indicației geografice respective pentru un produs care este de același tip și care:
 - (i) nu provine din locul de origine specificat în anexa 25-C pentru indicația geografică respectivă sau
 - (ii) este originar din locul de origine specificat în anexa 25-C pentru indicația geografică respectivă, dar care nu a fost produs sau fabricat în conformitate cu caietul de sarcini al denumirii protejate, chiar dacă denumirea este însoțită de termeni precum „gen”, „tip”, „stil”, „imitație”, „gust” sau alte expresii similare;
 - (b) utilizării, în descrierea sau prezentarea unui produs, a oricăror mijloace care indică sau sugerează că produsul în cauză provine dintr-o altă zonă geografică decât adevăratul loc de origine, într-un mod care riscă să inducă în eroare publicul în ceea ce privește originea geografică a produsului;

- (c) oricărei utilizări care constituie un act de concurență neloială în sensul articolului 10a din Convenția de la Paris, inclusiv împotriva exploatării reputației unei indicații geografice sau a oricărei indicații false sau înșelătoare cu privire la proveniența, originea, natura sau calitățile esențiale ale produsului, pe partea interioară sau exterioară a ambalajului, în materialul publicitar sau în documentele referitoare la produse, precum și împotriva oricărei practici care ar putea induce în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine a produsului.
- (2) Indicațiile geografice protejate nu devin generice pe teritoriile părților.
- (3) Nu există nicio obligație în temeiul prezentei subsecțiuni de a proteja indicațiile geografice care nu sunt sau nu mai sunt protejate pe teritoriul lor de origine.
- (4) O parte nu exclude posibilitatea ca protecția sau recunoașterea unei indicații geografice să poată fi anulată de autoritățile competente de pe teritoriul său de origine pe baza faptului că termenul protejat sau recunoscut a încetat să mai îndeplinească condițiile pe baza cărora a fost acordată inițial protecția sau recunoașterea pe teritoriul său de origine.
- (5) Fiecare parte notifică celeilalte părți faptul că o indicație geografică a încetat să mai fie protejată pe teritoriul său de origine. Notificarea respectivă se efectuează în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 25.40.

- (6) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu aduce atingere dreptului oricărei persoane de a-și folosi, în cursul comercializării, numele propriu sau al predecesorului său, cu excepția cazului în care numele respectiv este folosit cu scopul de a induce în eroare publicul.
- (7) Protecția prevăzută în prezenta subsecțiune se aplică traducerii indicațiilor geografice enumerate în anexa 25-C dacă utilizarea traducerii riscă să inducă în eroare publicul.
- (8) În cazul în care o traducere a unei indicații geografice este identică sau conține termeni generici sau descriptivi, inclusiv substantive și adjective, sau termeni uzuali folosiți în limbajul comun ca denumire comună pentru un produs pe teritoriul unei părți sau dacă o indicație geografică nu este identică, dar conține un astfel de termen, dispozițiile prezentei subsecțiuni nu aduc atingere dreptului oricărei persoane de a utiliza termenul în asociere cu produsul respectiv.
- (9) Protecția prevăzută în prezenta subsecțiune nu se aplică unei componente individuale a unui termen cu mai multe componente care este protejat ca indicație geografică specificată în apendicele 25-C-1, dacă componenta individuală¹ este un termen folosit în limbajul comun ca denumire comună a produsului asociat.

¹ În conformitate cu apendicele 25-C-1, care conține termeni pentru care nu se solicită protecție.

(10) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu împiedică utilizarea pe teritoriul unei părți, cu privire la orice produs, a denumirii unui soi de plante sau a unei rase de animale¹.

(11) În ceea ce privește adăugarea de noi indicații geografice în conformitate cu articolul 25.34, nu există nicio dispoziție care să oblige o parte să protejeze o indicație geografică identică cu termenul uzual folosit în limbajul comun ca denumire comună a produsului asociat pe teritoriul părții respective².

ARTICOLUL 25.36

Dreptul de utilizare a indicațiilor geografice

(1) O denumire protejată în temeiul prezentei subsecțiuni ca indicație geografică poate fi utilizată de orice operator care comercializează un produs care respectă caietul de sarcini corespunzător.

(2) O denumire protejată în temeiul prezentei subsecțiuni ca indicație geografică nu face obiectul vreunei înregistrări a utilizatorilor sau al altor taxe.

¹ Notele explicative din anexa 25-C definesc soiurile de plante și rasele de animale a căror utilizare este permisă.

² Pentru a stabili noile indicații geografice care urmează să fie adăugate, dacă un termen este termenul uzual folosit în limbajul comun ca denumire comună pentru produsul relevant pe teritoriul său, autoritățile unei părți sunt abilitate să ia în considerare modul în care consumatorii înțeleg termenul respectiv pe teritoriul părții respective. Printre factorii relevanți pentru modul în care îl înțeleg consumatorii se pot număra următorii: (a) dacă termenul este utilizat pentru a face referire la tipul de produs în cauză, astfel cum este indicat de surse pertinente, precum dicționare, ziare și site-uri relevante sau (b) modul în care produsul la care se referă termenul este comercializat și utilizat în schimburile comerciale pe teritoriul părții în cauză.

ARTICOLUL 25.37

Relația dintre mărci și indicațiile geografice

- (1) Părțile refuză înregistrarea unei mărci a cărei utilizare ar contraveni articolului 25.35 și care se referă la același tip de produs, cu condiția ca cererea de înregistrare a unei astfel de mărci să fie depusă după data cererii de protecție a indicației geografice pe teritoriul părții în cauză.
- (2) Mărcile înregistrate cu încălcarea alineatului (1) se anulează din oficiu sau la cererea unei părți interesate, în conformitate cu legislația și practicile părților.
- (3) În cazul indicațiilor geografice menționate la articolul 25.33, data depunerii cererii de protecție menționate la alineatele (1) și (2) este 1 noiembrie 2022.
- (4) În cazul indicațiilor geografice adăugate la anexa 25-C în conformitate cu articolul 25.34, data depunerii cererii de protecție este data transmiterii către cealaltă parte a unei cereri de protecție a unei indicații geografice, sub rezerva încheierii cu succes a procesului de modificare a listei indicațiilor geografice protejate menționat la articolul 25.34.

(5) Părțile protejează indicațiile geografice și în cazul în care există o marcă anterioară. Mărcile anterioare înregistrate cu bună-credință pot fi reînnoite și pot face obiectul unor modificări care necesită depunerea de noi cereri de înregistrare a unor mărci, cu condiția ca aceste modificări să nu submineze protecția indicațiilor geografice și să nu existe motive de anulare a mărcii în temeiul legislației părților.

(6) În sensul alineatului (5), o „marcă anterioară” înseamnă o marcă a cărei utilizare contravine articolului 25.35, pentru care s-a depus o cerere de înregistrare sau care a fost consacrată prin utilizare, dacă această posibilitate este prevăzută de legislația în cauză, cu bună-credință pe teritoriul uneia dintre părți înainte de data la care cererea de protecție a indicației geografice este depusă de cealaltă parte în temeiul prezentului acord.

ARTICOLUL 25.38

Asigurarea respectării protecției

Fiecare parte asigură respectarea protecției prevăzute la articolele 25.35, 25.36 și 25.37 prin măsuri administrative, la cererea unei părți interesate. Fiecare parte prevede, în legislația și practicile sale, măsuri administrative și judiciare suplimentare pentru a preveni sau a opri utilizarea ilegală a indicațiilor geografice protejate.

ARTICOLUL 25.39

Norme generale

- (1) O parte nu este obligată să protejeze ca indicație geografică o denumire în temeiul prezentei subsecțiuni dacă denumirea respectivă este în contradicție cu denumirea unui soi de plante sau a unei rase de animale și, în consecință, ar putea induce în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine a produsului.
- (2) În cazul în care indicațiile geografice ale părților sunt omonime, cealaltă parte acordă protecție fiecărei indicații geografice, cu condiția să existe o diferențiere suficientă în practică între condițiile de utilizare și prezentarea denumirilor, astfel încât să nu se inducă în eroare consumatorul.
- (3) În cazul în care, în contextul negocierilor bilaterale cu o țară terță, una dintre părți propune protejarea unei indicații geografice a respectivei țări terțe care este omonimă cu o indicație geografică a celeilalte părți, aceasta este informată și i se oferă posibilitatea de a prezenta observații înainte ca indicația geografică respectivă să fie protejată.
- (4) Importul, exportul și comercializarea produselor corespunzătoare indicațiilor geografice menționate în anexa 25-C se efectuează în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile pe teritoriul părții în care produsele sunt introduse pe piață.
- (5) Orice chestiune care decurge din caietele de sarcini ale produsului pentru indicațiile geografice protejate este tratată în cadrul subcomitetului menționat la articolul 25.40.

(6) Indicațiile geografice protejate în temeiul prezentei subsecțiuni pot fi anulate numai de către partea din care este originar produsul. O parte notifică celeilalte părți faptul că o indicație geografică specificată în anexa 25-C a încetat să mai fie protejată pe teritoriul său. În urma unei astfel de notificări, anexa 25-C se modifică în conformitate cu articolul 25.40 alineatul (3).

(7) Caietul de sarcini al produsului menționat în prezenta subsecțiune trebuie să fie cel aprobat, incluzând eventualele modificări aprobate, de asemenea, de autoritățile părții de pe teritoriul căreia este originar produsul.

ARTICOLUL 25.40

Subcomitet, cooperare și transparență

(1) În sensul prezentei subsecțiuni, Subcomitetul menționat la articolul 25.66 poate recomanda Consiliului pentru comerț să modifice, în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (a):

- (a) anexa 25-A în ceea ce privește trimiterile la legislația aplicabilă pe teritoriul părților;
- (b) anexa 25-B în ceea ce privește criteriile care trebuie incluse în procedura de opoziție și
- (c) anexa 25-C în ceea ce privește indicațiile geografice.

(2) În sensul prezentei subsecțiuni, subcomitetul menționat la articolul 25.66 este responsabil de schimbul de informații cu privire la:

- (a) evoluțiile actelor legislative și ale politicilor privind indicațiile geografice;
- (b) indicațiile geografice, în scopul luării în considerare a protecției lor în conformitate cu prezenta subsecțiune și
- (c) orice alt aspect de interes comun în domeniul indicațiilor geografice.

(3) În urma notificării menționate la articolul 25.39 alineatul (6), subcomitetul recomandă Consiliului pentru comerț să modifice anexa 25-C în conformitate cu alineatul (1) litera (c) din prezentul articol pentru a pune capăt protecției în temeiul prezentului acord.

(4) În cazul unei modificări minore legate de ortografia unei indicații geografice specificate sau de menționarea denumirii zonei geografice căreia îi poate fi atribuită, o parte notifică această modificare celeilalte părți în cadrul subcomitetului, împreună cu explicația sa. Subcomitetul recomandă Consiliului pentru comerț să modifice anexa 25-C, în conformitate cu articolul 33.1 alineatul (6) litera (a), prin această modificare minoră.

(5) Părțile păstrează un contact permanent, fie în mod direct, fie prin intermediul subcomitetului, cu privire la toate aspectele legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentei subsecțiuni. În special, o parte poate solicita celeilalte părți informații privind caietul de sarcini al unui produs și modificările acestuia, precum și privind punctele de contact pentru asigurarea respectării normelor administrative.

(6) Părțile pot pune la dispoziția publicului caietul de sarcini al produsului sau o fișă rezumat a acestuia și punctele de contact pentru asigurarea respectării normelor administrative corespunzătoare indicațiilor geografice ale celeilalte părți care sunt protejate în temeiul prezentei subsecțiuni.

ARTICOLUL 25.41

Alte măsuri de protecție

(1) Prezenta subsecțiune se aplică fără a se aduce atingere drepturilor și obligațiilor care le revin părților în conformitate cu Acordul OMC sau cu orice alt acord multilateral privind dreptul proprietății intelectuale la care Uniunea Europeană și Chile au aderat.

(2) Prezenta subsecțiune nu aduce atingere dreptului de a solicita recunoașterea și protecția unei indicații geografice în temeiul legislației relevante a părților.

SUBSECȚIUNEA 5

BREVETE

ARTICOLUL 25.42

Acorduri internaționale

Fiecare parte¹ respectă Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor, încheiat la Washington la 19 iunie 1970, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979, modificat ultima dată la 3 octombrie 2001.

ARTICOLUL 25.43

Protecție suplimentară în cazul întârzierilor în acordarea aprobării de comercializare pentru produsele farmaceutice, inclusiv produsele biologice

(1) Părțile recunosc că produsele farmaceutice protejate de un brevet pe teritoriile lor pot face obiectul unei proceduri de aprobare a comercializării sau de autorizare sanitară înainte de a fi introduse pe piață.

¹ În ceea ce privește Uniunea Europeană, obligația prevăzută la prezentul articol este îndeplinită de statele membre.

(2) Fiecare parte prevede un mecanism adecvat și eficace care acordă o durată de protecție suplimentară pentru a despăgubi titularul brevetului pentru reducerea perioadei efective de valabilitate a brevetului care rezultă din întârzieri nerezonabile¹ în acordarea primei aprobări de comercializare sau a primei autorizații sanitare pe teritoriul său. Durata de protecție suplimentară nu trebuie să depășească cinci ani.

(3) Fără a se aduce atingere alineatului (2), o parte poate să prevadă o protecție suplimentară, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru un produs care este protejat de un brevet și care a făcut obiectul procedurii de aprobare a comercializării sau de autorizare sanitară, pentru a despăgubi titularul unui brevet pentru reducerea protecției efective conferite de brevet. Durata unei astfel de protecții suplimentare nu trebuie să depășească cinci ani².

(4) Pentru mai multă certitudine, la punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte poate să prevadă condiții și limitări, cu condiția ca partea respectivă să continue să pună în aplicare prezentul articol.

¹ În sensul prezentului articol, o întârziere nerezonabilă include cel puțin o întârziere de peste doi ani în oferirea primului răspuns solicitantului începând de la data depunerii cererii de acordare a aprobării de comercializare sau a autorizației sanitare. La stabilirea acestei întârzieri nu este necesar să fie luate în considerare întârzierile apărute în acordarea unei aprobări de comercializare sau a unei autorizații sanitare din cauza unor perioade imputabile solicitantului sau a oricărei perioade care nu depinde de autoritatea care prelucrează cererea de aprobare a comercializării sau de autoritatea care efectuează înregistrarea sanitară.

² Această durată maximă nu aduce atingere unei eventuale prelungiri suplimentare a perioadei de protecție în cazul produselor farmaceutice pentru care au fost efectuate studii pediatrice, iar rezultatele studiilor respective sunt reflectate în informațiile referitoare la produs.

(5) Fiecare parte depune toate eforturile pentru a prelucra cererile de aprobare a comercializării sau de înregistrare sanitară pentru produsele farmaceutice în mod eficient și în timp util, în vederea evitării întârzierilor nerezonabile sau inutile. Pentru a evita întârzierile nerezonabile, o parte poate adopta sau menține proceduri care accelerează prelucrarea cererilor de aprobare a comercializării sau de autorizație sanitară.

SUBSECȚIUNEA 6

PROTECȚIA INFORMAȚIILOR NEDIVULGATE

ARTICOLUL 25.44

Domeniul de aplicare al protecției secretelor comerciale

(1) Atunci când își îndeplinește obligația de respectare a Acordului TRIPS, în special a articolului 39 alineatele (1) și (2) din Acordul TRIPS, fiecare parte prevede proceduri judiciare civile și măsuri reparatorii adecvate în materie civilă pentru orice deținător de secrete comerciale, cu scopul de a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea unui secret comercial și de a obține reparații pentru o astfel de acțiune ori de câte ori este efectuată într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale.

- (2) În sensul prezentei subsecțiuni:
- (a) „secret comercial” înseamnă informații care:
- (i) sunt secrete în sensul că nu sunt, ca întreg sau astfel cum se prezintă sau se articulează elementele acestora, cunoscute la nivel general sau ușor accesibile persoanelor din cercurile care se ocupă, în mod normal, de tipul de informații în cauză;
 - (ii) au valoare comercială prin faptul că sunt secrete și
 - (iii) au făcut obiectul unor măsuri rezonabile, în circumstanțele date, luate de persoana care deține în mod legal controlul asupra informațiilor respective, pentru a fi păstrate secrete;
- (b) „deținătorul secretului comercial” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce deține în mod legal controlul asupra unui secret comercial.
- (3) În sensul prezentei subsecțiuni, sunt considerate contrare practicilor comerciale loiale cel puțin următoarele comportamente:
- (a) dobândirea unui secret comercial fără acordul deținătorului acestuia, ori de câte ori este săvârșită prin accesul neautorizat, însușirea sau copierea unor documente, obiecte, materiale, substanțe sau fișiere electronice care se află în mod legal sub controlul deținătorului secretului comercial și care conțin secretul comercial sau din care poate fi dedus acesta;

- (b) utilizarea sau divulgarea unui secret comercial ori de câte ori aceasta este săvârșită fără acordul deținătorului secretului comercial, de o persoană despre care se constată că îndeplinește una dintre următoarele condiții:
 - (i) a dobândit secretul comercial într-un mod menționat la litera (a);
 - (ii) încalcă un acord de confidențialitate sau orice altă obligație de a nu divulga secretul comercial sau
 - (iii) încalcă o obligație contractuală sau de altă natură de a limita utilizarea secretului comercial;
- (c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea unui secret comercial, ori de câte ori aceasta este săvârșită de o persoană care, în momentul dobândirii, utilizării sau divulgării, avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință, în circumstanțele date, de faptul că secretul comercial a fost obținut, direct sau indirect, de la o altă persoană care a utilizat sau a divulgat secretul comercial în mod ilegal în înțelesul literei (b).
- (4) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu se interpretează ca impunând vreuneia dintre părți să considere unul dintre următoarele comportamente contrar practicilor comerciale loiale:
 - (a) descoperirea sau crearea independentă, de către o persoană, a informațiilor relevante;
 - (b) ingineria inversă a unui produs de către o persoană care se află în mod legal în posesia acestuia și căreia nu i se aplică nicio obligație valabilă din punct de vedere legal de a limita dobândirea informațiilor relevante;

- (c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea de informații impusă sau permisă de legislația părții respective sau
 - (d) utilizarea de către angajați a experienței și a competențelor dobândite în mod onest în cadrul desfășurării normale a activității lor profesionale.
- (5) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu se interpretează în sensul unei îngrădiri a libertății de exprimare și de informare, inclusiv a libertății mass-mediei, astfel cum este protejată pe teritoriul fiecăreia dintre părți.

ARTICOLUL 25.45

Proceduri judiciare civile și măsuri reparatorii privind secretele comerciale

- (1) Fiecare parte se asigură că nicio persoană care participă la procedurile judiciare civile menționate la articolul 25.44 sau care are acces la documente care fac parte din aceste proceduri nu are voie să folosească sau să divulge secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale pe care autoritățile judiciare competente, ca răspuns la o cerere motivată corespunzător a unei părți interesate, le-au calificat drept confidențiale și de care persoana respectivă a luat cunoștință în urma acestei participări sau a acestui acces.

- (2) În cadrul procedurilor judiciare civile menționate la articolul 25.44, fiecare parte prevede că autoritățile sale judiciare sunt abilitate cel puțin:
- (a) să dispună măsuri provizorii, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, pentru a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea secretelor comerciale într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale;
 - (b) să emită o ordonanță președințială pentru a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea secretelor comerciale într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale;
 - (c) să dispună ca persoana care avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de faptul că dobândește, utilizează sau divulgă un secret comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale să plătească deținătorului secretului comercial daune-interese adecvate, stabilite în funcție de prejudiciul efectiv suferit ca urmare a dobândirii, utilizării sau divulgării în modul respectiv a secretului comercial;
 - (d) să ia măsuri specifice pentru a păstra confidențialitatea oricăror secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale prezentate în cadrul procedurilor civile privind presupusa dobândire, utilizare și divulgare a unui secret comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale; aceste măsuri specifice pot include, în conformitate cu legislația părții în cauză, posibilitatea:
 - (i) de a limita accesul la anumite documente, în întregime sau în parte;
 - (ii) de a restricționa accesul la ședințele de judecată și la înregistrările sau transcrierile aferente acestora;

- (iii) de a pune la dispoziție o versiune neconfidențială a hotărârii judecătorești, din care au fost eliminate sau oculte pasajele care conțin secrete comerciale;
- (e) să impună sancțiuni părților sau oricărei persoane care participă la procedurile judiciare și care nu respectă sau refuză să respecte hotărârile autorităților judiciare competente privind protecția secretului comercial sau a presupusului secret comercial.
- (3) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale judiciare nu sunt obligate să aplice procedurile judiciare și măsurile reparatorii menționate la articolul 25.44 dacă comportamentul care contravine practicilor comerciale loiale se desfășoară în conformitate cu legislația sa, pentru a dezvălui abateri, fapte reprobabile sau activități ilegale sau în scopul protejării unui interes legitim recunoscut de legislația părții respective.

ARTICOLUL 25.46

Protecția datelor nedivulgate referitoare la produsele farmaceutice

- (1) În cazul în care o parte solicită, ca o condiție pentru aprobarea comercializării sau autorizarea sanitară a unui produs farmaceutic nou care utilizează o entitate chimică nouă care nu a fost aprobată anterior, prezentarea unui test nedivulgat sau a altor date nedivulgate, necesare pentru a determina dacă utilizarea produsului respectiv este sigură și eficace, partea în cauză protejează aceste date împotriva divulgării către terți, dacă generarea datelor respective implică un efort considerabil, cu excepția cazului în care divulgarea este necesară pentru un interes public superior sau dacă se iau măsuri pentru a se asigura protecția datelor împotriva utilizării comerciale neloiale.

- (2) Fiecare parte se asigură că, timp de cel puțin cinci ani de la data primei aprobări de comercializare sau a primei autorizații sanitare pe teritoriul părții în cauză, un produs farmaceutic autorizat ulterior pe baza rezultatelor testelor preclinice și ale studiilor clinice intervenționale prezentate în cererea pentru prima aprobare de comercializare sau prima autorizație sanitară nu este introdus pe piață fără consimțământul explicit al titularului primei aprobări de comercializare sau al primei autorizații sanitare.
- (3) Nu există nicio limitare pentru niciuna dintre părți cu privire la punerea în aplicare a unor proceduri de autorizare simplificate pentru produsele farmaceutice pe baza studiilor de bioechivalență și de biodisponibilitate.
- (4) Fiecare parte poate prevedea condiții și limitări în ceea ce privește punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, cu condiția ca partea respectivă să continue să pună în aplicare prezentul articol.

ARTICOLUL 25.47

Protecția datelor referitoare la produsele agrochimice

- (1) În cazul în care o parte solicită, ca o condiție pentru acordarea autorizației de comercializare pentru un produs agrochimic care utilizează o entitate chimică nouă, prezentarea de teste sau rapoarte de studii referitoare la siguranța și eficacitatea produsului respectiv, partea în cauză nu acordă autorizația pentru un alt produs pe baza respectivelor teste sau rapoarte de studii fără consimțământul persoanei care le-a prezentat anterior, timp de cel puțin zece ani de la data autorizației de comercializare a produsului agrochimic.

- (2) O parte poate limita protecția în temeiul prezentului articol la testele sau rapoartele de studii care îndeplinesc următoarele condiții:
- (a) sunt necesare în scopul autorizării sau al modificării unei autorizații pentru a permite utilizarea la alte culturi și
 - (b) sunt certificate ca fiind conforme cu principiile de bună practică de laborator sau de bună practică experimentală.
- (3) Fiecare parte poate stabili norme pentru a se evita repetarea testelor pe animale vertebrate.
- (4) La punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte poate să prevadă condiții și limitări, cu condiția ca partea respectivă să continue să pună în aplicare prezentul articol.

SUBSECȚIUNEA 7

SOIURILE DE PLANTE

ARTICOLUL 25.48

Protecția drepturilor de proprietate asupra soiurilor de plante

Părțile protejează drepturile de proprietate asupra soiurilor de plante, în conformitate cu Convenția internațională pentru protecția noilor soiuri de plante, adoptată la 2 decembrie 1961, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Geneva la 19 martie 1991 („Convenția UPOV”), inclusiv excepțiile de la dreptul amelioratorului prevăzute la articolul 15 din Convenția UPOV, și cooperează pentru a promova și a asigura respectarea acestor drepturi.

SECȚIUNEA C

ASIGURAREA RESPECTĂRII DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

SUBSECȚIUNEA 1

PROCEDURI CIVILE ȘI ADMINISTRATIVE PENTRU ASIGURAREA RESPECTĂRII NORMELOR

ARTICOLUL 25.49

Obligații generale

- (1) Fiecare parte își reafirmă angajamentele asumate în cadrul Acordului TRIPS și asigură respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația și practicile sale. Părțile prevăd măsurile, procedurile și măsurile reparatorii prevăzute în prezenta subsecțiune.
- (2) Prezenta secțiune nu se aplică drepturilor care intră sub incidența secțiunii B subsecțiunea 6.
- (3) O parte prevede măsuri, proceduri și măsuri reparatorii care sunt corecte și echitabile și care nu presupun o complexitate sau costuri inutile, termene nerezonabile sau întârzieri nejustificate.

- (4) Aceste măsuri, proceduri și măsuri reparatorii trebuie să fie, de asemenea, eficace, proporționale și disuasive și să se aplice astfel încât să se evite crearea de bariere în calea comerțului legitim și să se instituie garanții împotriva utilizării lor abuzive.
- (5) Nicio dispoziție a prezentei secțiuni nu creează nicio obligație pentru niciuna dintre părți:
- (a) de instituire, pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, a unui sistem judiciar distinct de cel care vizează asigurarea respectării legislației în general sau
 - (b) în ceea ce privește repartitia resurselor între mijloacele de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală și mijloacele de asigurare a respectării legislației în general.

ARTICOLUL 25.50

Persoane autorizate să solicite aplicarea de măsuri, proceduri și măsuri reparatorii pentru asigurarea respectării legislației

Fiecare parte recunoaște ca persoane autorizate să solicite aplicarea măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii menționate în prezenta secțiune și în partea III a Acordului TRIPS următoarele categorii:

- (a) titularii de drepturi de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația fiecărei părți;
- (b) toate celelalte persoane autorizate să utilizeze drepturile respective, în special beneficiarii de licențe, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația fiecărei părți;

- (c) organisme de gestiune colectivă a drepturilor de proprietate intelectuală care sunt recunoscute periodic ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația fiecărei părți;
- (d) entitățile¹ care sunt recunoscute periodic ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația fiecărei părți.

ARTICOLUL 25.51

Elemente de probă

(1) Fiecare parte se asigură că, încă înainte de începutul procedurilor de examinare pe fond a cauzei, la prezentarea unei cereri de către o parte care a prezentat mijloace de probă accesibile în mod rezonabil în sprijinul afirmației sale conform căreia dreptul său de proprietate intelectuală a fost încălcat sau este pe cale să fie încălcat, autoritățile judiciare competente pot să dispună adoptarea de măsuri provizorii prompte și eficace pentru a conserva mijloacele de probă relevante în ceea ce privește presupusa încălcare, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale în conformitate cu legislația părții respective. Atunci când dispun măsuri provizorii, autoritățile judiciare iau în considerare interesele legitime ale presupusului autor al încălcării.

¹ Pentru Chile, termenul „entități” înseamnă „federații și asociații”. Pentru Uniunea Europeană, termenul „entități” înseamnă „organisme de apărare profesională”.

(2) Măsurile provizorii menționate la alineatul (1) pot include descrierea detaliată, cu sau fără prelevarea de eșantioane, ori confiscarea fizică a produselor care fac obiectul presupusei încălcări și, în cazurile adecvate, confiscarea materialelor și a echipamentelor utilizate cu precădere pentru a produce sau a distribui aceste mărfuri, precum și a documentelor referitoare la acestea.

(3) Fiecare parte ia, în cazul în care un drept de proprietate intelectuală este încălcat la nivel comercial, măsurile necesare pentru a permite autorităților judiciare competente să dispună, după caz și la cererea unei părți, comunicarea documentelor bancare, financiare sau comerciale aflate sub controlul părții adverse, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.

ARTICOLUL 25,52

Dreptul la informare

(1) Fiecare parte se asigură că, în cursul procedurilor civile referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală și ca răspuns la o cerere justificată și proporțională a reclamantului, autoritățile judiciare competente pot să dispună ca autorul încălcării sau orice altă persoană să furnizeze informații privind originea și rețelele de distribuție ale produselor sau serviciilor care încalcă un drept de proprietate intelectuală.

- (2) În sensul alineatului (1), „orice altă persoană” înseamnă o persoană despre care, cel puțin:
- (a) s-a constatat că deține la scară comercială produse care încalcă un drept;
 - (b) s-a constatat că folosește la scară comercială servicii care încalcă un drept;
 - (c) s-a constatat că furnizează la scară comercială servicii utilizate în activități care încalcă un drept sau
 - (d) care a fost indicată de către persoana menționată în prezentul alineat ca fiind implicată în producerea, fabricarea sau distribuirea unor produse care încalcă un drept sau în furnizarea unor servicii care încalcă un drept.
- (3) Informațiile prevăzute la alineatul (1) pot cuprinde, după caz:
- (a) numele și adresele producătorilor, ale fabricanților, ale distribuitorilor, ale furnizorilor și ale altor deținători anteriori ai produselor sau serviciilor, precum și ale angrosiștilor și ale vânzătorilor cu amănuntul destinatari și
 - (b) cantitățile produse, fabricate, livrate, primite sau comandate, precum și prețul obținut pentru produsele sau serviciile în cauză.
- (4) Prezentul articol se aplică fără a se aduce atingere altor acte cu putere de lege ale unei părți care:
- (a) acordă titularului dreptul de a primi informații mai cuprinzătoare;

- (b) reglementează utilizarea în acțiunile civile a informațiilor comunicate în temeiul prezentului articol;
- (c) reglementează răspunderea pentru utilizarea abuzivă a dreptului la informare;
- (d) dau posibilitatea de a refuza furnizarea de informații care ar constrânge persoana menționată la alineatul (1) să recunoască participarea proprie sau participarea rudelor apropiate la o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală sau
- (e) reglementează protecția confidențialității surselor de informații sau prelucrarea datelor cu caracter personal.

ARTICOLUL 25.53

Măsuri provizorii și asigurătorii

(1) Fiecare parte se asigură că autoritățile judiciare pot, la cererea reclamantului, să emită împotriva presupusului autor al încălcării o ordonanță președințială menită să prevină orice încălcare iminentă a unui drept de proprietate intelectuală sau să interzică, cu titlu provizoriu și, dacă este cazul, sub rezerva plății unei daune cominatorii, atunci când legislația părții respective prevede acest lucru, continuarea presupuselor încălcări ale dreptului în cauză sau să subordoneze continuarea respectivă constituirii unor garanții destinate să asigure despăgubirea titularului dreptului. De asemenea, se poate emite o ordonanță președințială, în aceleași condiții, după caz, și împotriva unui terț¹ asupra căruia autoritatea judiciară relevantă are jurisdicție și ale cărui servicii sunt utilizate pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală.

(2) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale judiciare pot dispune, la cererea reclamantului, sechestrarea sau predarea² mărfurilor despre care se crede că ar aduce atingere unui drept de proprietate intelectuală, pentru a împiedica introducerea sau circulația lor în circuitele comerciale.

¹ În sensul prezentului articol, o parte poate să prevadă că termenul „terț” include un intermediar.

² O parte poate alege între confiscare și predare atunci când pune în aplicare prezentul alineat.

(3) În cazul unei presupuse încălcări săvârșite la scară comercială, fiecare parte se asigură că, dacă reclamantul dovedește că există circumstanțe care ar pune în pericol recuperarea prejudiciului, autoritățile judiciare ale părții respective pot dispune sechestrul asigurător asupra bunurilor mobile și imobile în cauză, inclusiv blocarea conturilor bancare și a altor active ale presupusului autor al încălcării. În acest scop, autoritățile competente pot dispune comunicarea unor documente bancare, financiare sau comerciale ori accesul corespunzător la informațiile relevante.

ARTICOLUL 25.54

Măsuri reparatorii

(1) Fiecare parte se asigură că, la cererea reclamantului și fără a se aduce atingere daunelor-interese datorate titularului de drepturi ca urmare a încălcării săvârșite, autoritățile judiciare sunt abilitate să dispună, fără nicio compensație, distrugerea sau cel puțin scoaterea definitivă din circuitele comerciale a produselor despre care s-a constatat că încalcă un drept de proprietate intelectuală. Dacă este cazul, autoritățile judiciare competente pot dispune și distrugerea materialelor și a echipamentelor utilizate preponderent pentru crearea sau fabricarea produselor respective.

(2) Autoritățile judiciare ale fiecărei părți trebuie să fie abilitate să dispună ca aceste măsuri să fie puse în aplicare pe cheltuiala autorului încălcării, cu excepția cazului în care se invocă motive speciale care împiedică acest lucru.

(3) Atunci când se examinează o cerere de măsuri reparatorii, se iau în considerare nevoia de proporționalitate între gravitatea încălcării și măsurile reparatorii dispuse, precum și interesele terților.

ARTICOLUL 25.55

Ordonanțe președințiale

Fiecare parte se asigură că, în cazul în care o hotărâre judecătorească constată o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judiciare pot emite o ordonanță președințială de interdicere a continuării încălcării împotriva autorului încălcării și, după caz, împotriva unui terț¹ asupra căruia autoritatea judiciară relevantă are jurisdicție și ale cărui servicii sunt utilizate pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 25.56

Măsuri alternative

Fiecare parte poate să prevadă că, în cazurile în care este necesar și la cererea persoanei susceptibile să facă obiectul măsurilor prevăzute la articolul 25.54 sau 25.55, autoritățile judiciare pot dispune plata unei despăgubiri bănești în favoarea părții vătămate în locul aplicării măsurilor prevăzute la articolul 25.54 sau 25.55, dacă persoana respectivă a acționat fără intenție și fără neglijență, dacă aplicarea măsurilor în chestiune ar cauza persoanei respective un prejudiciu disproporționat și dacă despăgubirile bănești acordate părții vătămate par a fi, în mod rezonabil, satisfăcătoare.

¹ În sensul prezentului articol, o parte poate să prevadă că termenul „terț” include un intermediar.

ARTICOLUL 25.57

Daune-interese

(1) Fiecare parte se asigură că, la cererea părții vătămate, autoritățile judiciare dispun ca autorul încălcării care, cu bună știință sau având motive întemeiate să știe, s-a implicat într-o activitate care încalcă un drept de proprietate intelectuală să plătească titularului dreptului daune-interese adecvate pentru a compensa prejudiciul pe care titularul dreptului l-a suferit ca urmare a încălcării.

(2) La stabilirea valorii daunelor-interese în temeiul alineatului (1), autoritățile judiciare ale fiecărei părți trebuie să fie abilitate să ia în considerare, printre altele, orice măsură legitimă a valorii pe care titularul de drepturi o prezintă, inclusiv pierderea de profit, valoarea produselor sau a serviciilor care fac obiectul încălcării, măsurată prin prețul pieței sau prin prețul de vânzare cu amănuntul sugerat¹. Cel puțin în cazurile de încălcare a dreptului de autor sau a drepturilor conexe și în cazurile de contrafacere a mărcilor, fiecare parte prevede că, în cadrul procedurilor judiciare civile, autoritățile sale judiciare sunt abilitate să dispună ca autorul încălcării să plătească titularului de drepturi profiturile obținute care pot fi atribuite încălcării, ca alternativă la daunele-interese, în plus față de acestea sau ca parte a acestora.

(3) Ca alternativă la dispozițiile de la alineatul (2), fiecare parte poate să prevadă că autoritățile sale judiciare sunt abilitate, atunci când este cazul, să fixeze o sumă forfetară pentru daunele-interese, pe baza unor elemente cum ar fi, cel puțin, cuantumul redevențelor sau al taxelor care ar fi fost datorate dacă persoana care a încălcat un drept de proprietate intelectuală ar fi solicitat autorizația de a utiliza dreptul în cauză.

¹ În ceea ce privește Uniunea Europeană, aceasta ar include, după caz, și alte elemente decât factorii economici, cum ar fi prejudiciul moral cauzat titularului de drepturi prin încălcare.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică părțile să prevadă că, dacă autorul încălcării a încălcat un drept de proprietate intelectuală nefiind în cunoștință de cauză sau neavând motive întemeiate să știe, autoritățile sale judiciare pot dispune recuperarea profiturilor sau plata de daune-interese, care pot fi prestabilite, în favoarea părții prejudiciate.

ARTICOLUL 25.58

Cheltuieli de judecată

Fiecare parte prevede că autoritățile judiciare naționale, dacă este cazul, sunt abilitate să dispună, la încheierea procedurilor judiciare civile privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, ca partea care pierde să plătească părții care are câștig de cauză cheltuielile de judecată și alte cheltuieli, astfel cum este prevăzut în legislația părții în cauză.

ARTICOLUL 25.59

Publicarea hotărârilor judecătorești

Fiecare parte se asigură că, în cadrul acțiunilor în justiție introduse ca urmare a încălcării unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judiciare pot dispune, la cererea reclamantului și pe cheltuiala autorului încălcării, măsuri adecvate pentru difuzarea informațiilor cu privire la hotărâre, inclusiv afișarea hotărârii, precum și publicarea integrală sau parțială a acesteia.

ARTICOLUL 25.60

Prezumția calității de autor sau de titular al dreptului

Părțile recunosc că, în scopul aplicării măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii prevăzute în prezenta secțiune:

- (a) pentru ca autorul unei opere literare sau artistice să fie, până la proba contrară, considerat ca atare și îndreptățit, prin urmare, să introducă o acțiune în constatarea încălcării drepturilor, este suficient ca numele autorului să fie menționat pe operă în modul obișnuit și
- (b) litera (a) se aplică *mutatis mutandis* titularilor drepturilor conexe dreptului de autor în ceea ce privește obiectul protejat de acestea.

ARTICOLUL 25.61

Proceduri administrative

În măsura în care poate fi dispusă o măsură reparatorie civilă ca urmare a unor proceduri administrative pe fondul cauzei, aceste proceduri trebuie să respecte principii echivalente, în esență, cu cele enunțate în dispozițiile relevante ale prezentei subsecțiuni.

SUBSECȚIUNEA 2

ASIGURAREA RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI LA FRONTIERĂ

ARTICOLUL 25.62

Măsuri la frontieră

- (1) În ceea ce privește mărfurile supuse controlului vamal, fiecare parte adoptă sau menține proceduri prin care un titular de drepturi poate depune cereri prin care solicită autorităților competente să suspende eliberarea mărfurilor suspectate sau să rețină mărfurile suspectate. În sensul prezentei subsecțiuni, „mărfuri suspectate” înseamnă mărfuri suspectate de încălcarea unor mărci, drepturi de autor sau drepturi conexe, indicații geografice, brevete, modelele de utilitate, desene sau modele industriale sau topografii de circuite integrate.
- (2) Fiecare parte trebuie să dispună de sisteme electronice pentru gestionarea de către autoritățile sale competente a cererilor aprobate sau înregistrate.
- (3) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale competente nu percep taxe pentru a-și acoperi cheltuielile administrative ocazionate de prelucrarea unei cereri sau a unei înregistrări.
- (4) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale competente decid cu privire la aprobarea sau înregistrarea cererilor într-un interval de timp rezonabil.

- (5) Fiecare parte se asigură că cererea aprobată sau înregistrată sau înregistrarea se aplică transporturilor multiple.
- (6) În ceea ce privește mărfurile supuse controlului vamal, fiecare parte se asigură că autoritățile sale vamale pot acționa din proprie inițiativă pentru a suspenda eliberarea mărfurilor suspectate de încălcarea unor mărci sau drepturi de autor sau pentru a reține astfel de mărfuri.
- (7) Autoritățile vamale utilizează analiza riscurilor pentru a identifica mărfurile suspectate de încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală. Fiecare parte pune în aplicare prezentul alineat în conformitate cu legislația sa.
- (8) Fiecare parte poate să dispună de proceduri care permit distrugerea mărfurilor suspectate de încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală, fără a fi necesare proceduri administrative sau judiciare prealabile pentru stabilirea formală a încălcărilor, în cazul în care persoanele vizate sunt de acord cu distrugerea sau nu se opun acesteia. În cazul în care mărfurile respective nu sunt distruse, fiecare parte se asigură că, în afara unor circumstanțe excepționale, mărfurile respective sunt eliminate din circuitul comercial într-un mod prin care să se evite prejudicierea titularului de drepturi.
- (9) Fiecare parte poate dispune de proceduri care permit distrugerea rapidă a mărcilor contrafăcute și a mărfurilor piratate transmise prin mesageria poștală sau prin serviciile de curierat.
- (10) O parte poate decide să nu aplice prezentul articol în cazul importului de mărfuri introduse pe piață într-o țară terță de către titularul de drepturi sau cu consimțământul acestuia. Părțile pot decide, de asemenea, să nu aplice prezentul articol mărfurilor cu caracter necomercial aflate în bagajele personale ale călătorilor.

(11) Autoritățile vamale ale părților întrețin un dialog periodic și promovează cooperarea cu părțile interesate relevante și cu alte autorități cu atribuții în asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală.

(12) Părțile cooperează în ceea ce privește comerțul internațional cu mărfuri suspectate. În special, în măsura în care este posibil, părțile fac schimb de informații cu privire la comerțul cu mărfuri suspectate care afectează una dintre părți.

(13) Fără a se aduce atingere altor forme de cooperare, în legătură cu încălcările legislației în materie de drepturi de proprietate intelectuală a cărei asigurare a respectării intră în competența autorităților vamale ale unei părți în conformitate cu prezentul articol, se aplică Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

ARTICOLUL 25.63

Coerența cu GATT și cu Acordul TRIPS

În vederea punerii în aplicare a măsurilor la frontieră pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile sale vamale, indiferent dacă acestea intră sau nu sub incidența prezentei subsecțiuni, fiecare parte asigură coerența cu obligațiile care îi revin în temeiul GATT 1994 și al Acordului TRIPS și, în special, cu articolul V din GATT 1994 și cu articolul 41 și secțiunea 4 din partea III a Acordului TRIPS.

SECȚIUNEA D

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 25.64

Cooperare

- (1) Părțile cooperează în vederea sprijinirii punerii în aplicare a angajamentelor și obligațiilor asumate în temeiul prezentului capitol.
- (2) Domeniile de cooperare în materie de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală și de asigurare a respectării acestora pot include următoarele activități, fără a se limita la acestea:
 - (a) schimbul de informații privind cadrul juridic referitor la drepturile de proprietate intelectuală și normele relevante în materie de protecție și de asigurare a respectării acestora;
 - (b) schimbul de experiență între părți cu privire la progresul legislativ;
 - (c) schimbul de experiență între părți privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;
 - (d) schimbul de experiență între părți privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală la nivel central și subcentral de către autoritățile vamale, polițienești, administrative și judiciare;

- (e) coordonarea pentru prevenirea exporturilor de mărfuri contrafăcute, inclusiv cu țările terțe;
 - (f) asistența tehnică, consolidarea capacităților; schimbul de personal și formarea personalului;
 - (g) protejarea și apărarea drepturilor de proprietate intelectuală și difuzarea de informații în această privință, printre altele către mediul de afaceri și societatea civilă;
 - (h) sensibilizarea publicului cu privire la consumatori și la titularii de drepturi, precum și consolidarea cooperării instituționale, în special între oficiile lor pentru proprietate intelectuală;
 - (i) promovarea activă a sensibilizării și a educării publicului larg cu privire la politicile privind drepturile de proprietate intelectuală;
 - (j) colaborarea între sectorul public și cel privat cu implicarea IMM-urilor, inclusiv la evenimente sau reuniuni axate pe IMM-uri, în ceea ce privește protejarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor și
 - (k) elaborarea unor strategii eficace de identificare a categoriilor de public și a programelor de comunicare pentru a sensibiliza într-o mai mare măsură consumatorii și mijloacele de informare în masă cu privire la impactul încălcării drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv riscul pentru sănătate și siguranță și legătura cu criminalitatea organizată.
- (3) Fiecare parte poate pune la dispoziția publicului caietul de sarcini al produselor sau o fișă rezumat a acestuia și punctele de contact relevante pentru controlul sau gestionarea indicațiilor geografice ale celeilalte părți, care sunt protejate în temeiul subsecțiunii 4 a secțiunii B.

(4) Părțile păstrează un contact permanent, fie în mod direct, fie prin intermediul subcomitetului menționat la articolul 25.66, cu privire la toate aspectele legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol.

ARTICOLUL 25.65

Inițiative voluntare ale părților interesate

Fiecare parte depune eforturi pentru a facilita inițiativele voluntare ale părților interesate de reducere a încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv în mediul online și pe alte piețe, care să se axeze pe probleme concrete și să caute soluții practice realiste, echilibrate, proporționale și echitabile pentru toate părțile implicate, inclusiv în următoarele moduri:

- (a) fiecare parte depune eforturi pentru reunirea consensuală a părților interesate pe teritoriul său, cu scopul de a facilita inițiativele voluntare pentru găsirea de soluții și eliminarea diferențelor în ceea ce privește protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor;
- (b) fiecare parte depune eforturi pentru a face schimb de informații cu cealaltă parte cu privire la eforturile de facilitare a inițiativelor voluntare ale părților interesate pe teritoriul său; și

- (c) părțile depun eforturi pentru a promova dialogul deschis și cooperarea dintre părțile interesate ale fiecăreia dintre ele și pentru a încuraja părțile interesate să caute soluții comune și să elimine împreună diferențele în ceea ce privește protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor.

ARTICOLUL 25.66

Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală

Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală („subcomitetul”), instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1), monitorizează și asigură punerea în aplicare și funcționarea corespunzătoare a prezentului capitol și a anexelor 25-A, 25-B și 25-C. Subcomitetul îndeplinește, de asemenea, sarcinile specifice care îi sunt atribuite prin prezentul capitol, inclusiv prin articolul 25.40.

CAPITOLUL 26

COMERȚUL ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII COMUNE

ARTICOLUL 26.1

Obiective

(1) Părțile reamintesc Agenda 21 privind mediul și dezvoltarea, adoptată la Conferința ONU privind mediul și dezvoltarea care a avut loc la Rio de Janeiro în perioada 3-14 iunie 1992, Planul de la Johannesburg de implementare a Summitului mondial privind dezvoltarea durabilă din 2002, Declarația Organizației Internaționale a Muncii („OIM”) privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii în cadrul celei de a 97-a sesiuni, care a avut loc la Geneva la 10 iunie 2008 („Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă”), Documentul final al Conferinței ONU privind dezvoltarea durabilă din 2012, intitulat „Viitorul pe care ni-l dorim”, și Agenda 2030 și obiectivele de dezvoltare durabilă prevăzute de aceasta.

(2) Părțile recunosc faptul că dezvoltarea durabilă include dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și protecția mediului, toate trei fiind interdependente și consolidându-se reciproc pentru bunăstarea generațiilor prezente și viitoare.

(3) Având în vedere cele de mai sus, obiectivul prezentului capitol este de a consolida relațiile comerciale și de investiții dintre părți într-un mod care să contribuie la dezvoltarea durabilă, în special în dimensiunea sa legată de muncă¹ și în cea legată de mediu, care sunt relevante pentru comerț și investiții.

(4) Prezentul capitol cuprinde o abordare de cooperare bazată pe valori și interese comune.

ARTICOLUL 26.2

Dreptul de reglementare și nivelurile de protecție

(1) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a-și stabili propriile politici și priorități în materie de dezvoltare durabilă, în special de a-și stabili propriile nivelurile de protecție internă a muncii și a mediului și propriile priorități în domeniul muncii și al mediului și de a-și adopta sau modifica legislația privind munca și mediul și politicile în consecință.

¹ În sensul prezentului capitol, termenul „muncă” înseamnă obiectivele strategice ale OIM din cadrul Agendei privind munca decentă, care sunt exprimate în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă.

- (2) Nivelurile de protecție, legislația și politicile menționate la alineatul (1) trebuie să fie conforme cu angajamentul fiecărei părți față de acordurile multilaterale de mediu („AMM”) și față de standardele și acordurile multilaterale în domeniul muncii menționate în prezentul capitol la care partea respectivă a aderat.
- (3) Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că actele cu putere de lege, normele administrative și politicile sale în domeniul mediului și al muncii prevăd și încurajează un nivel ridicat de protecție a mediului și a muncii și depune eforturi pentru a-și îmbunătăți în continuare nivelurile de protecție a mediului și a muncii prevăzute în actele cu putere de lege, normele administrative și politicile sale.
- (4) Niciuna dintre părți nu slăbește și nu reduce nivelurile de protecție prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului sau al muncii pentru a încuraja comerțul sau investițiile.
- (5) Niciuna dintre părți nu renunță și nu derogă în alt mod, nici nu se oferă să procedeze astfel, de la actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului sau al muncii, astfel încât să slăbească sau să reducă nivelurile de protecție prevăzute în acestea pentru a încuraja comerțul sau investițiile.
- (6) Niciuna dintre părți nu omite să asigure respectarea efectivă a actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul mediului și al muncii, prin acțiuni susținute sau repetate ori prin inacțiune, într-un mod care afectează comerțul sau investițiile.
- (7) Fiecare parte își păstrează dreptul de a exercita o putere discreționară rezonabilă și de a lua decizii cu bună-credință cu privire la alocarea resurselor de asigurare a respectării legislației în conformitate cu prioritățile pentru asigurarea respectării actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul mediului și al muncii.

(8) Niciuna dintre părți nu aplică actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului și al muncii într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a comerțului sau a investițiilor.

ARTICOLUL 26.3

Comerțul, conduita profesională responsabilă gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare

(1) Părțile recunosc importanța gestionării responsabile a lanțurilor de aprovizionare printr-o conduită profesională responsabilă sau prin practici de responsabilitate socială a întreprinderilor, precum și rolul comerțului în urmărirea acestui obiectiv.

(2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:

(a) promovează o conduită profesională responsabilă sau responsabilitatea socială a întreprinderilor prin încurajarea adoptării de către întreprinderi a unor practici relevante care sunt în concordanță cu principiile, standardele și orientările recunoscute la nivel internațional, inclusiv a cu orientările sectoriale privind diligența necesară, care au fost aprobate sau sunt sprijinite de partea respectivă și

- (b) sprijină diseminarea și utilizarea instrumentelor internaționale relevante care au fost aprobate sau sunt sprijinite de partea respectivă, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială, adoptată la Geneva în noiembrie 1977 („Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială”), Pactul mondial al ONU și Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului, aprobate de Consiliul pentru Drepturile Omului prin Rezoluția 17/4 din 16 iunie 2011.
- (3) Părțile recunosc utilitatea orientărilor sectoriale internaționale în domeniul responsabilității sociale a întreprinderilor sau al conduitei profesionale responsabile și promovează activitățile comune în acest sens. Părțile pun în aplicare, de asemenea, măsuri de promovare a aderării la Orientările OCDE privind diligența necesară.
- (4) Părțile recunosc importanța promovării comerțului cu mărfuri care contribuie la îmbunătățirea condițiilor sociale și a practicilor ecologice, cum ar fi bunurile și serviciile de mediu care contribuie la o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, bunurile a căror producție nu este legată de defrișări și bunurile care fac obiectul unor sisteme și mecanisme voluntare de asigurare a durabilității.
- (5) Părțile fac schimb de informații, precum și de bune practici și, după caz, cooperează la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la chestiunile reglementate de prezentul articol.

ARTICOLUL 26.4

Informații științifice și tehnice

- (1) Atunci când instituie sau pune în aplicare măsuri menite să protejeze mediul sau condițiile de muncă care pot afecta comerțul sau investițiile dintre părți, fiecare parte ține seama de dovezile științifice și tehnice disponibile, provenite de preferință de la organisme tehnice și științifice recunoscute, precum și de standardele, orientările și recomandările internaționale relevante, dacă există.
- (2) În cazul în care dovezile sau informațiile științifice sunt insuficiente sau neconcludente și există un risc de degradare gravă a mediului sau un risc pentru securitatea și sănătatea în muncă pe teritoriul său, o parte poate adopta măsuri pe baza principiului precauției. Aceste măsuri fac obiectul unei revizuirii dacă devin disponibile informații științifice noi sau suplimentare.
- (3) În cazul în care o măsură adoptată în conformitate cu alineatul (2) are un impact asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți, o parte poate solicita părții care a adoptat măsura respectivă să furnizeze informații care să indice că măsura este în concordanță cu nivelurile sale de protecție și poate solicita discutarea chestiunii în cadrul Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă.
- (4) Aceste măsuri nu se aplică într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată a comerțului sau a investițiilor.

ARTICOLUL 26.5

Transparență și bune practici în materie de reglementare

Părțile recunosc importanța aplicării normelor privind transparența și a bunelor practici în materie de reglementare în conformitate cu capitolele 28 și 29, în special a normelor care oferă persoanelor interesate posibilitatea de a prezenta opinii cu privire la:

- (a) măsuri menite să protejeze mediul sau condițiile de muncă care pot afecta comerțul sau investițiile și
- (b) măsuri privind comerțul sau investițiile care pot afecta protecția mediului sau a condițiilor de muncă.

ARTICOLUL 26.6

Sensibilizarea publicului, informarea, participarea și garanțiile procedurale

- (1) Fiecare parte promovează sensibilizarea publicului cu privire la actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul muncii și al mediului, inclusiv prin asigurarea faptului că actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul muncii și al mediului și procedurile sale de asigurare a respectării legislației și de conformitate sunt puse la dispoziția publicului.

- (2) Fiecare parte încearcă să răspundă cererilor de informații din partea oricărei persoane cu privire la punerea în aplicare de către partea respectivă a prezentului capitol.
- (3) Fiecare parte utilizează mecanismele menționate la articolele 33.5, 33.6 și 33.7 pentru a solicita opinii cu privire la aspecte legate de punerea în aplicare a prezentului capitol.
- (4) Fiecare parte prevede primirea și luarea în considerare în mod corespunzător a comunicărilor și opiniilor prin intermediul observațiilor scrise formulate de o persoană a părții respective cu privire la aspecte legate de punerea în aplicare a prezentului capitol în conformitate cu procedurile sale interne. O parte răspunde în scris și în timp util la observațiile respective. Aceasta poate notifica astfel de comunicări și opinii grupului său consultativ intern instituit în temeiul articolului 33.6 și punctului de contact al celeilalte părți desemnat în temeiul articolului 26.19 alineatul (6).
- (5) Fiecare parte se asigură, în conformitate cu legislația sa, că este disponibil accesul la proceduri administrative sau judiciare pentru persoanele cu un interes recunoscut în mod legal cu privire la o anumită chestiune sau care susțin că le-a fost încălcat un drept, pentru a permite întreprinderea de acțiuni împotriva încălcării legislației sale în domeniul mediului, inclusiv măsuri reparatorii adecvate pentru încălcările legislației respective.
- (6) Fiecare parte se asigură, în conformitate cu legislația sa, că procedurile menționate la alineatul (5) respectă garanțiile procedurale, nu sunt prohibitiv de costisitoare, nu presupun termene nerezonabile sau întârzieri nejustificate, oferă posibilitatea unei ordonanțe președințiale, dacă este cazul, și sunt corecte, echitabile și transparente.

ARTICOLUL 26.7

Activități de cooperare

- (1) Părțile recunosc importanța activităților de cooperare cu privire la aspectele legate de comerț ale politicilor în domeniul mediului și al muncii în vederea atingerii obiectivelor prezentului acord și a punerii în aplicare a prezentului capitol.
- (2) Activitățile de cooperare pot fi dezvoltate și puse în aplicare cu participarea organizațiilor internaționale și regionale, precum și cu țări terțe, întreprinderi, organizații patronale și sindicale, organizații din domeniul educației și cercetării și alte organizații neguvernamentale, după caz.
- (3) Activitățile de cooperare se desfășoară pe teme și subiecte convenite de părți, astfel încât să abordeze chestiuni de interes comun.
- (4) Părțile pot coopera cu privire la chestiunile specificate pe parcursul prezentului capitol, precum și cu privire la următoarele, printre altele:
 - (a) aspectele legate de muncă și de mediu ale comerțului și ale dezvoltării durabile în cadrul forurilor internaționale, inclusiv, în special, OMC, OIM, Forumul politic la nivel înalt pentru dezvoltare durabilă al ONU, Programul Națiunilor Unite pentru Mediu („UNEP”), acordurile OIM și acordurile multilaterale de mediu;

- (b) impactul legislației și al standardelor de muncă și de mediu asupra comerțului și investițiilor;
- (c) impactul legislației privind comerțul și investițiile asupra muncii și a mediului și
- (d) aspecte legate de comerț:
 - (i) ale inițiativelor privind producția și consumul durabile, inclusiv ale celor care vizează promovarea economiei circulare și a creșterii verzi și reducerea poluării și
 - (ii) ale inițiativelor de promovare a bunurilor și serviciilor de mediu, inclusiv prin abordarea barierelor netarifare conexe.
- (5) Prioritățile pentru activitățile de cooperare sunt stabilite în comun de către părți, pe baza domeniilor de interes reciproc și a resurselor disponibile.
- (6) Părțile pot desfășura activități în domeniile de cooperare prevăzute în prezentul capitol cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția lor.

SECȚIUNEA B

MEDIUL ȘI COMERȚUL

ARTICOLUL 26.8

Obiective

- (1) Părțile urmăresc să promoveze politici comerciale și de mediu care se susțin reciproc, niveluri ridicate de protecție a mediului în conformitate cu AMM-urile la care au aderat și asigurarea respectării eficace a actelor cu putere de lege și a normelor lor administrative în domeniul mediului, precum și să își consolideze capacitatea de a aborda aspectele de mediu legate de comerț, inclusiv prin cooperare.
- (2) Părțile recunosc că o cooperare consolidată în vederea protejării și conservării mediului și a gestionării durabile a resurselor lor naturale are beneficii care pot contribui la dezvoltarea durabilă, le pot consolida guvernanta în materie de mediu și pot completa obiectivele prezentului acord.
- (3) Părțile recunosc importanța unor politici și practici comerciale și de mediu care se susțin reciproc în vederea îmbunătățirii protecției mediului în promovarea dezvoltării durabile.

ARTICOLUL 26.9

Guvernanță și acorduri multilaterale de mediu

- (1) Părțile recunosc importanța Adunării ONU pentru mediu a UNEP. Părțile recunosc rolul esențial al AMM-urilor în abordarea provocărilor globale, regionale și interne în materie de mediu. Părțile recunosc, de asemenea, necesitatea de a consolida susținerea reciprocă între politicile comerciale și de mediu. În consecință, fiecare parte pune efectiv în aplicare AMM-urile și protocoalele la care a aderat.
- (2) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a adopta sau de a menține măsuri de realizare a obiectivelor AMM-urilor la care a aderat.
- (3) Părțile se angajează într-un dialog și cooperează, după caz, cu privire la chestiunile comerciale și de mediu de interes reciproc, în special în ceea ce privește AMM-urile. Aceasta include schimburi periodice de informații cu privire la inițiativele fiecărei părți referitoare la ratificarea AMM-urilor, inclusiv a protocoalelor și a modificărilor lor.

ARTICOLUL 26.10

Comerțul și schimbările climatice

(1) Părțile recunosc importanța AMM-urilor în domeniul schimbărilor climatice, în special necesitatea de a realiza obiectivul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, încheiată la New York la 9 mai 1992 („CCONUSC”), și scopul și obiectivele Acordului de la Paris, în vederea abordării amenințării urgente pe care o reprezintă schimbările climatice. În consecință, părțile recunosc rolul comerțului în realizarea obiectivului de dezvoltare durabilă și în abordarea schimbărilor climatice, precum și importanța eforturilor individuale și colective de abordare a impactului schimbărilor climatice prin acțiuni de atenuare și adaptare.

(2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:

- (a) pune efectiv în aplicare CCONUSC și Acordul de la Paris adoptat în temeiul acesteia, inclusiv angajamentele asumate în ceea ce privește contribuțiile stabilite la nivel național;
- (b) promovează contribuția pozitivă a comerțului la tranziția către o economie circulară și cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și la o dezvoltare rezilientă la efectele schimbărilor climatice, inclusiv prin acțiuni de atenuare și adaptare și
- (c) facilitează și promovează comerțul și investițiile în produse și servicii cu o relevanță deosebită pentru atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, pentru energia durabilă din surse regenerabile și pentru eficiența energetică, într-un mod compatibil cu celelalte dispoziții ale prezentului acord.

(3) În concordanță cu articolul 26.7, Părțile cooperează, după caz, în ceea ce privește aspectele legate de comerț ale schimbărilor climatice la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale, inclusiv în cadrul CCONUSC, al OMC și al Protocolului de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon, încheiat la Montreal la 16 septembrie 1987 („Protocolul de la Montreal”). În plus, părțile pot coopera, după caz, cu privire la aceste chestiuni și în cadrul Organizației Maritime Internaționale.

(4) În conformitate cu alineatul (1), părțile cooperează în domenii precum:

- (a) schimbul de cunoștințe și de experiență în ceea ce privește punerea în aplicare a Acordului de la Paris, de exemplu cu privire la inițiativele de promovare a rezilienței la efectele schimbărilor climatice, a energiei din surse regenerabile, a tehnologiilor cu emisii scăzute, a eficienței energetice, a tarifării carbonului, a transporturilor durabile, a dezvoltării unei infrastructuri durabile și reziliente la efectele schimbărilor climatice, a monitorizării emisiilor și a soluțiilor bazate pe natură, precum și explorarea opțiunilor de cooperare în domenii precum poluanții climatici cu durată scurtă de viață și sechestrarea carbonului în sol și
- (b) schimbul de cunoștințe și de experiență în ceea ce privește o eliminare treptată ambițioasă a substanțelor care diminuează stratul de ozon și reducerea treptată a hidrofluorocarburilor, în temeiul Protocolului de la Montreal, prin măsuri de control al producției și consumului acestora și al comerțului cu acestea, introducerea unor alternative ecologice la acestea, actualizarea standardelor de siguranță și a altor standarde relevante și combaterea comerțului ilegal cu substanțele reglementate de Protocolul de la Montreal, după caz.

ARTICOLUL 26.11

Comerțul și pădurile

- (1) Părțile recunosc importanța gestionării durabile a pădurilor și rolul comerțului în urmărirea acestui obiectiv.
- (2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:
 - (a) pune în aplicare măsuri de combatere a exploatării forestiere ilegale și a comerțului aferent, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz;
 - (b) încurajează conservarea și gestionarea durabilă a pădurilor;
 - (c) promovează comerțul și consumul de lemn și de produse din lemn obținute în mod legal din păduri gestionate în mod durabil și
 - (d) face schimb de informații și, după caz, cooperează cu cealaltă parte cu privire la inițiative legate de comerț referitoare la combaterea exploatării forestiere ilegale, gestionarea durabilă a pădurilor, defrișările și degradarea pădurilor, guvernanta în domeniul forestier și conservarea suprafețelor împădurite pentru a maximiza impactul și susținerea reciprocă a politicilor de interes reciproc ale părților.

(3) Recunoscând că pădurile și gestionarea lor durabilă au un rol esențial în combaterea schimbărilor climatice și în menținerea biodiversității, fiecare parte promovează inițiative de combatere a defrișărilor, inclusiv prin lanțuri de aprovizionare care nu implică defrișări. În plus, părțile cooperează, după caz și în concordanță cu articolul 26.7, la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale relevante, pentru a reduce la minimum defrișările și degradarea pădurilor la nivel mondial.

ARTICOLUL 26.12

Comerțul și speciile sălbatice de floră și faună

(1) Părțile recunosc importanța asigurării faptului că comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră nu pune în pericol supraviețuirea acestora, astfel cum se prevede în Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție, încheiată la Washington D.C. la 3 martie 1973 („CITES”).

(2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:

- (a) pune în aplicare măsuri eficace de combatere a comerțului ilegal cu specii sălbatice de floră și faună, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz și
- (b) promovează conservarea pe termen lung și utilizarea durabilă a speciilor enumerate în appendicele la CITES, inclusiv prin cooperarea în cadrul organismelor CITES relevante pentru actualizarea apendicelor la CITES și prin promovarea includerii speciilor considerate ca fiind expuse riscului din cauza comerțului internațional și a altor criterii stabilite în temeiul CITES.

(3) În concordanță cu articolul 26.7, părțile pot, după caz, să coopereze sau să facă schimb de informații la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la chestiuni de interes reciproc legate de combaterea comerțului ilegal cu specii sălbatice de floră și faună, inclusiv prin sensibilizare în vederea reducerii cererii de produse ilegale derivate din specii sălbatice de faună și floră și prin inițiative de consolidare a cooperării privind schimbul de informații și asigurarea respectării legislației.

ARTICOLUL 26.13

Comerțul și diversitatea biologică

(1) Părțile recunosc importanța conservării și a utilizării durabile a diversității biologice și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective, în concordanță cu Convenția privind diversitatea biologică, adoptată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992 („CBD”), și cu alte IMM-uri la care au aderat, precum și cu deciziile adoptate în temeiul acestora.

(2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte ia măsuri pentru conservarea diversității biologice atunci când aceasta este supusă unor presiuni legate de comerț și investiții, inclusiv prin schimbul de informații și de experiență, precum și măsuri de prevenire a răspândirii speciilor alogene invazive, recunoscând că circulația transfrontalieră a speciilor alogene invazive terestre și acvatice prin căi comerciale poate afecta mediul, activitățile economice și dezvoltarea, precum și sănătatea umană.

- (3) Părțile recunosc importanța respectării, a conservării și a menținerii cunoștințelor și a practicilor populațiilor indigene și ale comunităților locale care întruchipează stiluri de viață tradiționale care contribuie la conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, precum și rolul comerțului în sprijinirea acestor acțiuni.
- (4) Părțile recunosc importanța facilitării accesului la resursele genetice și a promovării unei distribuii corecte și echitabile a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice, în concordanță cu măsurile lor interne și cu obligațiile internaționale ale fiecărei părți.
- (5) De asemenea, părțile recunosc importanța participării și consultării publicului, în conformitate cu legislația sau politicile lor, la elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor privind conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice.
- (6) În concordanță cu articolul 26.7, părțile pot, după caz, să promoveze, să coopereze sau să facă schimb de informații la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la aspectele legate de comerț ale politicilor și măsurilor privind diversitatea biologică care sunt de interes reciproc, precum:
- (a) inițiativele și bunele practici privind comerțul cu produse bazate pe resurse naturale obținute printr-o utilizare durabilă a resurselor biologice și care contribuie la conservarea biodiversității;
 - (b) conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, protejarea, refacerea și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor acestora, precum și a instrumentelor economice conexe și
 - (c) accesul la resursele genetice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea lor.

ARTICOLUL 26.14

Comerțul și gestionarea durabilă a pescuitului și acvaculturii

- (1) Părțile recunosc importanța conservării și gestionării durabile a resurselor biologice marine și a ecosistemelor marine, precum și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective.
- (2) Atunci când elaborează și pun în aplicare măsuri de conservare și gestionare, părțile iau în considerare îngrijorările de ordin social, comercial, de dezvoltare și de mediu, precum și importanța pescuitului artizanal sau la scară mică pentru mijloacele de subzistență ale comunităților locale de pescari.
- (3) Părțile recunosc că pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN)¹ poate avea un impact negativ semnificativ asupra stocurilor de pește, asupra sustenabilității comerțului cu produse pescărești, asupra dezvoltării și a mediului și confirmă necesitatea de a se lua măsuri pentru a aborda problemele legate de pescuitul excesiv și de utilizarea nesustenabilă a resurselor piscicole.

¹ Termenul „pescuit ilegal, nedeclarat și nereglementat” trebuie înțeles ca având același sens cu cel prevăzut la punctul 3 din Planul internațional de acțiune pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, adoptat la Roma în 2001 („Planul de acțiune din 2001 privind pescuitul INN”).

- (4) În conformitate cu alineatele (1)-(3), fiecare parte:
- (a) pune în aplicare și acționează în concordanță cu principiile Convenției ONU privind dreptul mării, încheiată la Montego Bay la 10 decembrie 1982, ale Acordului ONU pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării din 10 decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori, adoptat la New York la 4 august 1995, ale Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură („FAO”), ale Acordului privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, adoptat la Roma la 24 noiembrie 1993, ale Codului FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc, adoptat prin Rezoluția 4/95 la 31 octombrie 1995 și ale Acordului FAO privind măsurile de competența statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat, încheiat la Roma la 22 noiembrie 2009;
- (b) participă la inițiativa FAO privind Registrul mondial al navelor de pescuit, al navelor frigorifice de transport și al navelor de aprovizionare;

- (c) urmărește să opereze un sistem de gestionare a pescuitului bazat pe cele mai bune dovezi științifice disponibile și pe cele mai bune practici recunoscute la nivel internațional pentru gestionarea și conservarea resurselor piscicole, astfel cum se reflectă în dispozițiile relevante ale instrumentelor internaționale menite să asigure utilizarea și conservarea durabilă a speciilor marine¹ și care vizează, printre altele:
- (i) prevenirea pescuitului excesiv și a supracapacității;
 - (ii) reducerea capturilor accidentale de specii nevizate;
 - (iii) promovarea refacerii stocurilor supraexploatate pentru toate activitățile de pescuit marin și
 - (iv) promovarea gestionării pescuitului printr-o abordare ecosistemică, inclusiv prin cooperare între părți;
- (d) în sprijinul eforturilor de combatere a practicilor de pescuit INN și pentru a contribui la descurajarea comerțului cu produse provenite din speciile recoltate prin aceste practici:
- (i) pune în aplicare măsuri eficace de combatere a pescuitului INN;

¹ Aceste instrumente includ, printre altele și în măsura în care se pot aplica, Convenția ONU privind dreptul mării, Acordul ONU pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării din decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori, Codului FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc, Acordul FAO privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, Planul de acțiune din 2001 privind pescuitul INN și Acordul FAO privind măsurile de competența statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.

- (ii) asigură utilizarea sistemelor de monitorizare, control, supraveghere, conformitate și asigurare a respectării legislației:
 - (A) pentru a preveni și a descuraja, în conformitate cu obligațiile sale internaționale și cu legislația sa, navele care arborează pavilionul său și persoanele fizice proprii să se angajeze în activități de pescuit INN și
 - (B) pentru a aborda transbordarea pe mare a peștelui sau a produselor din pește astfel încât să descurajeze și să evite activitățile de pescuit INN;
- (iii) pune în aplicare măsurile de competența statului portului și
- (iv) pune în aplicare măsuri de prevenire a intrării pescuitului INN și a produselor pescărești INN în lanțurile de aprovizionare ale fiecărei părți și cooperează în acest scop, inclusiv prin facilitarea schimbului de informații;
- (e) participă în mod activ la activitatea organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului („ORGP”) în care este membru, observator sau parte necontractantă cooperantă, cu scopul de a realiza o bună guvernare în domeniul pescuitului și un pescuit sustenabil, de exemplu prin promovarea cercetării științifice și adoptarea de măsuri de conservare bazate pe cele mai bune dovezi științifice disponibile, prin consolidarea mecanismelor de asigurare a conformității, prin efectuarea de evaluări periodice ale performanței, prin adoptarea unui control, a unei monitorizări și a unei aplicări eficiente a măsurilor de gestionare ale ORGP și, după caz, prin adoptarea și punerea în aplicare a unor regimuri de documentare și certificare a capturii și a unor măsuri de competența statului portului;

- (f) depune eforturi pentru a acționa în concordanță cu măsurile de conservare și gestionare relevante adoptate de ORGP din care nu face parte, astfel încât să nu submineze măsurile respective, și se străduiește să nu submineze regimurile de documentare a capturilor sau a comerțului operate de ORGP sau acordurile la care nu a aderat și
 - (g) promovează dezvoltarea unei acvaculturi sustenabile și responsabile, ținând seama de aspectele economice, sociale și de mediu ale acesteia, în conformitate cu punerea în aplicare a obiectivelor și principiilor cuprinse în Codul FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc.
- (5) Părțile cooperează, după caz și în concordanță cu articolul 26.7, la nivel bilateral și în cadrul ORGP, cu scopul de a promova practicile de pescuit sustenabile și comerțul cu produse pescărești provenite din activități de pescuit gestionate în mod durabil. În plus, părțile pot coopera pentru a face schimb de cunoștințe și de bune practici pentru a sprijini punerea în aplicare a prezentului articol.

SECȚIUNEA C

MUNCA ȘI COMERȚUL

ARTICOLUL 26.15

Obiective

(1) Părțile recunosc că schimburile comerciale și investițiile oferă oportunități de creare de locuri de muncă și de muncă decentă, inclusiv pentru tineri, cu termene și condiții de angajare care respectă principiile stabilite în Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii de la Geneva din 18 iunie 1998 și modificată în 2022 („Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă”) și Declarația OIM din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, astfel cum a fost modificată în 2022.

(2) Părțile urmăresc să asigure niveluri ridicate de protecție a muncii în conformitate cu standardele internaționale de muncă la care aderă și să promoveze politici comerciale și în domeniul muncii care se susțin reciproc în vederea îmbunătățirii condițiilor de muncă și a calității vieții profesionale a angajaților. Părțile vor depune eforturi pentru a îmbunătăți dezvoltarea și gestionarea capitalului uman în vederea creșterii capacității de inserție profesională, a excelenței în afaceri și a productivității, atât în beneficiul lucrătorilor, cât și al întreprinderilor. În consecință, părțile depun eforturi pentru a oferi tinerilor oportunități de dezvoltare a competențelor necesare pentru a avea acces și a rămâne cu succes pe piața forței de muncă.

(3) Părțile urmăresc să coopereze cu privire la aspectele legate de comerț ale muncii care sunt de interes reciproc pentru a consolida relația mai amplă dintre părți.

ARTICOLUL 26.16

Standarde și acorduri multilaterale în domeniul muncii

(1) Părțile își afirmă angajamentul de a promova dezvoltarea comerțului internațional într-un mod care să favorizeze munca decentă pentru toți, în special pentru femei, tineri și persoanele cu handicap, în conformitate cu obligațiile care le revin în cadrul OIM, inclusiv cu cele prevăzute în Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă, astfel cum a fost modificată în 2022, și în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, astfel cum a fost modificată în 2022.

(2) Reamintind Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, astfel cum a fost modificată în 2022, părțile iau act de faptul că încălcarea principiilor și a drepturilor fundamentale la locul de muncă nu poate fi invocată sau utilizată în alt mod ca avantaj comparativ legitim și că standardele de muncă nu ar trebui folosite în scopul protecționismului comercial.

(3) Fiecare parte pune efectiv în aplicare convențiile OIM ratificate de Chile și, respectiv, de statele membre.

(4) În conformitate cu Constituția OIM, adoptată ca partea XIII din Tratatul de la Versailles, semnat la 28 iunie 1919, și cu Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă, astfel cum a fost modificată în 2022, fiecare parte trebuie să respecte, să promoveze și să pună efectiv în aplicare standardele fundamentale de muncă recunoscute la nivel internațional, astfel cum sunt definite în convențiile fundamentale ale OIM, și anume:

- (a) libertatea de asociere și recunoașterea efectivă a dreptului de negociere colectivă;
- (b) eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie;
- (c) abolirea efectivă a muncii copiilor, inclusiv interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor;
- (d) eliminarea discriminării cu privire la încadrarea în muncă și la profesie și
- (e) un mediu de lucru sigur și sănătos.

(5) Părțile fac schimb periodic de informații referitoare la progresele înregistrate în ceea ce privește ratificarea convențiilor sau a protocoalelor OIM care sunt considerate actualizate de către OIM și la care nu au aderat încă.

(6) Fiecare parte promovează Agenda OIM privind munca decentă, prevăzută în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, astfel cum a fost modificată în 2022, în special în ceea ce privește:

- (a) condițiile de muncă decente pentru toți, în ceea ce privește, printre altele, salariile și veniturile, timpul de lucru, alte condiții de muncă și protecția socială și
- (b) dialogul social pe probleme de muncă între lucrători și angajatori și între organizațiile acestora, precum și cu autoritățile guvernamentale relevante.

(7) În concordanță cu angajamentele asumate în cadrul OIM, fiecare parte:

- (a) adoptă și pune în aplicare măsuri și politici privind securitatea și sănătatea în muncă și
- (b) menține un sistem de inspecție a muncii în conformitate cu standardele relevante ale OIM privind inspecția muncii.

ARTICOLUL 26.17

Munca forțată sau obligatorie

(1) Reamintind faptul că eliminarea muncii forțate se numără printre obiectivele Agendei 2030, părțile subliniază importanța ratificării și a punerii efective în aplicare a Protocolului din 2014 la Convenția privind munca forțată din 1930, adoptat la Geneva la 11 iunie 2014.

- (2) Părțile recunosc obiectivul de a elimina toate formele de muncă forțată sau obligatorie, inclusiv munca forțată sau obligatorie a copiilor.
- (3) În consecință, părțile identifică oportunități de cooperare, de schimb de informații, de experiență și de bune practici legate de eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie.

ARTICOLUL 26.18

Cooperarea cu privire la aspecte legate de comerț și de muncă

În concordanță cu articolul 26.7, părțile se consultă și cooperează, după caz, la nivel bilateral și în contextul OIM, cu privire la aspectele legate de comerț ale muncii care sunt de interes reciproc, inclusiv, dar fără a se limita la:

- (a) crearea de locuri de muncă și promovarea unor locuri de muncă productive și de înaltă calitate, inclusiv politici care să producă o creștere generatoare de locuri de muncă și să promoveze întreprinderile durabile și spiritul antreprenorial;
- (b) promovarea unor îmbunătățiri ale productivității întreprinderilor și a muncii, în special în ceea ce privește întreprinderile mici și mijlocii;

- (c) dezvoltarea capitalului uman, accesul la piața muncii și îmbunătățirea capacității de inserție profesională, în special a tinerilor, inclusiv prin învățare pe tot parcursul vieții și formare profesională, educație și formare continuă, precum și dezvoltarea și actualizarea competențelor, inclusiv în industriile emergente și de mediu;
- (d) echilibrul dintre viața profesională și cea privată și practici inovatoare la locul de muncă pentru a spori bunăstarea lucrătorilor;
- (e) promovarea sensibilizării cu privire la Agenda OIM privind munca decentă, inclusiv cu privire la interconexiunile dintre comerț și ocuparea integrală și productivă a forței de muncă, ajustarea pieței forței de muncă, standardele fundamentale de muncă, munca decentă în cadrul lanțurilor de aprovizionare globale, protecția socială și incluziunea socială, dialogul social și egalitatea de gen;
- (f) promovarea prin comerț a unor locuri de muncă decente și de calitate, inclusiv a securității și sănătății în muncă în cazul lucrătoarelor gravide și al celor care au născut de curând;
- (g) securitatea și sănătatea în muncă și inspecția muncii, de exemplu, îmbunătățirea mecanismelor de asigurare a conformității și de asigurare a respectării legislației;
- (h) abordarea provocărilor și oportunităților unei forțe de muncă diverse și multigeneraționale, inclusiv prin:
 - (i) promovarea egalității și eliminarea discriminării în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă și

- (ii) protecția lucrătorilor vulnerabili;
- (i) îmbunătățirea relațiilor de muncă, de exemplu, cele mai bune practici în materie de soluționare alternativă a litigiilor și de consultare tripartită;
- (j) punerea în aplicare a convențiilor fundamentale, prioritare și a altor convenții actualizate ale OIM, precum și a Declarației tripartite de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială și a Principiilor directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului și
- (k) statistici privind munca.

SECȚIUNEA D

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

ARTICOLUL 26.19

Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă și punctele de contact

- (1) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă („subcomitetul”), instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1), este alcătuit, pentru Chile, din funcționari din instituțiile responsabile cu comerțul, munca, mediul și aspectele legate de gen.

(2) Subcomitetul organizează sesiuni specifice pentru chestiunile legate de mediu și, respectiv, de muncă¹, precum și pentru aspectele transversale legate de comerț și de dezvoltarea durabilă.

(3) Funcțiile subcomitetului sunt următoarele:

- (a) de a facilita, monitoriza și analiza punerea în aplicare a prezentului capitol;
- (b) de a stabili, organiza, supraveghea și evalua activitățile de cooperare prevăzute în prezentul capitol, inclusiv schimbul de informații și de experiență în domenii de interes reciproc;
- (c) de a raporta și a face recomandări Comitetului pentru comerț cu privire la orice aspect legat de prezentul capitol, inclusiv cu privire la subiectele de discuție cu mecanismele societății civile menționate la articolul 33.5;
- (d) de a îndeplini sarcinile menționate la articolele 26.21 și 26.22;
- (e) de a se coordona cu alte subcomitete instituite în temeiul prezentului acord, după caz, inclusiv în ceea ce privește eforturile de integrare a aspectelor, considerentelor și activităților legate de gen în activitatea lor, astfel cum se menționează la articolul 27.4 alineatul (8) și
- (f) de a îndeplini orice alte funcții convenite de părți.

¹ Chestiunile legate de mediu și de muncă pot fi discutate în sesiuni izolate sau în sesiuni consecutive.

- (4) Subcomitetul poate, conform celor stabilite de comun acord, să se consulte sau să solicite consiliere din partea părților interesate relevante sau a experților cu privire la aspectele legate de punerea în aplicare a prezentului capitol.
- (5) Subcomitetul întocmește, prin consens, un raport cu privire la fiecare reuniune și îl publică după reuniune.
- (6) Fiecare parte desemnează un punct de contact în cadrul administrației sale pentru facilitarea comunicării și a coordonării între părți cu privire la orice aspect legat de punerea în aplicare a prezentului capitol. Pentru Chile, punctele de contact specifice pentru aspectele legate de muncă, mediu și gen se află la nivelul Subsecretariatului pentru relații economice internaționale din cadrul Ministerului Afacerilor Externe sau al succesorului acestuia. Fiecare parte notifică cu promptitudine celeilalte părți punctele sale de contact și furnizează datele lor de contact.
- (7) Punctele de contact:
- (a) facilitează comunicarea regulată și coordonarea între părți;
 - (b) fără a se aduce atingere articolului 33.3 alineatul (2), oferă asistență subcomitetului, inclusiv în ceea ce privește stabilirea ordinii de zi și desfășurarea tuturor celorlalte pregătiri necesare pentru reuniunile subcomitetului;
 - (c) comunică cu societatea civilă respectivă, după caz și
 - (d) colaborează, inclusiv cu alte organisme corespunzătoare ale administrațiilor lor, pentru a dezvolta și a pune în aplicare activități de cooperare.

ARTICOLUL 26.20

Soluționarea litigiilor

- (1) Părțile depun toate eforturile posibile, prin dialog, schimb de informații și cooperare, pentru a soluționa orice dezacord între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol.
- (2) În cazul unui dezacord între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, părțile recurg exclusiv la procedurile de soluționare a litigiilor stabilite în temeiul articolelor 26.21 și 26.22.

ARTICOLUL 26.21

Consultări

- (1) O parte („partea solicitantă”) poate, în orice moment, să solicite consultări cu cealaltă parte („partea solicitată”) cu privire la orice chestiune care decurge din interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, prin transmiterea unei cereri scrise punctului de contact al părții solicitate. Cererea trebuie să precizeze motivele pentru care se solicită consultări, inclusiv o descriere suficient de detaliată a chestiunii în cauză, și dispozițiile prezentului capitol pe care le consideră aplicabile.

- (2) Cu excepția cazului în care convine altfel cu partea solicitantă, partea solicitată răspunde în scris în termen de cel mult 10 zile de la data primirii cererii.
- (3) Cu excepția cazului în care convin altfel, părțile încep consultările în termen de cel mult 30 de zile de la data primirii cererii de către partea solicitată.
- (4) Consultările se pot desfășura cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția părților. În cazul în care au loc cu prezență fizică, consultările se desfășoară pe teritoriul părții solicitate, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.
- (5) În cadrul consultărilor, părțile:
- (a) furnizează suficiente informații pentru a permite o examinare completă a chestiunii în discuție și
 - (b) tratează drept confidențiale orice informații schimbate în cursul consultărilor.
- (6) Părțile inițiază consultări cu scopul de a ajunge la o soluționare a chestiunii în cauză care să fie satisfăcătoare pentru ambele părți, ținând seama de oportunitățile de cooperare prezentate de chestiunea respectivă. În ceea ce privește chestiunile legate de acordurile multilaterale menționate în prezentul capitol, părțile iau în considerare informațiile furnizate de OIM sau de organismele relevante instituite în temeiul acordurilor respective. Dacă este cazul, părțile pot conveni să solicite consiliere din partea unor astfel de organizații sau organisme sau a oricărui alt expert sau organism pe care îl consideră adecvat, care să le ofere asistență în cadrul consultărilor.

(7) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze chestiunea în termen de 60 de zile de la transmiterea cererii scrise de consultări în temeiul alineatului (1), fiecare parte poate, prin transmiterea unei cereri scrise punctului de contact al celeilalte părți, să solicite convocarea subcomitetului pentru examinarea chestiunii. Subcomitetul se reunește cu promptitudine și depune eforturi pentru a conveni asupra unei soluții.

(8) Fiecare parte sau subcomitetul convocat în temeiul alineatului (7) poate, după caz, să solicite punctul de vedere al grupurilor consultative interne menționate la articolul 33.6 sau consiliere din partea altor experți.

(9) În cazul în care părțile reușesc să soluționeze chestiunea, acestea documentează rezultatul, inclusiv, după caz, măsurile specifice și termenele convenite. Părțile pun rezultatul la dispoziția publicului, cu excepția cazului în care convin altfel.

ARTICOLUL 26.22

Comisie de experți

(1) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze chestiunea în termen de 60 de zile de la transmiterea unei cereri scrise de convocare a subcomitetului, astfel cum se menționează la articolul 26.21 alineatul (7), sau, în absența unei astfel de cereri, în termen de 120 de zile de la transmiterea unei cereri scrise de consultări în temeiul articolului 26.21 alineatul (1), partea solicitantă poate solicita instituirea unei comisii de experți care să examineze chestiunea. Orice astfel de cerere se adresează în scris punctului de contact al părții solicitate. Cererea trebuie să precizeze motivele pentru care se solicită instituirea unei comisii de experți, inclusiv o descriere suficient de detaliată a chestiunii în cauză, și explică modul în care chestiunea respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor specifice din prezentul capitol.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul articol, articolele 31.6, 31.10 și 31.13, articolul 31.14 alineatul (1), articolele 31.15 și 31.19, articolul 31.20 alineatul (2), articolele 31.21, 31.22, 31.24, 31.32, 31.33, 31.34 și 31.35, precum și Regulamentul de procedură din anexa 31-A și Codul de conduită din anexa 31-B se aplică *mutatis mutandis*.

(3) La prima sa reuniune, subcomitetul recomandă Comitetului pentru comerț stabilirea a cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să facă parte din comisia de experți. Pe baza acestei recomandări, Comitetul pentru comerț întocmește, în termen de cel mult un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord, o listă a acestor persoane. Lista se compune din trei subliste:

(a) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Uniunii Europene;

- (b) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Republicii Chile și
 - (c) o sublistă de persoane care nu sunt cetățeni ai niciunei părți și care vor exercita funcția de președinte al comisiei de experți.
- (4) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Comitetul pentru comerț se asigură că lista este actualizată în permanență și cuprinde în orice moment acest număr minim de persoane.
- (5) Persoanele menționate la alineatul (3) trebuie să aibă cunoștințe de specialitate sau expertiză în domeniul dreptului muncii sau al mediului, în chestiunile vizate de prezentul capitol sau în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale. Aceste persoane trebuie să fie independente, să își exercite funcțiile în nume propriu, să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau administrație publică cu privire la aspecte legate de dezacordul în cauză, să nu aibă nicio legătură cu administrația publică a vreunei părți și să respecte Codul de conduită din anexa 31-B.
- (6) Atunci când comisia de experți este alcătuită în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 31.6 alineatele (3), (4) și (6), experții sunt selectați din sublistele relevante menționate la alineatul (3) din prezentul articol.

(7) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de cinci zile de la data instituirii comisiei de experți, aceștia îi revine următorul mandat:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale capitolului 26 din Acordul interimar privind comerțul dintre Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, chestiunea menționată în cererea de instituire a comisiei de experți și să prezinte, în conformitate cu articolul 26.23 din acordul respectiv, un raport conținând constatările și recomandările sale în vederea soluționării chestiunii”.

(8) În ceea ce privește chestiunile legate de acordurile multilaterale menționate în prezentul capitol, comisia de experți ar trebui să solicite informații de la OIM sau de la organismele relevante instituite în temeiul acordurilor respective, inclusiv orice orientări interpretative, constatări sau decizii pertinente disponibile adoptate de OIM și de organismele respective. Orice astfel de informații sunt puse la dispoziția ambelor părți în vederea formulării de observații.

(9) Comisia de experți interpretează dispozițiile prezentului capitol în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului public internațional, inclusiv cu normele codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor.

(10) Comisia de experți transmite părților un raport intermediar și un raport final care prezintă constatările faptelor, aplicabilitatea dispozițiilor relevante și motivele care stau la baza oricăror constatări, concluzii și recomandări pe care le formulează.

(11) Comisia de experți le transmite părților raportul intermediar în termen de 100 de zile de la data constituirii sale. În cazul în care comisia de experți consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia de experți intenționează să transmită raportul intermediar. Termenul prevăzut la prezentul alineat poate fi prelungit prin acordul părților.

(12) O parte poate transmite comisiei de experți o cerere motivată de reexaminare a anumitor aspecte ale raportului intermediar în termen de 25 de zile de la primirea acestuia. O parte poate prezenta observații cu privire la cererea celeilalte părți în termen de 15 zile de la transmiterea cererii.

(13) După examinarea cererii și a observațiilor, comisia de experți pregătește raportul final. În cazul în care nu se transmite nicio cerere de reexaminare a anumitor aspecte ale raportului intermediar în termenul menționat la alineatul (11), raportul intermediar devine raportul final al comisiei de experți.

(14) În termen de 175 de zile de la data instituirii sale, comisia de experți prezintă părților raportul său final. În cazul în care comisia de experți consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia de experți intenționează să transmită raportul final. Termenul prevăzut la prezentul alineat poate fi prelungit prin acordul părților.

(15) Raportul final include o discuție referitoare la orice cerere scrisă a părților privind raportul intermediar și răspunde cu claritate la observațiile transmise de părți.

(16) Părțile pun la dispoziția publicului raportul final în termen de 15 zile de la transmiterea acestuia de către comisia de experți.

(17) În cazul în care comisia de experți constată în raportul final că una dintre părți nu s-a conformat obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului capitol, părțile discută cu privire la măsurile adecvate care trebuie puse în aplicare luând în considerare raportul și recomandările comisiei de experți. Partea solicitată aduce la cunoștința grupului său consultativ intern menționat la articolul 33.6 și a celeilalte părți deciziile sale cu privire la orice acțiuni sau măsuri care urmează să fie puse în aplicare în termen de cel mult trei luni de la data la care raportul a fost pus la dispoziția publicului.

(18) Subcomitetul monitorizează acțiunile întreprinse ca urmare a raportului final și a recomandărilor comisiei de experți. Grupurile consultative interne menționate la articolul 33.6 pot prezenta observații subcomitetului în acest sens.

ARTICOLUL 26.23

Reexaminare

(1) Pentru a îmbunătăți realizarea obiectivelor prezentului capitol, părțile discută în cadrul reuniunilor subcomitetului cu privire la punerea în aplicare efectivă, ținând seama, printre altele, de principalele evoluții ale politicilor fiecărei părți și de evoluțiile acordurilor internaționale.

(2) Având în vedere rezultatul acestor discuții, o parte poate solicita reexaminarea prezentului capitol în orice moment după data intrării în vigoare a prezentului acord. În acest scop, subcomitetul poate recomanda părților modificări ale dispozițiilor relevante din prezentul capitol în conformitate cu procedura de modificare stabilită la articolul 33.9 alineatul (1).

CAPITOLUL 27

COMERȚUL ȘI EGALITATEA DE GEN

ARTICOLUL 27.1

Context și obiective

(1) Părțile sunt de acord cu privire la importanța includerii unei perspective de gen în promovarea creșterii economice favorabile incluziunii și cu privire la rolul-cheie pe care îl pot avea în această privință politicile care iau în considerare dimensiunea de gen. Aceasta presupune eliminarea barierelor din calea participării femeilor la economie și la comerțul internațional, inclusiv îmbunătățirea egalității de șanse în ceea ce privește accesul la posturi și sectoare profesionale pentru bărbați și femei pe piața forței de muncă.

(2) Părțile recunosc faptul că comerțul și investițiile internaționale sunt motoare ale creșterii economice și recunosc, de asemenea, contribuția importantă a femeilor la creșterea economică prin participarea lor la activitatea economică, inclusiv la afaceri și la comerțul internațional.

- (3) Părțile recunosc că participarea femeilor la comerțul internațional poate contribui la promovarea capacității lor economice și a independenței lor economice. În plus, accesul femeilor la resursele economice și deținerea acestora de către femei contribuie la o creștere economică durabilă și favorabilă incluziunii, la prosperitate, competitivitate și la bunăstarea societății. În consecință, părțile își subliniază intenția de a pune în aplicare prezentul acord într-un mod care să promoveze și să consolideze egalitatea între bărbați și femei.
- (4) Părțile reamintesc Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite și obiectivele referitoare la comerț și la egalitatea de gen, în special obiectivul 5: realizarea egalității de gen și capacitatea tuturor femeilor și fetelor.
- (5) Părțile reamintesc obiectivele Declarației comune privind comerțul și capacitatea economică a femeilor cu ocazia Conferinței ministeriale a OMC de la Buenos Aires din decembrie 2017.
- (6) Părțile reamintesc angajamentele lor privind integrarea egalității de gen și capacitatea femeilor și fetelor, precum și respectarea principiilor democratice, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum sunt prevăzute în Declarația universală a drepturilor omului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1948, și în alte instrumente internaționale relevante privind drepturile omului legate de egalitatea de gen la care au aderat.

(7) Părțile își reafirmă angajamentele asumate în cadrul Declarației și al Platformei de acțiune de la Beijing, adoptate în cadrul celei de a patra Conferințe mondiale a femeilor, care a avut loc la Beijing în perioada 4-15 septembrie 1995, luând act în special de obiectivele și dispozițiile referitoare la accesul egal al femeilor la resurse, locuri de muncă, piețe și comerț.

(8) Părțile reafirmă importanța politicilor comerciale favorabile incluziunii care contribuie la promovarea egalității de drepturi, de tratament și de șanse între bărbați și femei, precum și la eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor.

(9) Părțile subliniază rolul sectorului privat în promovarea egalității de gen prin aplicarea unor politici de nediscriminare și diversitate în activitățile lor corporative, în conformitate cu orientările și standardele internaționale aprobate sau sprijinite de părți.

(10) Părțile urmăresc:

- (a) să își consolideze relațiile comerciale, cooperarea și dialogul în moduri care să conducă la egalitatea de șanse și de tratament pentru femei și bărbați, în calitate de lucrători, producători, comercianți sau consumatori, în conformitate cu angajamentele lor internaționale;
- (b) să faciliteze cooperarea și dialogul cu scopul de a consolida capacitatea, condițiile și accesul femeilor la oportunitățile create de schimburile comerciale;
- (c) să își îmbunătățească în continuare capacitățile de abordare a aspectelor de gen legate de comerț, inclusiv prin schimbul de informații și de bune practici.

ARTICOLUL 27.2

Acorduri multilaterale

- (1) Fiecare parte își reafirmă angajamentul de a pune efectiv în aplicare obligațiile care îi revin în temeiul Convenției asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 18 decembrie 1979, luând act în special de dispozițiile acesteia referitoare la eliminarea discriminării împotriva femeilor în viața economică și în domeniul ocupării forței de muncă.
- (2) Părțile reamintesc obligațiile care le revin în temeiul articolului 26.16 din prezentul acord cu privire la convențiile OIM referitoare la egalitatea de gen și la eliminarea discriminării în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă ratificate de statele membre și de Chile.
- (3) Fiecare parte își reafirmă angajamentul de a pune în aplicare efectiv obligațiile care îi revin în temeiul altor acorduri multilaterale la care a aderat și care abordează egalitatea de gen sau drepturile femeilor.

ARTICOLUL 27.3

Dispoziții generale

- (1) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a-și stabili propriul domeniu de aplicare și propriile garanții privind egalitatea de șanse între bărbați și femei și de a adopta sau de a modifica în consecință legislația și politicile sale relevante, în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul acordurilor internaționale menționate la articolul 27.2.

- (2) Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că legislația și politicile sale relevante prevăd și promovează egalitatea de drepturi, de tratament și de șanse între bărbați și femei, în conformitate cu angajamentele sale internaționale. Fiecare parte depune eforturi pentru a îmbunătăți legislația și politicile respective.
- (3) Fiecare parte depune eforturi pentru a colecta date defalcate în funcție de sex privind comerțul și genul, în vederea unei mai bune înțelegeri a diferitelor efecte ale instrumentelor de politică comercială asupra femeilor și bărbaților în rolurile lor de lucrători, producători, comercianți sau consumatori.
- (4) Fiecare parte promovează pe teritoriul său sensibilizarea publicului cu privire la legislația și politicile sale referitoare la egalitatea de gen, inclusiv cu privire la impactul și relevanța acestora pentru creșterea economică favorabilă incluziunii și pentru politica comercială.
- (5) Dacă este cazul, fiecare parte ia în considerare obiectivul egalității între bărbați și femei atunci când formulează, pune în aplicare și revizuieste măsuri în domeniile vizate de prezentul acord.
- (6) Fiecare parte încurajează comerțul și investițiile prin promovarea egalității de șanse și a participării femeilor și bărbaților la economie și la comerțul internațional. Aceasta presupune, printre altele, măsuri care vizează: eliminarea treptată a tuturor tipurilor de discriminare pe criterii de sex; promovarea principiului remunerării egale pentru o muncă de valoare egală, cu scopul de a elimina diferența de remunerare între femei și bărbați și de a facilita nediscriminarea femeilor în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, inclusiv din motive de sarcină și maternitate.

(7) Niciuna dintre părți nu slăbește și nu reduce protecția acordată în temeiul legislației sale care vizează asigurarea egalității de gen sau a egalității de șanse între femei și bărbați, pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

(8) Niciuna dintre părți nu renunță și nu derogă în alt mod, nici nu se oferă să procedeze astfel, de la legislația sa care vizează asigurarea egalității de gen sau a egalității de șanse între femei și bărbați, astfel încât să slăbească sau să reducă nivelurile de protecție prevăzute în legislația respectivă pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

(9) Niciuna dintre părți nu omite să asigure respectarea efectivă, prin acțiuni susținute sau repetate ori prin inacțiune, protecția acordată în temeiul legislației sale care vizează asigurarea egalității de gen sau a egalității de șanse între femei și bărbați, într-un mod care afectează comerțul sau investițiile.

ARTICOLUL 27.4

Activități de cooperare

(1) Părțile recunosc avantajele schimbului de experiență cu privire la conceperea, punerea în aplicare, monitorizarea și consolidarea aspectelor legate de comerț ale măsurilor privind egalitatea de gen.

(2) În conformitate cu alineatul (1), părțile desfășoară activități de cooperare menite să îmbunătățească capacitatea femeilor și condițiile necesare pentru ca, inclusiv în calitate de lucrătoare, femei de afaceri și antreprenoare, ele să aibă acces la oportunitățile create de prezentul acord și să beneficieze pe deplin de acestea.

- (3) Activitățile de cooperare se desfășoară pe teme și subiecte convenite de părți.
- (4) Activitățile de cooperare pot fi dezvoltate și puse în aplicare cu participarea ONU, OMC, OIM, OCDE și a altor organizații internaționale, precum și cu țări terțe, întreprinderi, organizații patronale și sindicale, organizații din domeniul educației și cercetării și alte organizații neguvernamentale, după caz.
- (5) Domeniile de cooperare pot include schimbul de experiență și de bune practici privind politicile și programele de încurajare a unei participări sporite a femeilor la comerțul internațional, precum și aspecte legate de comerț privind:
- (a) promovarea incluziunii financiare și a educației femeilor, precum și accesul la finanțare și asistență financiară;
 - (b) promovarea rolului de lider al femeilor și dezvoltarea rețelelor femeilor;
 - (c) promovarea participării depline a femeilor la economie prin încurajarea participării, a asumării rolului de lider și a educației acestora, în special în domenii în care sunt subreprezentate, cum ar fi știința, tehnologia, ingineria, matematica (STEM), precum și inovarea și afacerile;
 - (d) promovarea egalității de gen în cadrul întreprinderilor;

- (e) participarea femeilor la funcții de decizie în sectorul public și în cel privat;
- (f) inițiative publice și private care vizează promovarea antreprenoriatului feminin, inclusiv integrarea femeilor în sectorul formal al economiei, creșterea competitivității întreprinderilor conduse de femei pentru a le permite să participe și să concureze în cadrul lanțurilor valorice locale, regionale și globale, precum și activități de promovare a internaționalizării întreprinderilor mici și mijlocii conduse de femei;
- (g) politici și programe de îmbunătățire a competențelor digitale ale femeilor și a accesului la instrumente de afaceri online și la platforme de comerț electronic;
- (h) promovarea politicilor și a programelor de îngrijire, precum și măsuri vizând echilibrul dintre viața profesională și cea privată cu o perspectivă de gen;
- (i) analizarea legăturii dintre participarea sporită a femeilor la comerțul internațional și reducerea diferenței de remunerare între femei și bărbați;
- (j) elaborarea unei analize bazate pe gen a politicilor comerciale, inclusiv în ceea ce privește elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea efectelor acestora;
- (k) colectarea de date defalcate pe sexe, utilizarea indicatorilor, metodologiile de monitorizare și evaluare, precum și analiza statisticilor referitoare la comerț dintr-o perspectivă de gen;

- (l) examinarea legăturilor dintre participarea femeilor la comerțul internațional și domenii precum munca decentă, segregarea ocupațională și condițiile de muncă ale femeilor, inclusiv securitatea și sănătatea în muncă a lucrătoarelor gravide și care au născut de curând, în conformitate cu articolul 26.18 litera (f);
 - (m) politici și programe de prevenire, atenuare și răspuns la impactul economic diferențiat pe care îl au crizele și situațiile de urgență asupra femeilor și bărbaților și
 - (n) alte chestiuni convenite de către părți.
- (6) Prioritățile pentru activitățile de cooperare sunt stabilite în comun de către părți, pe baza domeniilor de interes reciproc și a resurselor disponibile.
- (7) Cooperarea, inclusiv în domeniile prevăzute la alineatul (5), poate fi realizată cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția părților, prin activități precum: ateliere, seminare, conferințe, programe și proiecte de colaborare; schimb de experiență și schimb de bune practici privind politicile și procedurile și schimburi de experți.
- (8) Prin intermediul Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1), părțile încurajează eforturile depuse de organismele instituite în prezentul acord pentru a integra aspectele, considerentele și activitățile legate de gen în activitatea lor.
- (9) Părțile încurajează participarea incluzivă a femeilor la punerea în aplicare a activităților de cooperare stabilite în temeiul prezentului articol, după caz.

ARTICOLUL 27.5

Dispoziții instituționale

(1) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1) este responsabil de punerea în aplicare a prezentului capitol. Articolul 26.19 se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*¹.

(2) Atunci când interacționează cu societatea civilă în cadrul grupurilor consultative interne create sau desemnate în temeiul articolului 33.6 și în cadrul Forumului societății civile organizat în temeiul articolului 33.7, părțile încurajează participarea organizațiilor care promovează egalitatea între bărbați și femei.

ARTICOLUL 27.6

Soluționarea litigiilor

(1) Articolele 26.20, 26.21 și 26.22 se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*².

¹ Pentru mai multă certitudine, orice trimitere la capitolul 26 sau la chestiuni ori aspecte legate de mediu și de muncă de la articolul respectiv se interpretează ca făcând trimitere la prezentul capitol sau la chestiuni ori aspecte legate de gen, după caz.

² Pentru mai multă certitudine, orice trimitere la capitolul 26 sau la chestiuni, aspecte ori acte legislative legat de mediu și de muncă din articolele respective se interpretează ca făcând trimitere la prezentul capitol sau la chestiuni, aspecte ori acte normative legate de gen, după caz.

ARTICOLUL 27.7

Reexaminare

(1) Părțile sunt de acord cu privire la importanța monitorizării și evaluării, în comun sau separat, prin intermediul proceselor și instituțiilor lor, precum și al celor instituite în temeiul prezentului acord, a impactului pe care îl are punerea în aplicare a prezentului acord asupra egalității între bărbați și femei și asupra oportunităților oferite femeilor în ceea ce privește comerțul.

(2) Părțile pot reexamina dispozițiile prezentului capitol în lumina experienței acumulate în ceea ce privește punerea lor în aplicare și, dacă este necesar, pot sugera modalități de consolidare a acestora.

CAPITOLUL 28

TRANSPARENȚĂ

ARTICOLUL 28.1

Obiectiv

(1) Recunoscând impactul pe care mediul lor de reglementare îl poate avea asupra comerțului și a investițiilor dintre ele, părțile urmăresc să ofere un mediu de reglementare previzibil și proceduri eficiente pentru operatorii economici, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii.

(2) Părțile își reafirmă angajamentele asumate în temeiul Acordului OMC și, în prezentul capitol, se bazează pe angajamentele respective și stabilesc modalități suplimentare de transparență.

ARTICOLUL 28.2

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „decizie administrativă” înseamnă o decizie sau o acțiune cu efect juridic care se aplică unei anumite persoane, unui anumit produs sau unui anumit serviciu într-un caz individual și acoperă, de asemenea, neadoptarea unei decizii administrative prevăzute de legislația uneia dintre părți și
- (b) „hotărâre administrativă cu aplicabilitate generală” înseamnă o hotărâre sau o interpretare administrativă care se aplică tuturor persoanelor și situațiilor de fapt care se încadrează, în general, în domeniul de aplicare al respectivei hotărâri sau interpretări administrative și care stabilește o normă de conduită, dar nu include:
 - (i) o constatare sau o hotărârea pronunțată într-o procedură administrativă sau cvasijudiciară care se aplică unei anumite persoane, unui anumit produs sau unui anumit serviciu al celeilalte părți într-un caz specific sau
 - (ii) o hotărâre care se pronunță în ceea ce privește un anumit act sau o anumită practică.

ARTICOLUL 28.3

Publicare

- (1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege, normele administrative, procedurile, hotărârile administrative cu aplicabilitate generală și hotărârile sale judecătorești referitoare la aspectele reglementate de prezentul acord sunt publicate cu promptitudine printr-un mijloc desemnat în mod oficial și, dacă este fezabil, prin mijloace electronice sau sunt puse la dispoziție în alt mod, de așa manieră încât să îi permită oricui să ia cunoștință de acestea.
- (2) Fiecare parte oferă o explicație cu privire la obiectivul și justificarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative, a procedurilor, a hotărârilor administrative cu aplicabilitate generală și a hotărârilor sale judecătorești referitoare la aspectele reglementate de prezentul acord.
- (3) Fiecare parte prevede o perioadă rezonabilă între data publicării și data intrării în vigoare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative referitoare la orice aspect reglementat de prezentul acord, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil din motive de urgență. Prezentul alineat nu se aplică hotărârilor administrative cu aplicabilitate generală și hotărârilor judecătorești.

ARTICOLUL 28.4

Cereri de informații și furnizarea de informații

- (1) Fiecare parte instituie sau menține mecanisme adecvate pentru a răspunde cererilor de informații ale oricărei persoane cu privire la orice acte cu putere de lege sau norme administrative referitoare la un aspect reglementat de prezentul acord.
- (2) La cererea unei părți, cealaltă parte furnizează cu promptitudine informații și răspunde cu promptitudine cererilor cu privire la orice acte cu putere de lege sau norme administrative, în vigoare sau planificate, referitoare la un aspect reglementat de prezentul acord, cu excepția cazului în care este instituit un mecanism specific în temeiul unui alt capitol din prezentul acord.

ARTICOLUL 28.5

Proceduri administrative

- (1) Fiecare parte administrează în mod obiectiv, imparțial și rezonabil toate actele cu putere de lege, normele administrative, procedurile și hotărârile administrative cu aplicabilitate generală referitoare la orice aspect reglementat de prezentul acord.

(2) În cazul în care sunt inițiate proceduri administrative referitoare la anumite persoane, bunuri sau servicii ale celeilalte părți în ceea ce privește aplicarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative, a procedurilor sau a hotărârilor administrative cu aplicabilitate generală menționate la alineatul (1), fiecare parte:

- (a) depune eforturi pentru a transmite, atunci când se inițiază o procedură administrativă, persoanelor direct afectate de procedura respectivă un preaviz rezonabil în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, care să includă o descriere a naturii procedurii, o mențiune a bazei juridice în temeiul căreia este inițiată procedura și o descriere generală a chestiunii în cauză și
- (b) acordă acestor persoane o posibilitate rezonabilă de a prezenta fapte și argumente în sprijinul poziției lor înaintea adoptării oricărei decizii administrative definitive, în măsura în care timpul, natura procedurii și interesul public o permit.

ARTICOLUL 28.6

Control și căi de atac

(1) Fiecare parte constituie sau menține instanțe specializate sau proceduri judiciare, de arbitraj sau de contencios administrativ cu scopul de a asigura o reexaminare promptă și, dacă acest lucru este justificat, corectarea unor decizii administrative cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord.

(2) Fiecare parte se asigură că instanțele sale judiciare, de arbitraj sau de contencios administrativ desfășoară proceduri de atac sau de reexaminare în mod nediscriminatoriu și imparțial. Aceste instanțe trebuie să fie imparțiale și independente de autoritatea investită cu competențe de asigurare a respectării normelor administrative și să nu aibă niciun interes în ceea ce privește soluționarea chestiunii.

(3) În ceea ce privește instanțele sau procedurile menționate la alineatul (1), fiecare parte se asigură că, față de instanțele sau procedurile respective, părțile beneficiază de:

(a) o posibilitate rezonabilă de a-și susține sau apăra poziția și

(b) o decizie bazată pe probele și pe elementele depuse la dosar sau, dacă legislația sa impune acest lucru, pe dosarul constituit de autoritatea relevantă.

(4) Fiecare parte se asigură că decizia menționată la alineatul (3) litera (b) este pusă în aplicare de autoritatea investită cu competențe de asigurare a respectării normelor administrative, sub rezerva unei căi de atac sau a unei reexaminări ulterioare, astfel cum se prevede în actele cu putere de lege și normele sale administrative.

ARTICOLUL 28.7

Relația cu alte capitole

Dispozițiile prevăzute în prezentul capitol se aplică în plus față de normele specifice prevăzute în alte capitole.

CAPITOLUL 29

BUNE PRACTICI ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

ARTICOLUL 29.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică măsurilor de reglementare adoptate sau inițiate de autoritățile de reglementare cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică autorităților de reglementare și nici măsurilor, practicilor sau abordărilor de reglementare ale statelor membre.

ARTICOLUL 29.2

Principii generale

- (1) Părțile recunosc importanța:
 - (a) utilizării bunelor practici în materie de reglementare în procesul de planificare, proiectare, emitere, punere în aplicare, evaluare și revizuire a măsurilor de reglementare pentru atingerea obiectivelor de politică internă și

(b) menținerii și sporirii beneficiilor oferite de prezentul acord pentru facilitarea comerțului cu bunuri și servicii și creșterea investițiilor între părți.

(2) Fiecare parte este liberă să își stabilească abordarea cu privire la bunele practici în materie de reglementare prevăzute în prezentul acord într-un mod compatibil cu cadrul juridic, cu practicile juridice și cu principiile juridice fundamentale, printre care și principiul precauției, care stau la baza sistemului său de reglementare.

(3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți:

(a) să se abată de la procedurile sale interne de pregătire și de adoptare a măsurilor de reglementare;

(b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică sau

(c) să obțină un anumit rezultat în materie de reglementare.

ARTICOLUL 29.3

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „autoritate de reglementare” înseamnă:

(i) pentru Uniunea Europeană: Comisia Europeană și

(ii) pentru Chile: orice autoritate de reglementare a puterii executive și

(b) „măsurile de reglementare” înseamnă:

(i) pentru Uniunea Europeană:

(A) regulamentele și directivele, astfel cum sunt prevăzute la articolul 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și

(B) actele de punere în aplicare și actele delegate, astfel cum sunt prevăzute la articolul 290 și, respectiv, la articolul 291 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și

(ii) pentru Chile: legile și decretele cu aplicabilitate generală adoptate de autoritățile de reglementare și a căror respectare este obligatorie¹.

¹ În conformitate cu punctul II.1 din Instrucțiunea prezidențială nr. 3 din 2019 și modificările sale.

ARTICOLUL 29.4

Coordonarea internă a elaborării reglementărilor

Fiecare parte menține procese sau mecanisme de coordonare internă sau de revizuire pentru pregătirea, evaluarea și revizuirea măsurilor de reglementare. Aceste procese sau mecanisme ar trebui să urmărească, printre altele:

- (a) să promoveze bunele practici în materie de reglementare, inclusiv pe cele prevăzute în prezentul capitol;
- (b) să identifice și să evite suprapunerile inutile și incompatibilitatea cerințelor între măsurile de reglementare ale părții respective;
- (c) să asigure respectarea obligațiilor comerciale internaționale ale părții și
- (d) să promoveze luarea în considerare a impactului măsurilor de reglementare aflate în curs de pregătire, inclusiv a impactului asupra întreprinderilor mici și mijlocii.

ARTICOLUL 29.5

Transparența proceselor și mecanismelor de reglementare

Fiecare parte pune la dispoziția publicului, în conformitate cu normele și procedurile proprii, descrierea proceselor și a mecanismelor utilizate de autoritatea sa de reglementare pentru pregătirea, evaluarea sau revizuirea măsurilor de reglementare. Aceste descrieri trebuie să facă trimitere la orientările, normele sau procedurile relevante, inclusiv la cele care permit publicului să formuleze observații.

ARTICOLUL 29.6

Informare timpurie privind măsurile de reglementare planificate

- (1) Fiecare parte depune eforturi pentru a publica anual, în conformitate cu normele și procedurile proprii, informații privind măsurile de reglementare majore¹ planificate.
- (2) Cu privire la fiecare măsură de reglementare majoră menționată la alineatul (1), fiecare parte depune eforturi pentru a pune la dispoziția publicului, cu promptitudine:
 - (a) o descriere succintă a domeniului său de aplicare și a obiectivelor sale și

¹ Autoritatea de reglementare a fiecărei părți poate stabili ce anume constituie măsură de reglementare majoră în sensul obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului capitol.

- (b) dacă este disponibil, calendarul estimat pentru adoptarea acesteia, inclusiv, după caz, posibilitățile de consultare publică.

ARTICOLUL 29.7

Consultări publice

- (1) Atunci când pregătește o măsură de reglementare majoră¹, fiecare parte, după caz, în conformitate cu normele și procedurile sale:
 - (a) publică fie un proiect al măsurii de reglementare, fie documentele de consultare care conțin suficiente detalii cu privire la măsura de reglementare aflată în curs de pregătire pentru a-i permite oricărei persoane² să evalueze dacă și în ce mod interesele sale ar putea fi afectate semnificativ;
 - (b) oferă oricărei persoane, în mod nediscriminatoriu, posibilități rezonabile de a prezenta observații și
 - (c) analizează observațiile primite.

¹ Autoritatea de reglementare a fiecărei părți poate stabili ce anume constituie măsură de reglementare majoră în sensul obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului capitol.

² Pentru mai multă certitudine, prezentul alineat nu împiedică o parte să organizeze consultări specifice cu persoanele interesate în condițiile definite de normele și procedurile sale.

- (2) Autoritatea de reglementare a fiecărei părți ar trebui să utilizeze mijloace electronice de comunicare și să încerce să mențină un portal electronic creat special în scopul furnizării de informații și al primirii de observații legate de consultările publice.
- (3) Autoritatea de reglementare a fiecărei părți depune eforturi pentru a pune la dispoziția publicului un rezumat al rezultatelor consultărilor și al observațiilor primite, cu excepția cazului în care este necesară protejarea informațiilor confidențiale sau evitarea datelor cu caracter personal ori a conținutului inadecvat.

ARTICOLUL 29.8

Evaluarea impactului

- (1) Fiecare parte își reafirmă intenția de a se asigura că autoritatea sa de reglementare efectuează, în conformitate cu normele și procedurile aplicabile, o evaluare a impactului atunci când pregătește măsuri de reglementare majore.
- (2) Atunci când efectuează o evaluare a impactului, autoritatea de reglementare a fiecărei părți promovează procese și mecanisme care iau în considerare următorii factori:
- (a) necesitatea elaborării măsurii de reglementare respective, inclusiv natura și importanța problemei pe care aceasta urmărește să o abordeze;
 - (b) măsurile alternative de reglementare și de altă natură fezabile și adecvate, dacă există, care ar permite atingerea obiectivelor de politică publică ale părții, inclusiv opțiunea de a nu reglementa;

- (c) în măsura în care este posibil și relevant, potențialul impact social, economic și de mediu al măsurilor alternative în cauză, inclusiv asupra comerțului internațional și a întreprinderilor mici și mijlocii și
 - (d) măsura în care opțiunile avute în vedere se corelează cu standardele internaționale relevante, dacă există, inclusiv motivele eventualelor divergențe, după caz.
- (3) Pentru orice evaluare a impactului efectuată de o autoritate de reglementare pentru o măsură de reglementare, autoritatea de reglementare respectivă întocmește un raport final în care prezintă în detaliu factorii luați în considerare în evaluarea sa și constatările relevante. Acest raport este pus la dispoziția publicului atunci când măsura de reglementare în cauză este pusă la dispoziția publicului.

ARTICOLUL 29.9

Evaluare retrospectivă

Părțile recunosc contribuția pozitivă a evaluărilor retrospective periodice ale măsurilor de reglementare existente la reducerea sarcinii de reglementare inutile, inclusiv asupra întreprinderilor mici și mijlocii, și la realizarea mai eficace a obiectivelor de politică publică. Părțile depun eforturi pentru a promova utilizarea evaluărilor retrospective periodice în sistemele lor de reglementare.

ARTICOLUL 29.10

Registrul de reglementare

Fiecare parte se asigură că măsurile de reglementare care sunt în vigoare sunt publicate într-un registru desemnat care identifică măsurile de reglementare în funcție de subiect și care este disponibil publicului pe un site unic cu acces gratuit. Site-ul respectiv ar trebui să permită căutarea unei măsuri de reglementare utilizând citate sau un anumit cuvânt. Fiecare parte își actualizează periodic registrul.

ARTICOLUL 29.11

Cooperare și schimb de informații

Părțile pot coopera pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol. Această cooperare poate include organizarea oricăror activități relevante pentru consolidarea cooperării dintre autoritățile lor de reglementare și schimbul de informații privind practicile de reglementare prevăzute în prezentul capitol.

ARTICOLUL 29.12

Puncte de contact

În termen de o lună de la intrarea în vigoare a prezentului acord, fiecare parte desemnează un punct de contact pentru a facilita schimbul de informații între părți.

ARTICOLUL 29.13

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică prezentului capitol.

CAPITOLUL 30

ÎNTEPRINDERILE MICI ȘI MIJLOCII

ARTICOLUL 30.1

Obiective

Părțile recunosc importanța întreprinderilor mici și mijlocii („IMM-uri”) în relațiile comerciale și de investiții bilaterale ale părților și își afirmă angajamentul de a spori capacitatea IMM-urilor de a beneficia de prezentul acord.

ARTICOLUL 30.2

Schimb de informații

(1) Fiecare parte stabilește sau menține un site specific IMM-urilor, accesibil publicului, care conține informații referitoare la prezentul acord, inclusiv:

(a) un rezumat al prezentului acord și

- (b) informații destinate IMM-urilor, care conțin:
 - (i) o descriere a dispozițiilor din prezentul acord pe care partea respectivă le consideră relevante pentru IMM-urile ambelor părți și
 - (ii) orice informații suplimentare pe care partea respectivă le consideră utile pentru IMM-urile interesate să beneficieze de oportunitățile oferite de prezentul acord.
- (2) Fiecare parte include pe site-ul prevăzut la alineatul (1) un link internet către:
 - (a) textul prezentului acord, inclusiv anexele și apendicele, în special listele tarifare și regulile de origine specifice produselor;
 - (b) site-ul echivalent al celeilalte părți și
 - (c) site-urile autorităților proprii despre care partea consideră că ar furniza informații utile persoanelor interesate să desfășoare activități comerciale și economice pe teritoriul său.
- (3) Fiecare parte include pe site-ul prevăzut la alineatul (1) un link internet către site-urile autorităților sale cu informații privind:
 - (a) reglementările și procedurile vamale de import, export și tranzit, precum și formularele, documentele și alte informații relevante necesare;

- (b) reglementările și procedurile referitoare la drepturile de proprietate intelectuală, inclusiv la indicațiile geografice;
 - (c) reglementările tehnice, inclusiv, atunci când este necesar, proceduri obligatorii de evaluare a conformității și linkuri către liste de organisme de evaluare a conformității, în cazurile în care evaluarea conformității de către o terță parte este obligatorie, astfel cum se prevede în capitolul 9;
 - (d) măsurile sanitare și fitosanitare referitoare la import și export prevăzute în capitolul 6;
 - (e) normele privind achizițiile publice, o bază de date care conține anunțurile de achiziții publice și alte dispoziții relevante ale capitolului 21;
 - (f) procedurile de înregistrare a societăților și
 - (g) alte informații despre care partea respectivă consideră că ar putea fi de ajutor IMM-urilor.
- (4) Fiecare parte include pe site-ul prevăzut la alineatul (1) un link internet către o bază de date care este accesibilă pentru căutare electronică prin codul din Sistemul armonizat și care include următoarele informații privind accesul la piața sa:
- (a) nivelurile taxelor vamale și ale contingentelor, inclusiv nivelul taxelor vamale aplicabile națiunii celei mai favorizate, nivelurile taxelor vamale aplicabile țărilor care nu sunt incluse în regimul clauzei națiunii celei mai favorizate, nivelurile tarifare preferențiale și contingentele tarifare;

- (b) accizele;
 - (c) taxele (precum taxa pe valoarea adăugată);
 - (d) taxele vamale sau de altă natură, inclusiv alte taxe specifice produselor;
 - (e) regulile de origine prevăzute în capitolul 3;
 - (f) rambursarea sau amânarea taxelor vamale sau alte tipuri de exonerare care permit reducerea sau rambursarea taxelor vamale ori scutirea de acestea;
 - (g) criteriile utilizate pentru determinarea valorii în vamă a mărfurilor;
 - (h) alte măsuri tarifare;
 - (i) informațiile necesare pentru procedurile de import și
 - (j) informații referitoare la măsurile sau reglementările netarifare.
- (5) Fiecare parte actualizează, cu regularitate sau la solicitarea celeilalte părți, informațiile și linkurile menționate la alineatele (1)-(4) pe care le menține pe site-ul său, pentru a se asigura că acestea sunt actualizate și exacte.

(6) Fiecare parte se asigură că informațiile menționate în prezentul articol sunt prezentate într-un mod adecvat pentru a fi utilizate de IMM-uri. Fiecare parte depune eforturi pentru a pune informațiile la dispoziție în limba engleză.

(7) Niciuna dintre părți nu aplică o taxă pentru accesul la informațiile furnizate în temeiul alineatelor (1)-(4) al niciunei persoane a unei părți.

ARTICOLUL 30.3

Puncte de contact pentru IMM-uri

(1) Fiecare parte comunică celeilalte părți punctul său de contact pentru IMM-uri care va îndeplini funcțiile enumerate în prezentul articol. O parte notifică celeilalte părți cu promptitudine orice modificare a datelor de contact ale punctelor de contact respective.

(2) Punctele de contact pentru IMM-uri:

- (a) se asigură că nevoile IMM-urilor sunt luate în considerare la punerea în aplicare a prezentului acord, astfel încât IMM-urile ambelor părți să poată beneficia de noile oportunități oferite de prezentul acord;
- (b) se asigură că informațiile menționate la articolul 30.2 sunt actualizate și relevante pentru IMM-uri; prin intermediul punctului de contact pentru IMM-uri, una dintre părți poate propune informații suplimentare pe care cealaltă parte le poate include în informațiile care trebuie să fie furnizate în conformitate cu articolul 30.2;

- (c) examinează orice aspect relevant pentru IMM-uri în legătură cu punerea în aplicare a prezentului acord, inclusiv:
 - (i) făcând schimb de informații pentru a oferi asistență Comitetului pentru comerț în sarcinile sale de monitorizare și punere în aplicare a aspectelor legate de IMM-uri din prezentul acord;
 - (ii) oferind asistență subcomitetelor și altor puncte de contact instituite prin prezentul acord în ceea ce privește analizarea chestiunilor care prezintă relevanță pentru IMM-uri;
 - (d) elaborează, în comun sau separat, rapoarte periodice privind activitățile realizate, care să fie prezentate spre examinare Comitetului pentru comerț și
 - (e) analizează orice altă chestiune care decurge din prezentul acord și care privește IMM-urile, după cum convin părțile.
- (3) Punctele de contact pentru IMM-uri se reunesc în funcție de necesități și își desfășoară activitatea prin canalele de comunicare convenite de părți, care pot include poșta electronică, videoconferințele sau alte mijloace.
- (4) Pentru derularea activităților lor, punctele de contact pentru IMM-uri pot solicita cooperarea cu experți și organizații externe, după caz.

ARTICOLUL 30.4

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică prezentului capitol.

CAPITOLUL 31

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

SECȚIUNEA A

OBIECTIV ȘI DOMENIU DE APLICARE

ARTICOLUL 31.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol este de a stabili un mecanism eficace și eficient de evitare sau de soluționare a litigiilor dintre părți referitoare la interpretarea și aplicarea prezentului acord, pentru a se ajunge la o soluție de comun acord.

ARTICOLUL 31.2

Domeniu de aplicare

Prezentul capitol se aplică cu privire la orice litigiu dintre părți referitor la interpretarea și aplicarea dispozițiilor prezentului acord („dispozițiile vizate”), cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord.

ARTICOLUL 31.3

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 31-A și 31-B:

- (a) „parte reclamantă” înseamnă partea care solicită instituirea unei comisii în temeiul articolului 31.5; și
- (b) „mediator” înseamnă o persoană care a fost selectată ca mediator în conformitate cu articolul 38.27;
- (c) „comisie” înseamnă o comisie instituită în temeiul articolului 38.6;
- (d) „membru al comisiei” înseamnă un membru al unei comisii și
- (e) „parte pârâtă” înseamnă partea acuzată de încălcarea unei dispoziții vizate.

SECȚIUNEA B

CONSULTĂRI

ARTICOLUL 31.4

Consultări

- (1) Părțile depun eforturi pentru soluționarea litigiilor menționate la articolul 31.2, prin inițierea de consultări cu bună-credință, în vederea ajungerii la o soluție de comun acord.
- (2) O parte solicită consultări printr-o cerere scrisă transmisă celeilalte părți, în care precizează măsura în cauză și dispozițiile vizate pe care le consideră aplicabile.
- (3) Partea căreia îi este adresată cererea de consultări răspunde la aceasta cu promptitudine, dar în cel mult 10 zile de la data transmiterii cererii. Consultările se organizează în termen de 30 de zile de la data transmiterii cererii de consultări și au loc, cu excepția cazului în care părțile convin altfel, pe teritoriul părții căreia i-a fost adresată cererea. Consultările sunt considerate încheiate la 46 de zile de la data transmiterii cererii de consultări, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.

(4) Consultările cu privire la chestiuni urgente, inclusiv cele referitoare la mărfurile perisabile sau produsele sau serviciile sezoniere, se organizează în termen de 15 zile de la data transmiterii cererii de consultări. Consultările sunt considerate încheiate la 23 de zile de la data transmiterii cererii de consultări, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.

(5) În cursul consultărilor, fiecare parte furnizează suficiente informații concrete pentru a permite o examinare completă a modului în care măsura în cauză ar putea afecta aplicarea prezentului acord. Fiecare parte depune eforturi pentru a asigura participarea unor membri ai personalului din cadrul autorităților sale guvernamentale competente care au expertiză în privința chestiunii care face obiectul consultărilor.

(6) Consultările, în special toate informațiile desemnate ca fiind confidențiale și opiniile exprimate de o parte în cursul consultărilor, sunt confidențiale și nu aduc atingere drepturilor de care beneficiază părțile în cadrul oricăror proceduri ulterioare.

(7) Dacă partea căreia îi este adresată cererea de consultări nu răspunde în termen de 10 zile de la data transmiterii acesteia, dacă consultările nu sunt organizate în termenul prevăzut la alineatul (3), respectiv (4), dacă părțile convin să nu organizeze consultări sau dacă consultările se încheie fără a se ajunge la o soluție de comun acord, partea care a solicitat consultările poate recurge la procedura menționată la articolul 31.5.

SECȚIUNEA C

PROCEDURILE COMISIEI

ARTICOLUL 31.5

Inițierea procedurilor comisiei

- (1) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze chestiunea prin consultări, astfel cum se prevede la articolul 31.4, partea care a solicitat consultările poate solicita instituirea unei comisii.
- (2) Cererea de instituire a unei comisii se face printr-o cerere scrisă transmisă celeilalte părți. În cererea sa, partea reclamantă identifică măsura în cauză, precizează dispozițiile vizate pe care le consideră aplicabile și explică motivul pentru care măsura respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii.

ARTICOLUL 31.6

Instituirea unei comisii

- (1) O comisie se compune din trei membri.
- (2) În termen de 14 zile de la data transmiterii către partea pârâtă a cererii scrise de instituire a unei comisii, părțile se consultă pentru a ajunge la un acord cu privire la componența comisiei.
- (3) În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la componența comisiei în termenul prevăzut la alineatul (2), fiecare parte numește, în termen de 10 zile de la expirarea termenului stabilit la alineatul (2), un membru al comisiei din sublista părții respective întocmită în conformitate cu articolul 31.8 alineatul (1). În cazul în care partea pârâtă nu numește un membru al comisiei din sublista sa în acest termen, copreședintele Comitetului pentru comerț al părții reclamante selectează prin tragere la sorți, în termen de cinci zile de la data expirării termenului respectiv, membrul din sublista părții în cauză. Copreședintele Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă poate delega această selecție prin tragere la sorți a membrului comisiei.

(4) În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la președintele comisiei în termenul prevăzut la alineatul (2), copreședintele Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă selectează prin tragere la sorți, în termen de 10 zile de la data expirării termenului respectiv, președintele comisiei din sublista președinților întocmită în conformitate cu articolul 31.8 alineatul (1) litera (c). Copreședintele Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă poate delega această selecție prin tragere la sorți a președintelui comisiei.

(5) Comisia se consideră a fi instituită la 15 zile de la data la care cei trei membri selectați au notificat părților că acceptă numirea în conformitate cu anexa 31-A, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Fiecare parte publică cu promptitudine data instituirii comisiei.

(6) În cazul în care una dintre listele prevăzute la articolul 31.8 nu a fost întocmită sau nu conține suficiente nume în momentul în care se formulează o cerere în temeiul alineatului (3) sau (4) din prezentul articol, membrii sunt selectați prin tragere la sorți dintre persoanele care au fost propuse în mod oficial de către una dintre părți sau de către ambele părți, în conformitate cu anexa 31-A.

ARTICOLUL 31.7

Alegerea forului

- (1) În cazul în care apare un litigiu cu privire la o măsură specifică despre care se presupune că este incompatibilă cu o obligație în temeiul prezentului acord și cu o obligație substanțial echivalentă în temeiul unui alt acord internațional la care ambele părți au aderat, inclusiv Acordul OMC, partea care solicită o măsură reparatorie alege forul în care să se soluționeze litigiul.
- (2) După ce o parte a ales forul și a inițiat procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni sau al unui alt acord comercial internațional cu privire la măsura specifică menționată la alineatul (1), partea respectivă nu inițiază proceduri de soluționare a litigiilor în temeiul acelui alt acord internațional, respectiv al prezentei secțiuni decât dacă forul ales inițial nu se pronunță din motive procedurale sau jurisdicționale.
- (3) În sensul prezentului articol:
 - (a) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni sunt inițiate prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii în temeiul articolului 31.5;
 - (b) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul Acordului OMC sunt inițiate prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii în temeiul articolului 6 din Memorandumul de înțelegere privind regulile și procedurile de soluționare a litigiilor, inclus în anexa 2 la Acordul OMC și

(c) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord sunt inițiate în conformitate cu dispozițiile relevante ale acordului respectiv.

(4) Fără a se aduce atingere alineatului (2), nicio dispoziție din prezentul acord nu împiedică o parte să suspende obligațiile autorizate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC sau autorizate în temeiul procedurilor de soluționare a litigiilor prevăzute de un alt acord internațional la care părțile au aderat. Acordul OMC sau orice alt acord internațional încheiat între părți nu poate fi invocat pentru a împiedica o parte să suspende obligații care decurg din prezenta secțiune.

ARTICOLUL 31.8

Liste de membri ai comisiei

(1) Comitetul pentru comerț întocmește, în cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să îndeplinească rolul de membri ai unei comisii. Lista se compune din trei subliste:

- (a) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Uniunii Europene;
- (b) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Republicii Chile și
- (c) o sublistă de persoane care nu sunt cetățeni ai niciunei părți și care vor exercita funcția de președinte al comisiei.

(2) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Comitetul pentru comerț se asigură că lista cuprinde în orice moment acest număr minim de persoane.

(3) Comitetul pentru comerț poate întocmi liste suplimentare de persoane cu expertiză în sectoarele specifice reglementate de prezentul acord. Dacă părțile sunt de acord, aceste liste suplimentare se utilizează pentru a alcătui comisia în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 31.6.

ARTICOLUL 31.9

Cerințe pentru membrii comisiei

(1) Fiecare membru al comisiei trebuie:

- (a) să aibă o experiență confirmată în domeniul dreptului, al comerțului internațional și în alte domenii reglementate de prezentul acord;
- (b) să fie independent față de fiecare parte, să nu fie afiliat niciuneia dintre părți și să nu primească instrucțiuni din partea niciuneia dintre ele;
- (c) să își exercite funcțiile în nume propriu și să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau administrație publică cu privire la aspecte legate de litigiu și
- (d) să îndeplinească cerințele din anexa 31-B.

(2) Pe lângă îndeplinirea cerințelor prevăzute la alineatul (1), președintele trebuie să aibă experiență în procedurile de soluționare a litigiilor.

(3) În funcție de obiectul unui anumit litigiu, părțile pot conveni să deroge de la cerințele enumerate la alineatul (1) litera (a).

ARTICOLUL 31.10

Funcțiile comisiei

Comisia:

- (a) evaluează în mod obiectiv chestiunea care i-a fost sesizată, inclusiv elementele concrete ale cazului, aplicabilitatea dispozițiilor vizate și conformitatea cu acestea;
- (b) expune, în deciziile și rapoartele sale, constatările cu privire la faptele examinate, aplicabilitatea dispozițiilor vizate și raționamentul de bază care a stat la baza constatărilor și a concluziilor formulate și
- (c) ar trebui să se consulte la intervale regulate cu părțile și să ofere oportunități adecvate pentru atingerea la o soluție agreată de toate părțile.

ARTICOLUL 31.11

Mandat

(1) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de cinci zile de la data instituirii comisiei, acestea îi revine următorul mandat:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale Acordului interimar privind comerțul dintre Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, citate de părți, chestiunea menționată în cererea de instituire a comisiei de experți, să formuleze constatări cu privire la conformitatea măsurii în cauză cu dispozițiile vizate ale acordului respectiv și să prezinte un raport în conformitate cu articolul 31.13 din acordul menționat”.

(2) În cazul în care convin un alt mandat decât cel prevăzut la alineatul (1), părțile notifică mandatul convenit comisiei în termenul prevăzut la alineatul (1).

ARTICOLUL 31.12

Decizie cu privire la chestiuni urgente

(1) În cazul în care o parte solicită acest lucru, comisia decide, în termen de 10 zile de la data instituirii sale, dacă respectivul caz se referă sau nu la o chestiune urgentă.

(2) În caz de urgență, termenele aplicabile prevăzute în prezenta secțiune sunt reduse la jumătate din perioada prevăzută în secțiunea menționată, cu excepția perioadelor prevăzute la articolele 31.6 și 31.11.

ARTICOLUL 31.13

Raport intermediar și final

(1) În termen de 90 de zile de la data instituirii sale, comisia transmite părților un raport intermediar. În cazul în care comisia consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să transmită raportul intermediar. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul intermediar mai târziu de 120 de zile de la data instituirii sale.

(2) Fiecare parte poate adresa comisiei o cerere scrisă de reexaminare a unor aspecte precise ale raportului intermediar în termen de 10 zile de la data transmiterii acestuia. O parte poate prezenta observații cu privire la cererea celeilalte părți în termen de șase zile de la transmiterea acesteia.

(3) În cazul în care nu se transmite nicio cerere în temeiul alineatului (2), raportul intermediar devine raportul final.

- (4) În termen de 120 de zile de la data instituirii sale, comisia prezintă părților raportul său final. În cazul în care comisia consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să transmită raportul final. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul final mai târziu de 150 de zile de la data instituirii sale.
- (5) Raportul final include o discuție referitoare la orice cerere scrisă a părților privind raportul intermediar și răspunde cu claritate la observațiile părților. Comisia prevede următoarele în raportul intermediar și în raportul final:
- (a) o secțiune descriptivă care conține un rezumat al argumentelor părților și al observațiilor menționate la alineatul (2);
 - (b) constatările sale cu privire la situația de fapt din cazul respectiv și la aplicabilitatea dispozițiilor vizate relevante;
 - (c) constatările sale cu privire la conformitatea sau neconformitatea măsurii în cauză cu dispozițiile vizate relevante și
 - (d) motivele care stau la baza constatărilor menționate la literele (b) și (c).
- (6) Raportul final este definitiv și obligatoriu pentru părți.

ARTICOLUL 31.14

Măsuri de conformare

- (1) Partea pârâtă adoptă orice măsură necesară pentru a se conforma cu promptitudine raportului final, astfel încât să respecte dispozițiile vizate.
- (2) În termen de cel mult 30 de zile de la data transmiterii raportului final, partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante cu privire la orice măsuri pe care le-a luat sau pe care intenționează să le ia pentru a se conforma raportului final.

ARTICOLUL 31.15

Perioadă rezonabilă

- (1) În cazul în care nu este posibilă conformarea imediată, partea pârâtă notifică, în termen de cel mult 30 de zile de la data transmiterii raportului final, părții reclamante durata perioadei rezonabile de care va avea nevoie pentru a se conforma. Părțile depun eforturi pentru a conveni asupra perioadei rezonabile necesare pentru a se conforma raportului final.

- (2) În cazul în care părțile nu au ajuns la un acord cu privire la perioada rezonabilă, partea reclamantă poate, după cel puțin 20 de zile de la data transmiterii notificării menționate la alineatul (1), să solicite în scris comisiei inițiale să stabilească durata perioadei rezonabile. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 20 de zile de la data transmiterii cererii.
- (3) Cu cel puțin o lună înainte de încheierea perioadei rezonabile, partea pârâtă notifică părți reclamante progresele înregistrate în ceea ce privește conformarea cu raportul final.
- (4) Părțile pot conveni să prelungească perioada rezonabilă.

ARTICOLUL 31.16

Reexaminarea conformității

- (1) Partea pârâtă notifică în scris părți reclamante, până cel târziu la data încheierii perioadei rezonabile menționate la articolul 31.15, orice măsuri luate pentru a se conforma raportului final.

(2) Atunci când părțile consideră că nu au fost întreprinse măsuri în vederea conformării sau că aceste măsuri nu sunt compatibile cu dispozițiile vizate, partea reclamantă poate transmite o cerere scrisă comisiei inițiale, solicitându-i să se pronunțe în această privință. În cererea respectivă se precizează măsura în cauză și se explică motivul pentru care măsura respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 46 de zile de la data transmiterii cererii.

ARTICOLUL 31.17

Măsuri reparatorii temporare

- (1) La cererea părții reclamante și după consultarea acesteia, partea pârâtă prezintă o ofertă de compensație temporară dacă:
- (a) partea pârâtă notifică părții reclamante că nu este posibil să se conformeze raportului final;
 - (b) partea pârâtă nu notifică nicio măsură întreprinsă sau pe care intenționează să o întreprindă în vederea conformării în termenul menționat la articolul 31.14 și nicio măsură întreprinsă în vederea conformării înainte de data încheierii perioadei rezonabile menționate la articolul 31.15;
 - (c) comisia consideră că nu există nicio măsură întreprinsă în vederea conformării, în conformitate cu articolul 31.16 sau

- (d) comisia consideră că măsura întreprinsă în vederea conformării nu este compatibilă cu dispozițiile vizate, în conformitate cu articolul 31.16.
- (2) În oricare dintre circumstanțele menționate la alineatul (1) litera (a), (b), (c) sau (d), partea reclamantă poate notifica părții pârâte intenția sa de a suspenda aplicarea obligațiilor prevăzute în dispozițiile vizate dacă:
- (a) partea reclamantă decide să nu transmită o cerere în temeiul alineatului (1) sau
- (b) partea reclamantă a formulat o cerere în temeiul alineatului (1), iar părțile nu convin asupra compensației temporare în termen de 20 de zile de la data încheierii perioadei rezonabile menționate la articolul 31.15 sau de la transmiterea deciziei comisiei în temeiul articolului 31.16.
- (3) Partea reclamantă poate suspenda obligațiile la 10 zile de la data transmiterii notificării menționate la alineatul (2), cu excepția cazului în care partea pârâtă a formulat o cerere în temeiul alineatului (6).
- (4) Nivelul suspendării obligațiilor nu trebuie să depășească nivelul echivalent cu anularea sau reducerea avantajelor cauzată de încălcare. În notificarea menționată la alineatul (2) se precizează nivelul suspendării preconizate a obligațiilor.

(5) Atunci când analizează obligațiile care urmează să fie suspendate, partea reclamantă ar trebui să încerce mai întâi să suspende obligațiile în același sector sau în aceleași sectoare care au fost afectate de măsura despre care comisia a considerat că este incompatibilă cu dispozițiile vizate. Suspendarea obligațiilor poate fi aplicată altui sector sau altor sectoare reglementate de prezentul acord decât cele în care comisia a constatat anularea sau reducerea avantajelor, în special dacă partea reclamantă consideră că această suspendare în celălalt sector este realizabilă sau eficace în ceea ce privește determinarea conformării.

(6) În cazul în care consideră că nivelul notificat al suspendării preconizate a obligațiilor depășește un nivel echivalent cu anularea sau reducerea avantajelor cauzată de încălcare, partea pârâtă poate solicita în scris comisiei inițiale, înainte de încheierea perioadei prevăzute la alineatul (3), să se pronunțe în această privință. Comisia transmite părților decizia sa cu privire la nivelul suspendării obligațiilor în termen de 30 de zile de la data cererii. Partea reclamantă nu suspendă nicio obligație până când comisia nu își pronunță decizia. Suspendarea obligațiilor trebuie să fie conformă cu decizia respectivă.

(7) Suspendarea obligațiilor sau a compensației menționate în prezentul articol este temporară și nu se aplică după ce:

- (a) părțile au ajuns la o soluție stabilită de comun acord în temeiul articolului 31.32;
- (b) părțile au convenit că măsura întreprinsă în vederea conformării asigură conformitatea părții pârâte cu dispozițiile vizate sau

- (c) o măsură adoptată pentru a asigura conformitatea și pe care comisia a considerat-o incompatibilă cu dispozițiile vizate a fost retrasă sau modificată astfel încât să se asigure conformitatea părții pârâte cu dispozițiile respective.

ARTICOLUL 31.18

Reexaminarea măsurilor întreprinse în vederea conformării după adoptarea măsurilor reparatorii temporare

- (1) Partea pârâtă notifică părții reclamante orice măsură întreprinsă în vederea conformării în urma suspendării obligațiilor sau în urma aplicării compensației temporare, după caz. Cu excepția cazurilor menționate la alineatul (2), partea reclamantă încetează suspendarea obligațiilor în termen de 30 de zile de la data transmiterii notificării respective. În cazurile în care a fost aplicată o compensație, cu excepția cazurilor menționate la alineatul (2), partea pârâtă poate înceta aplicarea compensației respective în termen de 30 de zile de la data transmiterii notificării privind conformarea sa.
- (2) Dacă, în termen de 30 de zile de la data transmiterii notificării, părțile nu ajung la un acord cu privire la faptul că în urma luării măsurii notificate în conformitate cu alineatul (1) partea pârâtă se conformează dispozițiilor vizate, partea reclamantă solicită în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 46 de zile de la data transmiterii cererii. În cazul în care comisia constată că măsura întreprinsă în vederea conformării este conformă cu dispozițiile vizate, suspendarea obligațiilor sau, după caz, aplicarea compensației încetează. Dacă este cazul, partea reclamantă ajustează nivelul suspendării obligațiilor sau nivelul compensației în funcție de decizia comisiei.

(3) În cazul în care consideră că nivelul suspendării pus în aplicare de partea reclamantă depășește nivelul echivalent cu anularea sau reducerea avantajelor cauzată de încălcare, partea pârâtă poate solicita în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință.

ARTICOLUL 31.19

Înlocuirea membrilor comisiei

În cazul în care, în cursul procedurilor comisiei în temeiul prezentei secțiuni, un membru al comisiei nu poate participa, se retrage sau trebuie înlocuit deoarece nu îndeplinește cerințele prevăzute în anexa 31-B, se numește un nou membru al comisiei în conformitate cu articolul 31.6. Termenul pentru prezentarea raportului sau luarea deciziei menționat în prezenta secțiuni se prelungește cu perioada necesară pentru numirea noului membru.

ARTICOLUL 31.20

Regulamentul de procedură

(1) Procedurile comisiei prevăzute în prezenta secțiune sunt reglementate de prezentul capitol și de anexa 31-A.

(2) Orice audiere a comisiei este deschisă publicului, cu excepția cazului în care se prevede altfel în anexa 31-A.

ARTICOLUL 31.21

Suspendare și încetare

- (1) La cererea comună a părților, comisia își suspendă activitatea în orice moment, pentru o perioadă convenită de părți și care nu depășește 12 luni consecutive.
- (2) Comisia își reia activitatea înainte de încheierea perioadei de suspendare la cererea scrisă a ambelor părți sau la sfârșitul perioadei de suspendare la cererea scrisă a uneia dintre părți. Partea solicitantă notifică acest lucru celeilalte părți. În cazul în care niciuna dintre părți nu solicită reluarea activității comisiei la sfârșitul perioadei de suspendare, autoritatea comisiei expiră, iar procedura de soluționare a litigiilor încetează.
- (3) În cazul suspendării activității comisiei în temeiul prezentului articol, termenele relevante prevăzute în prezenta secțiune se prelungesc cu o perioadă egală cu cea în care activitatea comisiei a fost suspendată.

ARTICOLUL 31.22

Dreptul de a solicita informații

- (1) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita părților informațiile pe care le consideră necesare și adecvate. Părțile răspund cu promptitudine și complet la orice cerere de informații transmisă de comisie.

- (2) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita informațiile pe care le consideră necesare și adecvate din orice sursă. De asemenea, comisia are dreptul de a solicita opinia, inclusiv informații și consiliere tehnică, unor experți, după cum consideră adecvat și sub rezerva oricăror termene și condiții convenite de părți, după caz.
- (3) Comisia ține seama de observațiile *amicus curiae* primite din partea persoanelor fizice ale unei părți sau a persoanelor juridice stabilite pe teritoriul uneia dintre părți, în conformitate cu anexa 31-A.
- (4) Orice informații obținute de comisie în temeiul prezentului articol sunt puse la dispoziția părților, iar părțile pot prezenta observații cu privire la informațiile respective.

ARTICOLUL 31.23

Reguli de interpretare

- (1) Comisia interpretează dispozițiile vizate în conformitate cu regulile obișnuite de interpretare a dreptului public internațional, inclusiv cu cele codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor.
- (2) Comisia ia în considerare și interpretările relevante din rapoartele elaborate de grupurile speciale de soluționare a litigiilor ale OMC și de Organul de apel al OMC și adoptate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC.
- (3) Rapoartele și deciziile comisiei nu pot extinde sau restrânge drepturile și obligațiile părților prevăzute în prezentul acord.

ARTICOLUL 31.24

Rapoartele și deciziile comisiei

- (1) Deliberările comisiei rămân confidențiale. Comisia depune toate eforturile pentru ca rapoartele elaborate și deciziile pronunțate să fie adoptate prin consens. În cazul în care acest lucru nu este posibil, comisia decide cu majoritate de voturi. În niciun caz nu se fac publice opiniile separate ale membrilor comisiei.
- (2) Fiecare parte pune la dispoziția publicului comunicările sale și rapoartele și deciziile comisiei, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.
- (3) Rapoartele și deciziile comisiei sunt acceptate necondiționat de către părți. Acestea nu creează drepturi sau obligații persoanelor.
- (4) Orice informații transmise de una dintre părți comisiei în conformitate cu anexa 31-A sunt tratate drept confidențiale de către comisie și de către părți.

SECȚIUNEA D

MECANISMUL DE MEDIERE

ARTICOLUL 31.25

Obiectiv

- (1) Obiectivul mecanismului de mediere este de a facilita găsirea unei soluții de comun acord pe baza unei proceduri complete și rapide, cu asistența unui mediator.
- (2) Procedura de mediere nu poate fi inițiată decât prin acordul părților, pentru a se putea analiza soluții găsite de comun acord și pentru a se lua în considerare eventualele recomandări și soluții propuse de mediator.

ARTICOLUL 31.26

Inițierea procedurii de mediere

- (1) O parte („partea solicitantă”) poate solicita în orice moment celeilalte părți („partea solicitată”), în scris, inițierea unei proceduri de mediere cu privire la orice măsură a părții solicitate care se presupune că afectează comerțul sau investițiile dintre părți.

(2) Cererea menționată la alineatul (1) trebuie să fie suficient de detaliată pentru a expune în mod clar îngrijorările părții solicitante și:

- (a) să precizeze măsura în cauză;
- (b) să conțină o expunere a efectelor negative pe care, în opinia părții solicitante, le are sau le va avea măsura asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți și
- (c) să explice modul în care partea solicitantă consideră că respectivele efecte sunt legate de măsura în cauză.

(3) Partea solicitată o examinează cererea în spirit pozitiv și transmite în scris părții solicitante acceptarea sau respingerea acesteia în termen de 10 zile de la data transmiterii ei. În caz contrar, cererea se consideră respinsă.

ARTICOLUL 31.27

Alegerea mediatorului

(1) Părțile depun eforturi pentru a conveni asupra unui mediator în termen de 14 zile de la inițierea procedurii de mediere.

- (2) În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la mediator în termenul prevăzut la alineatul (1) din prezentul articol, oricare dintre părți poate solicita copreședintelui Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă să selecteze mediatorul prin tragere la sorți, în termen de cinci zile de la data cererii, din sublista președinților întocmită în temeiul articolului 31.8 alineatul (1) litera (c). Copreședintele Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă poate delega această selecție prin tragere la sorți a mediatorului.
- (3) În cazul în care sublista președinților menționată la articolul 31.8 alineatul (1) litera (c) nu a fost întocmită în momentul formulării unei cereri în temeiul articolului 31.26, mediatorul este selectat prin tragere la sorți dintre persoanele care au fost propuse în mod oficial de una sau de ambele părți pentru sublista respectivă.
- (4) Mediatorul nu poate fi cetățean al uneia dintre părți, nici angajat de una dintre părți, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.
- (5) Mediatorul trebuie să îndeplinească cerințele din anexa 31-B.

ARTICOLUL 31.28

Regulamentul procedurii de mediere

- (1) În termen de 10 zile de la data numirii mediatorului, partea solicitantă furnizează mediatorului și părții solicitate o descriere detaliată în scris a îngrijorărilor sale, în special în ceea ce privește funcționarea măsurii în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau a investițiilor. În termen de 20 de zile de la data transmiterii acestei descrieri, partea solicitată poate prezenta observații scrise cu privire la descrierea respectivă. O parte poate include orice informații pe care le consideră relevante în descrierea sau în observațiile sale.
- (2) Mediatorul oferă asistență părților în mod transparent pentru a clarifica măsura în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau a investițiilor. În special, mediatorul poate să organizeze reuniuni între părți, să consulte părțile împreună sau separat, să se consulte cu experți și părți interesate relevante sau să solicite asistența acestora și să ofere orice sprijin suplimentar solicitat de către părți. Mediatorul se consultă cu părțile înainte de a consulta experți și părți interesate relevante sau de a solicita asistența acestora.
- (3) Mediatorul poate oferi recomandări și poate propune o soluție care să fie examinată de părți. Părțile pot accepta sau respinge soluția propusă sau pot conveni asupra unei soluții diferite. Mediatorul nu acordă consiliere și nu formulează observații referitoare la conformitatea măsurii în cauză cu prezentul acord.
- (4) Procedura de mediere are loc pe teritoriul părții solicitate sau, de comun acord, în orice alt loc sau prin orice alte mijloace.

(5) Părțile depun eforturi pentru a găsi o soluție de comun acord în termen de 60 de zile de la data numirii mediatorului. Până la un acord final, părțile pot lua în considerare posibile soluții provizorii, în special dacă măsura se referă la mărfuri perisabile sau la produse sau servicii sezoniere.

(6) La cererea oricăreia dintre părți, mediatorul transmite părților un proiect de raport factic care cuprinde:

(a) un scurt rezumat al măsurii în cauză;

(b) procedurile urmate și

(c) după caz, soluția stabilită de comun acord, inclusiv eventualele soluții provizorii.

(7) Mediatorul prevede un termen de 15 zile de la data transmiterii proiectului de raport factic în care părțile pot să prezinte observații cu privire la acesta. După examinarea observațiilor formulate de părți pe care le-a primit, mediatorul transmite părților, în termen de 15 zile de la primirea observațiilor, un raport factic final. Proiectul de raport factic și raportul factic final nu trebuie să includă niciun fel de interpretare a prezentului acord.

(8) Procedura de mediere se încheie:

(a) prin adoptarea unei soluții de comun acord de către părți, la data notificării mediatorului cu privire la aceasta;

- (b) prin acordul părților în orice etapă a procedurii, la data notificării mediatorului cu privire la respectivul acord;
- (c) printr-o declarație scrisă emisă de mediator după consultarea părților prin care se indică faptul că o continuare a medierii ar fi inutilă, la data notificării părților cu privire la declarația respectivă sau
- (d) printr-o declarație scrisă emisă de una dintre părți după examinarea soluțiilor stabilite de comun acord în cadrul procedurii de mediere și după examinarea recomandărilor și a soluțiilor propuse de mediator, la data notificării mediatorului și a celeilalte părți cu privire la declarația respectivă.

ARTICOLUL 31.29

Confidențialitate

Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, toate etapele procedurii de mediere, inclusiv orice recomandare sau soluție propusă, sunt confidențiale. O parte poate divulga publicului faptul că este în desfășurare o mediere.

ARTICOLUL 31.30

Relația cu procedurile de soluționare a litigiilor

- (1) Procedura de mediere nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care le revin părților în temeiul secțiunilor B și C sau procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord internațional.
- (2) O parte nu introduce ca probe și nu se bazează, în alte proceduri de soluționare a litigiilor prevăzute în prezentul acord sau în orice alt acord, pe următoarele elemente, iar comisia nu ia în considerare:
 - (a) pozițiile adoptate de cealaltă parte în cursul procedurii de mediere sau informațiile colectate în mod exclusiv în temeiul articolului 31.28 alineatul (2);
 - (b) faptul că cealaltă parte și-a exprimat disponibilitatea de a accepta o soluție pentru măsura supusă medierii sau
 - (c) recomandările sau propunerile oferite de mediator.
- (3) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, un mediator nu poate avea calitatea de membru al unei comisii în cadrul procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord referitoare la aceeași chestiune pentru care a avut calitatea de mediator.

SECȚIUNEA E

DISPOZIȚII COMUNE

ARTICOLUL 31.31

Cerere de informații

- (1) Înainte de formularea unei cereri de consultări sau de mediere în temeiul articolului 31.4, respectiv 31.26, o parte poate solicita informații de la cealaltă parte cu privire la o măsură care se presupune că afectează comerțul sau investițiile dintre părți. Partea căreia i se adresează o astfel de cerere transmite, în termen de 20 de zile de la data transmiterii cererii, un răspuns scris care conține observațiile sale cu privire la informațiile solicitate.
- (2) În cazul în care consideră că nu va fi în măsură să transmită un răspuns în termen de 20 de zile de la data transmiterii cererii, partea căreia i se adresează cererea notifică cu promptitudine celeilalte părți acest lucru, precizând motivele întârzierii și furnizând o estimare a termenului cel mai scurt în care va fi în măsură să transmită răspunsul.
- (3) În mod normal, o parte trebuie să solicite informații în temeiul alineatului (1) din prezentul articol înainte de formularea unei cereri de consultări sau de mediere în temeiul articolului 31.4, respectiv 31.26.

ARTICOLUL 31.32

Soluție stabilită de comun acord

- (1) Părțile pot ajunge, în orice moment, la o soluție stabilită de comun acord în privința oricărui litigiu menționat la articolul 31.2.
- (2) În cazul în care se ajunge la o soluție stabilită de comun acord în cursul procedurii comisiei sau al procedurii de mediere, părțile notifică în comun soluția respectivă președintelui comisiei, respectiv mediatorului. În urma unei astfel de notificări, procedura comisiei sau procedura de mediere încetează.
- (3) Fiecare parte ia măsurile necesare pentru a pune în aplicare soluția stabilită de comun acord imediat sau în termenul convenit, după caz.
- (4) Cel târziu la expirarea termenului convenit, partea care pune în aplicare soluția stabilită de comun acord informează în scris cealaltă parte cu privire la orice măsură pe care a adoptat-o în acest scop.

ARTICOLUL 31.33

Termene

- (1) Toate termenele prevăzute în prezentul capitol se calculează începând cu ziua următoare actului la care se face referire.

- (2) Orice termen menționat în prezentul capitol poate fi modificat prin acordul părților.
- (3) În temeiul secțiunii C, comisia poate propune părților, în orice moment, să modifice un termen menționat în prezentul capitol, precizând motivele care stau la baza propunerii.

ARTICOLUL 31.34

Costuri

- (1) Fiecare parte suportă cheltuielile aferente participării sale la procedura comisiei sau la procedura de mediere.
- (2) Părțile suportă împreună și împart în mod egal cheltuielile care decurg din aspectele organizatorice, inclusiv pentru remunerația și cheltuielile membrilor comisiei și ale mediatorului. Remunerația membrilor comisiei se stabilește în conformitate cu anexa 31-A. Regulile privind remunerația membrilor comisiei prevăzute în anexa 31-A se aplică și mediatorilor, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 31.35

Modificarea anexelor

Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de modificare a anexelor 31-A și 31-B în temeiul articolului 33.1 alineatul (6).

CAPITOLUL 32

EXCEPȚII

ARTICOLUL 32.1

Excepții generale

- (1) În sensul capitolelor 2, 4, 8, 10¹, 19 și 22 din prezentul acord, articolul XX din GATT 1994, incluzând notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia, este încorporat în prezentul acord și face parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.
- (2) Sub rezerva cerinței ca aceste măsuri să nu fie aplicate astfel încât să constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țări în care există condiții similare sau să constituie o restricție disimulată a liberalizării investițiilor sau a comerțului cu servicii, nicio dispoziție din capitolul 8, 10², 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20³ sau 22 din prezentul acord nu se interpretează ca împiedicând adoptarea sau aplicarea de către oricare dintre părți a măsurilor:
- (a) necesare pentru protejarea securității publice sau a moralității publice ori pentru menținerea ordinii publice⁴;

¹ Această dispoziție nu se aplică articolului 10.7.

² Această dispoziție nu se aplică articolului 10.7.

³ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca limitând drepturile prevăzute în anexa 20.

⁴ Excepțiile prevăzute la această literă pot fi invocate doar în cazul în care există o amenințare reală și suficient de gravă la adresa unuia dintre interesele fundamentale ale societății.

- (b) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
- (c) necesare pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative care nu sunt incompatibile cu prezentul acord, inclusiv a celor privind:
 - (i) prevenirea practicilor înșelătoare și frauduloase sau remedierea efectelor nerespectării contractelor;
 - (ii) protecția vieții private în contextul prelucrării și difuzării datelor cu caracter personal și protejarea confidențialității dosarelor și a conturilor personale sau
 - (iii) siguranța.
- (3) Pentru mai multă certitudine, părțile înțeleg că, în măsura în care astfel de măsuri sunt incompatibile cu dispozițiile capitolelor din prezentul acord menționate la alineatele (1) și (2) din prezentul articol:
 - (a) măsurile menționate la articolul XX litera (b) din GATT 1994 și la alineatul (2) litera (b) din prezentul articol includ măsurile de mediu care sunt necesare pentru protejarea vieții și a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
 - (b) articolul XX litera (g) din GATT 1994 se aplică măsurilor legate de conservarea resurselor naturale biologice și nebiologice epuizabile și

- (c) măsurile luate pentru a pune în aplicare acordurile multilaterale de mediu pot intra sub incidența articolului XX litera (b) sau (g) din GATT 1994 sau a alineatului (2) litera (b) din prezentul articol.

- (4) Înainte ca o parte să aplice una dintre măsurile prevăzute la articolul XX literele (i) și (j) din GATT 1994, partea respectivă pune la dispoziția celeilalte părți toate informațiile relevante, în vederea căutării unei soluții acceptabile pentru părți. Dacă nu se ajunge la o soluție acceptabilă în termen de 30 de zile de la furnizarea informațiilor relevante, partea care intenționează să aplice măsura poate face acest lucru. În cazul în care circumstanțe excepționale și critice care necesită o acțiune imediată împiedică furnizarea și examinarea prealabilă a informațiilor, partea care intenționează să aplice măsurile poate aplica imediat orice măsuri asigurătorii necesare pentru a remedia situația. Partea în cauză informează imediat cealaltă parte cu privire la aplicarea măsurilor respective.

ARTICOLUL 32.2

Excepții privind securitatea

- (1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează:
 - (a) ca impunând unei părți obligația de a furniza sau de a oferi acces la o informație a cărei divulgare este considerată de partea respectivă contrară intereselor sale esențiale în domeniul securității sau

- (b) ca împiedicând o parte să întreprindă o acțiune pe care partea respectivă o consideră necesară pentru protecția intereselor sale esențiale în domeniul securității:
- (i) legată de producerea sau traficul de arme, muniții și material de război, de traficul și tranzacțiile cu alte produse și materiale, servicii și tehnologii, precum și de activitățile economice efectuate direct sau indirect în scopul aprovizionării unei unități militare;
 - (ii) legată de materialele fisibile și fuzionabile sau de materialele din care sunt obținute acestea sau
 - (iii) întreprinsă pe timp de război sau în alte situații de urgență în relațiile internaționale sau
- (c) ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune în temeiul obligațiilor care îi revin în temeiul Cartei Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii și securității internaționale.
- (2) O parte informează Comitetul pentru comerț în cea mai mare măsură posibilă cu privire la orice acțiune pe care o întreprinde în temeiul alineatului (1) literele (b) și (c) și cu privire la încetarea acțiunii respective.

ARTICOLUL 32.3

Fiscalitate

- (1) În sensul prezentului articol:
- (a) „reședință” înseamnă reședința fiscală;
 - (b) „acord fiscal” înseamnă un acord care vizează evitarea dublei impuneri sau orice alt acord sau aranjament internațional care se referă în întregime sau în principal la fiscalitate și la care a aderat orice stat membru, Uniunea Europeană sau Republica Chile și
 - (c) „măsură fiscală” înseamnă o măsură care pune în aplicare legislația fiscală a Uniunii Europene, a oricărui stat membru sau a Republicii Chile.
- (2) Prezentul acord se aplică măsurilor fiscale numai în măsura în care acest lucru este necesar pentru ca dispozițiile prezentului acord să producă efecte.
- (3) Nicio dispoziție a prezentului acord nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care revin Uniunii Europene, statelor sale membre sau Republicii Chile în temeiul oricăror acorduri fiscale. În cazul unei existenței unei neconcordanțe între prezentul acord și orice acord fiscal, acordul fiscal prevalează în ceea ce privește neconcordanța. În ceea ce privește un acord fiscal între Uniunea Europeană sau statele sale membre și Chile, autoritățile competente relevante din Uniunea Europeană sau din statele sale membre, pe de o parte, și din Chile, pe de altă parte, stabilesc împreună, în temeiul prezentului acord și al acordului fiscal respectiv, dacă există o neconcordanță între prezentul acord și acordul fiscal respectiv.

(4) O obligație din prezentul acord pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate nu se aplică cu privire la un avantaj acordat de Uniunea Europeană, de statele membre ale acesteia sau de Chile în temeiul unui acord fiscal.

(5) Sub rezerva cerinței ca măsurile de acest tip să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țări în care există condiții similare sau ar constitui o restricție disimulată a comerțului și a investițiilor, nicio dispoziție din prezentul acord nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte, să mențină sau să aplice o măsură menită să asigure impunerea sau colectarea efectivă sau echitabilă a impozitelor directe care:

(a) stabilește o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința sau locul în care au fost investite capitalurile lor sau

(b) vizează prevenirea evitării obligațiilor fiscale sau a evaziunii fiscale în temeiul unui acord fiscal sau al legislației fiscale a părții respective.

ARTICOLUL 32.4

Comunicarea informațiilor

(1) Nicio dispoziție din prezentul acord nu se interpretează ca impunând părților să comunice informații confidențiale disponibile a căror divulgare ar împiedica aplicarea legislației, ar contraveni în alt mod interesului public sau ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale unor întreprinderi publice sau private, cu excepția cazului în care o comisie solicită aceste informații confidențiale în cadrul procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul capitolului 31. În astfel de cazuri, comisia asigură protecția deplină a confidențialității.

(2) Atunci când o parte transmite informații considerate confidențiale în temeiul legislației sale Consiliului pentru comerț, Comitetului pentru comerț, subcomitetelor sau altor organisme instituite în temeiul prezentului acord, cealaltă parte tratează informațiile respective ca fiind confidențiale, cu excepția cazului în care partea care transmite informațiile convine altfel.

ARTICOLUL 32.5

Derogări OMC

În cazul în care o obligație prevăzută în prezentul acord este substanțial echivalentă cu o obligație prevăzută în Acordul OMC, orice măsură luată în conformitate cu o derogare adoptată în temeiul articolului IX din Acordul OMC este considerată a fi în conformitate cu obligația substanțial echivalentă prevăzută în prezentul acord.

CAPITOLUL 33

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINALE

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

ARTICOLUL 33.1

Consiliul pentru comerț

- (1) Părțile instituie un Consiliu pentru comerț. Acesta urmărește îndeplinirea obiectivelor prezentului acord și supraveghează punerea în aplicare a acestuia. Consiliul pentru comerț examinează orice aspecte care apar în cadrul prezentului acord.
- (2) Consiliul pentru comerț se reunește în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, o dată la doi ani sau în alt mod convenit de către părți. Reuniunile Consiliului pentru comerț au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice în conformitate cu regulamentul său de procedură. Reuniunile care se desfășoară cu prezență fizică au loc alternativ la Bruxelles și la Santiago. Ordinea de zi a unei reuniuni a Consiliului pentru comerț este stabilită de către coordonatorii prezentului acord, în temeiul articolului 33.3 alineatul (2).

- (3) Consiliul pentru comerț este alcătuit din reprezentanți ai părților responsabili cu aspectele legate de comerț și investiții. Consiliul pentru comerț este coprezidat de câte un reprezentant al fiecărei părți.
- (4) Consiliul pentru comerț are competența de a adopta decizii în cazurile prevăzute de prezentul acord și de a formula recomandări, în conformitate cu regulamentul său de procedură. Consiliul pentru comerț adoptă decizii și formulează recomandări de comun acord. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare¹. Recomandările nu au caracter obligatoriu.
- (5) Consiliul pentru comerț își stabilește propriul regulament de procedură, precum și regulamentul de procedură al Comitetului pentru comerț în cadrul primei sale reuniuni.
- (6) Consiliul pentru comerț poate:
- (a) să adopte decizii de modificare:
- (i) a listelor tarifare din apendicele 2-1 și 2-2 pentru a accelera eliminarea tarifelor;
- (ii) a capitolului 3 și a anexelor 3-A - 3-E;

¹ Pentru mai multă certitudine, Chile va pune în aplicare orice decizie adoptată de Consiliul pentru comerț prin *acuerdos de ejecución* (acorduri executive), în conformitate cu legislația Republicii Chile.

- (iii) a anexelor 6-F și 6-G și a apendicelui 6-E-1;
- (iv) a anexelor 9-A, 9-D și 9-E și a punctului 1 din anexa 9-B;
- (v) a anexei 14-B;
- (vi) a anexei 22;
- (vii) a definiției „subvenției” prevăzută la articolul 24.2 alineatul (1) în măsura în care se referă la întreprinderile care furnizează servicii, pentru a încorpora rezultatul discuțiilor ulterioare din cadrul OMC sau al forurilor plurilaterale conexe pe această temă;
- (viii) a anexei 25-A în ceea ce privește trimiterile la legislația aplicabilă pe teritoriul părților;
- (ix) a anexei 25-B în ceea ce privește criteriile care trebuie incluse în procedura de opoziție;
- (x) a anexei 25-C în ceea ce privește indicațiile geografice;
- (xi) a anexelor 31-A și 31-B și
- (xii) a oricărei alte dispoziții sau anexe, a oricărui alt protocol sau apendice a cărui (cărei) modificare este prevăzută în prezentul acord;

- (b) să adopte decizii de interpretare a dispozițiilor prezentului acord, care sunt obligatorii pentru părți și pentru toate organismele instituite în temeiul prezentului acord și pentru comisiile menționate în capitolele 26 și 31;
- (c) să delege Comitetului pentru comerț oricare dintre funcțiile sale, inclusiv competența de a lua decizii și de a formula recomandări;
- (d) să instituie subcomitete și alte organisme suplimentare în temeiul articolului 33.4 alineatul (2) și
- (e) să stabilească regulamentul de procedură al subcomitetelor și al altor organisme, în cazul în care consideră necesar, în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (7).

ARTICOLUL 33.2

Comitetul pentru comerț

- (1) Părțile instituie un Comitet pentru comerț. Comitetul pentru comerț oferă asistență Consiliului pentru comerț în exercitarea funcțiilor sale.
- (2) Comitetul pentru comerț este responsabil de punerea în aplicare generală a prezentului acord. Faptul că o temă sau o chestiune este examinată de Comitetul pentru comerț nu împiedică examinarea acesteia și de către Consiliul pentru comerț.

- (3) Comitetul pentru comerț se reunește în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, o dată pe an sau în alt mod convenit de către părți. Reuniunile Comitetului pentru comerț au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice în conformitate cu regulamentul său de procedură. Reuniunile care se desfășoară cu prezență fizică au loc alternativ la Bruxelles și la Santiago. Ordinea de zi a unei reuniuni a Comitetului pentru comerț este stabilită de către coordonatorii prezentului acord, în temeiul articolului 33.3 alineatul (2).
- (4) Comitetul pentru comerț este alcătuit din reprezentanți ai părților responsabili cu aspectele legate de comerț și investiții. Comitetul pentru comerț este coprezidat de câte un reprezentant al fiecărei părți.
- (5) Comitetul pentru comerț are competența de a adopta decizii în cazurile prevăzute de prezentul acord sau atunci când această competență i-a fost delegată de Consiliul pentru comerț în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (c). Comitetul pentru comerț are, de asemenea, competența de a formula recomandări, inclusiv atunci când această competență i-a fost delegată în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (c). Comitetul pentru comerț adoptă decizii și formulează recomandări de comun acord și în conformitate cu regulamentul său de procedură. Atunci când exercită funcții delegate, Comitetul pentru comerț adoptă decizii și formulează recomandări în conformitate cu regulamentul de procedură al Consiliului pentru comerț. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare¹. Recomandările nu au caracter obligatoriu.

¹ Pentru mai multă certitudine, Chile va pune în aplicare orice decizie adoptată de Comitetul pentru comerț prin *acuerdos de ejecución* (acorduri executive), în conformitate cu legislația Republicii Chile.

(6) Comitetul pentru comerț:

- (a) răspunde de punerea în aplicare corespunzătoare a prezentului acord; în acest sens și fără a se aduce atingere drepturilor stabilite în capitolul 31, o parte poate supune atenției Comitetului pentru comerț orice chestiune legată de aplicarea sau interpretarea prezentului acord;
- (b) supraveghează elaborarea ulterioară a prezentului acord, după caz, și evaluează rezultatele obținute în urma aplicării sale;
- (c) caută modalități adecvate de prevenire și soluționare a problemelor care ar putea apărea în alte condiții în domeniile reglementate de prezentul acord;
- (d) supraveghează activitatea tuturor subcomitetelor instituite în temeiul articolului 33.4 și
- (e) examinează orice efect produs asupra prezentului acord de aderarea unui nou stat membru la Uniunea Europeană.

(7) Comitetul pentru comerț poate:

- (a) să instituie subcomitete și alte organisme suplimentare în temeiul articolului 33.4 alineatul (2);
- (b) să adopte decizii de modificare a prezentului acord în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (a) și de emitere a interpretărilor menționate la articolul 33.1 alineatul (6) litera (b) între reuniunile Consiliului pentru comerț, în cazul în care Consiliul pentru comerț nu se poate întruni sau în cazul în care se prevede altfel în prezentul acord și

- (c) să stabilească regulamentul de procedură al subcomitetelor și al altor organisme, în cazul în care consideră necesar, în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (7).

ARTICOLUL 33.3

Coordonatori

- (1) Fiecare parte desemnează un coordonator pentru prezentul acord, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord, și notifică celeilalte părți datele de contact ale coordonatorului respectiv.
- (2) Coordonatorii stabilesc în comun ordinea de zi și desfășoară toate celelalte pregătiri necesare pentru reuniunile Consiliului pentru comerț, ale Comitetului pentru comerț și ale subcomitetelor și ale celorlalte organisme instituite în temeiul articolului 33.4. Coordonatorii dau curs, după caz, deciziilor Consiliului pentru comerț și ale Comitetului pentru comerț.

ARTICOLUL 33.4

Subcomitete și alte organisme

- (1) Părțile înființează următoarele subcomitete:
- (a) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine;

- (b) Subcomitetul pentru servicii financiare;
 - (c) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală;
 - (d) Subcomitetul pentru achiziții publice;
 - (e) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare;
 - (f) Subcomitetul pentru servicii și investiții;
 - (g) Subcomitetul pentru sisteme alimentare durabile;
 - (h) Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului;
 - (i) Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri și
 - (j) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă.
- (2) Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate adopta o decizie de instituire a unui subcomitet sau a unui alt organism. Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate atribui unui subcomitet sau unui alt organism instituit în temeiul prezentului alineat sarcini care țin de competența sa pentru a acorda asistență la îndeplinirea funcțiilor sale și pentru a aborda sarcini sau subiecte specifice. Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate modifica sarcinile atribuite unui subcomitet sau unui alt organism instituit în temeiul prezentului alineat sau poate dizolva orice astfel de subcomitet sau organism.

- (3) Subcomitetele și celelalte organisme sunt alcătuite din reprezentanți ai părților și sunt coprezidate de un reprezentant al fiecărei părți.
- (4) Cu excepția cazului în care prezentul acord prevede altfel sau părțile convin altfel, subcomitetele se reunesc în termen de un an de la instituirea lor și, ulterior, la cererea oricăreia dintre părți, a Consiliului pentru comerț sau a Comitetului pentru comerț, la un nivel corespunzător. Subcomitetele se pot reuni și din proprie inițiativă, sub rezerva respectării regulamentelor lor de procedură. Reuniunile subcomitetelor au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice în conformitate cu regulamentul său de procedură. Reuniunile care se desfășoară cu prezență fizică au loc alternativ la Bruxelles și la Santiago. Ordinea de zi a subcomitetelor și a altor organisme este stabilită de către coordonatorii prezentului acord, în temeiul articolului 33.3 alineatul (2).
- (5) Cu excepția cazului în care prezentul acord prevede altfel, subcomitetele și celelalte organisme prezintă Comitetului pentru comerț rapoarte cu privire la activitățile lor, atât periodic, cât și la cererea Comitetului pentru comerț.
- (6) Faptul că o temă sau o chestiune este examinată de unul dintre subcomitete sau dintre celelalte organisme nu împiedică examinarea ei și de către Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț.
- (7) Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate stabili regulamente de procedură pentru subcomitete și celelalte organisme, dacă consideră necesar acest lucru. În cazul în care Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț nu stabilește un astfel de regulament de procedură, se aplică regulamentul de procedură al Comitetului pentru comerț, *mutatis mutandis*.

(8) Subcomitetele și celelalte organisme pot formula recomandări, în conformitate cu regulamentele lor de procedură. Subcomitetele și celelalte organisme formulează recomandări de comun acord. Recomandările subcomitetelor și ale celorlalte organisme nu au caracter obligatoriu.

ARTICOLUL 33.5

Participarea societății civile

Fiecare parte promovează participarea societății civile la punerea în aplicare a prezentului acord, în special prin interacțiunea cu grupul său consultativ intern, menționat la articolul 33.6, și cu Forumul societății civile menționat la articolul 33.7.

ARTICOLUL 33.6

Grupuri consultative interne

- (1) Fiecare parte creează sau desemnează un grup consultativ intern în termen de doi ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Fiecare grup consultativ intern asigură o reprezentare echilibrată a organizațiilor independente ale societății civile, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, a sindicatelor și a organizațiilor profesionale și patronale. În acest sens, fiecare parte își stabilește propriile reguli de numire pentru a determina componența grupului său consultativ intern, oferind posibilități de acces pentru actorii din diferite sectoare. Componența fiecărui grup consultativ intern se reînnoiește periodic, în conformitate cu regulile de numire stabilite în temeiul prezentului alineat.
- (2) Fiecare parte se reunește cu grupul său consultativ intern cel puțin o dată pe an, pentru a discuta punerea în aplicare a prezentului acord. Fiecare parte poate lua în considerare opiniile sau recomandările prezentate de grupul său consultativ intern.
- (3) Pentru a promova sensibilizarea publicului cu privire la grupul său consultativ intern, fiecare parte publică o listă a organizațiilor care participă la grupul consultativ intern respectiv, precum și datele de contact ale acestuia.
- (4) Părțile promovează interacțiunea dintre grupurile consultative interne prin mijloace adecvate.

ARTICOLUL 33.7

Forumul societății civile

- (1) Părțile promovează organizarea periodică a unui Forum al societății civile în vederea desfășurării unui dialog cu privire la punerea în aplicare a prezentului acord.
- (2) Părțile convoacă de comun acord reuniuni ale Forumului societății civile. Atunci când convoacă o reuniune a Forumului societății civile, fiecare parte invită organizații independente ale societății civile stabilite pe teritoriul său, inclusiv membrii grupului său consultativ intern menționat la articolul 33.6. Fiecare parte promovează o reprezentare echilibrată, care să permită participarea organizațiilor neguvernamentale, a sindicatelor și a organizațiilor profesionale și patronale. Fiecare organizație suportă costurile aferente participării sale la Forumul societății civile.
- (3) Reprezentanții părților care participă la Consiliul pentru comerț sau la Comitetul pentru comerț iau parte, după caz, la reuniunile Forumului societății civile. Părțile publică, împreună sau separat, orice declarații oficiale făcute în cadrul Forumului societății civile.

SECȚIUNEA B

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 33.8

Aplicare teritorială

(1) Prezentul acord se aplică:

- (a) în ceea ce privește Uniunea Europeană, teritoriilor în care se aplică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în condițiile stabilite în aceste tratate și
- (b) în ceea ce privește Chile, spațiului terestru, maritim și aerian aflat sub suveranitatea sa, zonei economice exclusive și platformei continentale în care își exercită drepturile suverane și jurisdicția în conformitate cu dreptul internațional¹ și cu dreptul Republicii Chile².

¹ Pentru mai multă certitudine, dreptul internațional include, în special, Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării, încheiată la Montego Bay la 10 decembrie 1982.

² Pentru mai multă certitudine, în cazul unei neconcordanțe între dreptul Republicii Chile și dreptul internațional, prevalează dreptul internațional.

Trimiterile la „teritoriu” din prezentul acord se interpretează în conformitate cu prezentul alineat, cu excepția cazului în care prezentul acord prevede altfel în mod expres.

(2) În ceea ce privește dispozițiile referitoare la tratamentul tarifar al mărfurilor, inclusiv cele referitoare la regulile de origine și la suspendarea temporară a acestui tratament, prezentul acord se aplică și acelor zone de pe teritoriul vamal al Uniunii Europene în sensul articolului 4 din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului¹ care nu sunt reglementate la alineatul (1) litera (a).

ARTICOLUL 33.9

Modificări

(1) Părțile pot conveni în scris să modifice prezentul acord. Modificările intră în vigoare în conformitate cu articolul 33.10, *mutatis mutandis*.

(2) Fără a se aduce atingere alineatului (1) din prezentul articol, Consiliul pentru comerț poate adopta decizii de modificare a prezentului acord, astfel cum se prevede la articolul 33.1 și la articolul 33.13 alineatul (4).

¹ Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (JO UE L 269, 10.10.2013, p. 1).

ARTICOLUL 33.10

Intrarea în vigoare

(1) Presentul acord intră în vigoare în prima zi din a treia lună care urmează datei ultimei notificări prin care părțile se informează reciproc că au finalizat procedurile interne necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului acord.

(2) Notificările efectuate în conformitate cu alineatul (1) se trimit, pentru Uniunea Europeană, Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene și, pentru Chile, Ministerului Afacerilor Externe.

ARTICOLUL 33.11

Alte acorduri

(1) Partea IV din Acordul de asociere, inclusiv orice decizie luată în temeiul cadrului său instituțional, încetează să mai producă efecte la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(2) Presentul acord înlocuiește partea IV din Acordul de asociere, inclusiv orice decizie luată în temeiul cadrului său instituțional. Trimiterile la acordul menționat, inclusiv la orice decizie luată în temeiul cadrului său instituțional, care figurează în toate celelalte acorduri și înțelegeri încheiate între părți se interpretează ca trimiteri la prezentul acord.

- (3) Acordurile existente care intră sub incidența prezentului acord încetează să mai producă efecte la data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (4) Acordul privind comerțul cu vinuri din anexa V la Acordul de asociere („Acordul privind vinurile”) și Acordul privind comerțul cu băuturi spirtoase și băuturi aromatizate din anexa VI la Acordul de asociere („Acordul privind băuturile spirtoase”)¹, inclusiv toate appendicele, sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis* și după cum urmează:
- (a) trimiterile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase la mecanismul de soluționare a litigiilor menționat în partea IV din Acordul de asociere, precum și la Codul de conduită menționat în anexa XVI la Acordul de asociere se interpretează ca trimiteri la mecanismul de soluționare a litigiilor prevăzut în capitolul 31 și, respectiv, la Codul de conduită prevăzut în anexa 31-B la prezentul acord;
 - (b) trimiterile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase referitoare la Comunitate se interpretează ca trimiteri la Uniunea Europeană;
 - (c) trimiterile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase la Comitetul de asociere instituit prin Acordul de asociere se interpretează ca trimiteri la Comitetul pentru comerț instituit în temeiul articolului 33.2 din prezentul acord;
 - (d) trimiterile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase la anexa IV la Acordul de asociere se interpretează ca trimiteri la capitolul 6 din prezentul acord;
 - (e) pentru mai multă certitudine, Comitetul mixt instituit prin articolul 30 din Acordul privind vinurile și Comitetul mixt instituit prin articolul 17 din Acordul privind băuturile spirtoase trebuie să rămână în vigoare și să exercite în continuare funcțiile indicate la articolul 29 din Acordul privind vinurile și, respectiv, la articolul 16 din Acordul privind băuturile spirtoase și

¹ Pentru mai multă certitudine, data semnării și data intrării în vigoare a Acordului privind vinul și a Acordului privind băuturile spirtoase sunt aceleași cu data semnării și cu data intrării în vigoare a Acordului de asociere.

- (f) pentru mai multă certitudine, articolul 1.5 alineatul (2) din prezentul acord se aplică Acordului privind vinurile și Acordului privind băuturile spirtoase.
- (5) Orice decizie luată în temeiul cadrului instituțional al Acordului de asociere cu privire la Acordul privind vinurile sau la Acordul privind băuturile spirtoase, care este în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord, se consideră adoptată de Comitetul pentru comerț instituit în temeiul articolului 33.2 din prezentul acord.
- (6) Părțile pot modifica apendicele la Acordul privind vinurile și la Acordul privind băuturile spirtoase, astfel cum sunt încorporate, prin schimb de scrisori¹.

¹ Pentru mai multă certitudine, Chile va pune în aplicare orice modificări ale Acordului privind vinurile și ale Acordului privind băuturile spirtoase, astfel cum sunt încorporate în prezentul acord, prin *acuerdos de ejecución* (acorduri executive), în conformitate cu legislația Republicii Chile.

ARTICOLUL 33.12

Anexe, appendice, protocoale, note și note de subsol

Anexele, appendicele, protocoalele, notele și notele de subsol la prezentul acord fac parte integrantă din acesta.

ARTICOLUL 33.13

Aderări viitoare la Uniunea Europeană

- (1) Uniunea Europeană notifică Republicii Chile orice cerere de aderare a unei țări terțe la Uniunea Europeană.
- (2) Uniunea Europeană notifică Republicii Chile data semnării și data intrării în vigoare a tratatului de aderare a unui nou stat membru la Uniunea Europeană („tratatul de aderare”).
- (3) În ceea ce privește un nou stat membru, prezentul acord se aplică de la data aderării acestui nou stat membru la Uniunea Europeană.

(4) Pentru a facilita punerea în aplicare a alineatului (3) din prezentul articol, de la data semnării unui tratat de aderare, Comitetul pentru comerț examinează eventualele efecte asupra prezentului acord care decurg din aderarea unui nou stat membru la Uniunea Europeană, în conformitate cu articolul 33.2 alineatul (6) litera (e). Consiliul pentru comerț adoptă o decizie cu privire la eventualele modificări necesare ale anexelor la prezentul acord, precum și cu privire la orice alte adaptări necesare, inclusiv la măsurile tranzitorii. Orice decizie a Consiliului pentru comerț adoptată în temeiul prezentului alineat produce efecte la data aderării acestui nou stat membru la Uniunea Europeană.

ARTICOLUL 33.14

Drepturi private

(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca acordând în mod direct alte drepturi sau ca impunând alte obligații persoanelor decât cele create între părți în temeiul dreptului internațional public sau ca permițând invocarea directă a prezentului acord în sistemele juridice ale părților.

(2) O parte nu prevede un drept de acțiune în temeiul dreptului său intern împotriva celeilalte părți pe motiv că o măsură a celeilalte părți este incompatibilă cu prezentul acord.

ARTICOLUL 33.15

Durată

Prezentul acord rămâne în vigoare până la data intrării în vigoare a Acordului-cadru avansat.

ARTICOLUL 33.16

Denunțare

Fără a se aduce atingere articolului 33.15, oricare dintre părți poate notifica celeilalte părți intenția sa de a denunța prezentul acord. Notificarea respectivă se transmite, pentru Uniunea Europeană, Secretarului General al Consiliului Uniunii Europene și, pentru Chile, Ministerului Afacerilor Externe. Denunțarea intră în vigoare la șase luni de la data notificării.

ARTICOLUL 33.17

Texte autentice

Prezentul acord se redactează în dublu exemplar în limbile bulgară, croată, cehă, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, irlandeză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, neerlandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză, fiecare din aceste texte fiind în egală măsură autentic.

DREPT CARE subsemnații, pe deplin autorizați, au semnat prezentul acord.

Încheiat la ..., la data de ..., în anul ...

Pentru Uniunea Europeană,

Pentru Republica Chile,

Anexe